

Nr 1-2
2018

Bibliotekarz Radomski

K W A R T A L N I K
INFORMACYJNO-PUBLICYSTYCZNY
MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W RADOMIU

W pierwszych
słowach

Zanim się obejrzelśmy, zbiegła połowa roku. Numer „Bibliotekarza Radomskiego”, który właśnie oddajemy pod ocenę czytelników, obejmuje zatem półrocze. Trafia do Państwa w czasie upalnego, słonecznego lata, wyjątkowo w tym roku pięknego. Mam nadzieję, że będzie miłą lekturą także w wakacje.

Zacznijmy więc od wiersza, „Pieśni o wiosnie i lecie” mistrzów Jeremiego Przybory i Jerzego Wasowskiego.

Kto sprawił, że ptaszek zaśpiewał?
To wiosna! To wiosna!
Że krzewy zakwitły i drzewa?
To wiosna! To wiosna!
Kto tyle uczynił zieleni?
To wiosna! To wiosna!
Na ławkach rozrzucił tych leni?
To wiosna!

Czas pachnieć lipowym alejom!
Już lato! Już lato!
Ogórki i jabłka stanieją!
Już lato! Już lato!
Przycichły ulice bez dzieci -
Już lato! Już lato!
Jak leci ten czas, jak on leci!
Już lato!

Kto smutki roztopia i śniegi?
Kto sypie fiołki i pięgi?
Kto wiatrem tak psoci sukienkom
I każe się wstydzić panienkom?
Kto puścił gołąbki w zaloty?
To wiosna! To wiosna!
Kto tyle uczucia wlał w koty?
To wiosna! To wiosna!
Kto pieśń dał słowikom miłosną?
To wiosna! To wiosna!
I – ludzkie westchnienia zaroślom?
To wiosna, wiosna!

Z rzek słońce dobywa mielizny,
Wciąż piwa krtań wzywa mężczyzny.
Wciąż lodu się pragnie i chłodu,
I lekkiej bielizny
Od spodu!
Tramwaje i kina niepełne -
Już lato! Już lato!
Na plażach jest szczęście zupełne -
Już lato! Już lato!
Do ludu brzmi słońca orędzie:
Już lato! Już lato!
Czas twarze opalać i łądzwie -
Już lato!

Po tak uroczym wstępie zachęcam do przeczytania całego numeru.

Anna Skubisz-Szymanowska
Dyrektor MBP w Radomiu

1918–2018
STULECIE ODZYSKAŃIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Minął rok

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Radomiu

Anna Skubisz-Szymanowska

Redaguje zespół w składzie:

Anna Skubisz-Szymanowska – redaktor naczelna,
Alicja Bożena Śliwa – sekretarz redakcji,
Maria Kaczmarska, Teresa Majdak, Dorota Prawda,
Ilona Michalska-Masiarz, Ewa Ukleja, Marta Trojanowska

Wydawca:

Miejska Biblioteka Publiczna
im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich w Radomiu,
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Radomiu

Adres redakcji:

ul. Piłsudskiego 12
26-600 Radom
tel.: (048) 36 267 35
fax: (048) 36 338 18
e-mail: biblioteka@mbpradom.pl
www.mbpradom.pl

Zdjęcie na okładce: Marta Trojanowska

Skład i przygotowanie do druku: Mariusz A. Dański

Druk:

Instytut Technologii Eksploatacji. Państwowy Instytut Badawczy
ul. Kazimierza Pułaskiego 6/10, Radom

ISSN 1230-869X

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca
i zastrzega sobie prawo ich skracania i redagowania.
Wydawca jest wyłącznym dystrybutorem kwartalnika
„Bibliotekarz Radomski”

Biblioteka jest instytucją finansowaną przez Gminę Miasta Radomia

Zbiory

Księgozbiór biblioteki, rozlokowa-
ny w 12 placówkach (Biblioteka
Główna i 11 filii) na koniec 2017 ro-
ku liczył 346 907 wol. oraz 20 789
jednostek zbiorów specjalnych. W ro-
ku 2017, podobnie jak rok wcześniej,
biblioteka zapewniała czytelnikom do-
stęp do książek w wersji elektronicznej
na platformie IBUK Libra. Można było
korzystać z 1869 tytułów w ramach
Konsorcjum Bibliotek Publicznych
Powiatu Radomskiego i Wschodniego
Mazowsza, którego liderem jest Miejska
Biblioteka Publiczna w Radomiu.

W 2017 roku do zbiorów MBP w Ra-
domiu przybyło 14 116 woluminów
(łącznie z czasopismami oprawnymi)
o wartości 257 816,31 zł. Książki po-
chodziły z następujących źródeł:

- zakup – 7 470 wol. woluminów
za 169 258,13 zł w tym:
 - z budżetu własnego biblioteki –
4 139 wol. za 95 187,35 zł,
 - z dotacji celowej MKiDN –
3 331 wol. za 74 070, 78 zł,
- dary – 2 914 wol. za 26 048 zł,
inne źródła (za zagubione, od-
nalezione, przekazane z agen-
dy do agendy) – 3578 wol. za
55 150,12 zł.

3. Czasopisma oprawne – 154
wol. za kwotę 7 360,06 zł.

W porównaniu do 2016 roku kupiono
o 2 796 wol. mniej. Kwota na ten cel
była o 57 473,84 zł mniejsza. Wskaźnik
zakupu wyniósł 3,71 wol. na 100 miesz-
kańców (w roku 2016 – 5,02 wol.).

Struktura zakupu kształtowała się
następująco:

- literatura piękna dla dorosłych
– 55,4 %,
- literatura piękna dla dzieci –
22,6%,
- literatura popularnonaukowa –
22%.

Przybyły także 223 jednostki zbio-
rów specjalnych (audiobooki i do-
kumenty elektroniczne) za kwotę
6 836,98 zł. Wzrost zakupu tego
rodzaju zbiorów spowodowany był
możliwością przeznaczenia na ten cel
części dotacji z MKiDN. Była to kwo-
ta 929,22 zł.

Dla Czytelni Czasopism oraz filii
i agend MBP prenumerowanych było
141 egz. czasopism. Koszt prenumeraty
wyniósł 33 978,97 zł. W porównaniu
do roku poprzedniego liczba prenume-
rowanych egz. czasopism wzrosła o 4.

W roku 2017 ubytkowano ze zbio-
rów 16 504 woluminy o wartości

76 729,94 zł. Były to głównie książki zniszczone i braki bezwzględnie nieodnalezione po scontrum.

Opracowanie zbiorów bibliotecznych

Wszystkie dokumenty, które wzbogaciły zasoby MBP w Radomiu w roku 2017, zostały opracowane i skatalogowane w systemie komputerowym ALEPH. Przez cały rok kontynuowane były prace związane z wprowadzaniem do katalogu komputerowego zbiorów Czytelni Muzycznej i Zbiorów Multimedialnych, zakończono katalogowanie w systemie ALEPH audiobooków z nieistniejącej od roku filii nr 17.

W związku ze zmianą metodyki Języka Haseł Przedmiotowych JHP BN od 2010 r. do chwili obecnej prowadzone są prace według najnowszych zasad przy opracowywaniu przedmiotowym zbiorów. Objęte były nimi wszystkie agendy Biblioteki Głównej i filie miejskie.

Ewidencja i kontrola zbiorów bibliotecznych

Dokumenty, wpływające do zbiorów biblioteki w roku 2017, zostały zainwentaryzowane w programie ALEPH. Zgodnie z zarządzeniem MKiDN zostały wydrukowane księgi inwentarowe za rok 2016 dla wszystkich agend i filii bibliotecznych. Zakończono prace związane z przekazaniem zbiorów filii nr 14 do filii nr 1 w związku z połączeniem tych placówek. Na bieżąco

prowadzone były rejestry przybytków oraz rejestry ubytków zbiorów Biblioteki Głównej i filii MBP.

W związku ze zmianą przepisów dotyczących opracowania formalnego (nowe pola i podpola w formacie MARC 21) i rzeczowego (Deskryptory Biblioteki Narodowej) zbiorów od 2017 roku prowadzone były sukcesywnie prace według najnowszych zasad przy opracowywaniu zbiorów. Systematycznie prowadzona była też reklasyfikacja zbiorów według Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej, Publikacja UDC-22 w układzie pionowym.

W roku sprawozdawczym zostało przeprowadzone scontrum kontrolne księgozbioru Wypożyczalni dla Dzieci (luty), filii nr 12 (czerwiec), Wypożyczalni Głównej (sierpień), filii nr 10 (listopad). Prace prowadzone były komputerowo. Przeprowadzanie kontroli zbiorów bibliotecznych wynika z Rozporządzenia MKiDN o ewidencji materiałów bibliotecznych.

Udostępnianie zbiorów

W 2017 roku korzystało z bibliotek 24 313 czytelników zarejestrowanych, którzy wypożyczyli 397 708 książek. Czytelnie i kącki czytelnicze w filiach bibliotecznych odwiedziło 49 084 osoby. Skorzystały ze 131 831 egz. książek i czasopism.

W ubiegłym roku osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym dostarczane były do domu książki w ramach usługi „Książka na telefon”. Korzystało z niej 10 osób. Dostarczono im 435

książek. W agendach Biblioteki Głównej i filiach bibliotecznych udzielono 141 156 informacji dotyczących zasobów i działalności biblioteki. Z usług Wypożyczalni Międzybibliotecznej skorzystało 47 osób, które wypożyczyły 146 książek.

Szczegółowo stan czytelnictwa w Bibliotece Głównej i jej filiach obrazują załączone tabele.

Radomska Biblioteka Cyfrowa

Zajmuje się skanowaniem, obróbką graficzną, tworzeniem metadanych, udostępnianiem w internecie zbiorów własnych (*Życie Radomskie*) oraz instytucji, z którymi Radomska Biblioteka Cyfrowa nawiązała współpracę. Są to: Biblioteka Pedagogiczna w Radomiu, parafie Dekanatu Jedlińsk (Jasionna, Goryń, Bierwce), Zespół Szkół Gimnazjalnych we Wsoli, Gminne Biblioteki Publiczne w Jedlni i Jedlni Letnisko.

W 2017 roku zeskanowano i udostępniono 1843 publikacje, (około 250 000 skanów), stronę internetową Radomskiej Biblioteki Cyfrowej odwiedziło 366 876 użytkowników.

Opracowanie bibliografii regionalnej

Bibliografia tworzona jest w formacie MARC 21. Prace prowadzone są w zintegrowanym systemie bibliotecznym ALEPH. Opisy, wprowadzane do bazy, zapisuje się bezpośrednio na serwerze w Warszawie. W ciągu roku wprowadzono 7 924 opisy artykułów

z czasopism i wydawnictw zwartych. Bibliografowane na bieżąco jest ponad 35 czasopism regionalnych, ukazujących się w Radomiu i na terenie powiatu radomskiego.

Działalność wydawnicza

W roku 2017 biblioteka wydała 2 numery kwartalnika „Bibliotekarz Radomski”, antologię opowiadań radomskich pisarzy „Powroty. Radom” oraz była współwydawcą trzeciego tomu „Radomskich Studiów Humanistycznych”.

Realizacja zadań biblioteki powiatowej

Sieć placówek samorządowych powiatu radomskiego liczy 38 bibliotek. Dla pracujących tam bibliotekarzy oraz pracowników MBP w Radomiu zorganizowano następujące szkolenia:

27 października 2017 r. – „Social media w bibliotece” – dla dyrektorów i pracowników bibliotek samorządowych powiatu radomskiego oraz pracowników MBP w Radomiu. Warsztaty przeprowadził Grzegorz Gmiterek (doktor bibliologii i informatologii, adiunkt na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego). Celem warsztatów było podniesienie kompetencji pracowników bibliotek w zakresie wykorzystania mediów społecznościowych, mobilnych urządzeń i aplikacji w codziennym funkcjonowaniu i promowaniu działalności bibliotek.

12 grudnia 2017 r. w GBP w Jedlni odbyło się spotkanie „Użytkowa-

Filia/Agenda	MBP w Radomiu - WYPOŻYCZENIA NA ZEWNĄTRZ - 2017 r.										Liczba wypożyczeń na 1 czytelnika
	Liczba odwiedz. in	Liczba wypożyczeń Ogółem	Struktura wypożyczeń						Liczba audiowizualne	Zbiory elektroniczne	
			Literatura piękna dla dorosłych	Literatura piękna dla dzieci	Literatura niebeletrystyczna	Czasopisma oprawne	Czasopisma nieoprawne	Zbiory audiowizualne			
F.1	17018	35482	23822	6120	5540	0	0	0	0	0	17,3
F.2	5663	11394	6969	2228	2197	0	0	0	0	0	10,5
F.3	9190	20931	13595	4938	2323	0	75	0	0	0	20,0
F.4	6316	16976	12159	2220	2263	0	334	0	0	0	18,8
F.6	38853	82471	52687	15329	14455	0	0	0	0	0	18,6
F.7	8616	18414	14060	1966	2254	0	134	0	0	0	15,0
F.9	8011	18752	13190	2699	1810	0	1053	0	0	0	17,3
F.10	14148	31095	24826	2275	3994	0	0	0	0	0	20,2
F.12	8465	19458	14109	2397	2799	0	153	0	0	0	16,6
F.15	12415	29236	23072	3118	3046	0	0	0	0	0	20,3
F.16	13641	27502	18248	5542	3575	0	137	0	0	0	18,3
Ogółem filie	142336	311711	216737	48832	44256	0	1886	0	0	0	17,8
Wyp. dla Dorosł.	33008	61857	43439	605	17813	0	0	0	0	0	13,2
Wyp. dla Dzieci	8938	14223	671	12104	1448	0	0	0	0	0	7,7
Wyp. i Cz. Z. M.	2053	9482	0	0	0	0	0	0	0	0	31,4
Książka na telefon	55	435	151	0	6	0	0	0	0	0	43,5
Ogółem Bibl. Gh.	44054	85997	44261	12709	19267	0	0	0	0	278	0
Ogółem MBP	186390	397708	260998	61541	63523	0	1886	0	0	9760	12,6

nie systemu bibliotecznego MAK+”. Dyrektor i pracownicy jedlińskiej biblioteki zademonstrowali, na przykładzie własnych baz komputerowych, jak wykorzystują w praktyce moduł katalogowania i wypożyczeń. Swoimi doświadczeniami podzielili się także pozostali uczestnicy warsztatów. Bibliotekarze powiatu radomskiego przygotowują swoje bazy do wdrożenia kolejnego modułu – skontrum. Koordynatorami szkolenia byli pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego i Sieci Miejskiej MBP w Radomiu.

Pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego, Działu Informatyki oraz dyrektor MBP odbyli 24 wyjazdy do bibliotek samorządowych na terenie powiatu radomskiego ziemskiego. Zapoznano się z aktualnymi problemami, sytuacją kadrową i lokalową, udzielono pomocy merytorycznej. Spostrzeżenia i wnioski wpisywane były do zeszytów wizytacji poszczególnych placówek.

Na bieżąco uzupełniane i weryfikowane były kartoteki danych: PERSONEL oraz LOKAL, zawierające informacje dotyczące pracowników bibliotek powiatu radomskiego, dane lokalowe oraz godziny otwarcia placówek. Udzielono też wielu porad i informacji dotyczących przepisów dla bibliotek, organizacji bibliotek, opracowywania zbiorów zarówno w siedzibie MBP w Radomiu, jak i telefonicznie i drogą elektroniczną.

W ramach promocji czytelnictwa MBP zorganizowała w bibliotekach

gminnych 16 spotkań autorskich (głównie dla dzieci), które odbyły się w październiku i listopadzie 2017 roku.

Sprawozdawczość

W 2017 roku opracowana została analiza działalności MBP w Radomiu za 2016 rok (wg wytycznych Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy Biblioteki Głównej Województwa Mazowieckiego) oraz roczne sprawozdanie GUS za 2016 rok. Przygotowywano półroczne i roczne sprawozdanie z działalności biblioteki radomskiej i placówek samorządowych powiatu radomskiego na zlecenie Wydziału Kultury UM w Radomiu oraz Starostwa Powiatowego. Opracowano półroczne i roczne sprawozdania finansowe, dotyczące realizacji budżetu biblioteki, wysokości pozyskanych środków pozabudżetowych i ich wydatkowania. Pracownicy Działu Instrukcyjno-Metodycznego dokonali weryfikacji analizy działalności bibliotek samorządowych powiatu w 2016 roku oraz rocznych sprawozdań GUS sporządzonych przez dyrektorów placówek i dostarczyli je do biblioteki wojewódzkiej w Warszawie oraz udzielili stosownych wyjaśnień. Co miesiąc sporządzane były sprawozdania statystyczne ze stanu czytelnictwa w Bibliotece Głównej i filiach na terenie miasta. Przygotowano też półroczne i roczne sprawozdanie dotyczące czytelnictwa bibliotek samorządowych powiatu radomskiego. W marcu 2017 roku przesłano elektronicznie koordy-

natorowi w Warszawie dane dotyczące działalności MBP w Radomiu za rok 2016 w związku z uczestnictwem naszej biblioteki w projekcie AFB (Analiza Funkcjonowania Bibliotek), prowadzonym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich.

Promocja czytelnictwa, książki i kultury

W 2017 roku, wzorem lat poprzednich, biblioteka prowadziła działalność z zakresu promocji czytelnictwa i biblioteki. Odbyły się 504 imprezy, w których uczestniczyło 13 470 osób dorosłych, młodzieży i dzieci.

40 Radomska Wiosna Literacka – odbyła się w kwietniu 2017 r. w Bibliotece Głównej, filii nr 1, filii nr 6 oraz w Miejsko-Gminnej Bibliotece w Iłży. Spotkania były przeznaczone zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych. Do udziału zaproszeni zostali pisarze: Jacek Dehnel, Marek Krajewski, Zbigniew Kruszyński, Małgorzata Strękowska-Zaremba. Nie zabrakło także akcentu regionalnego, odbyła się promocja wydawnictwa „Powroty. Radom”, do którego opowiadania napisali radomscy pisarze. Podsumowaniem czterdziestu edycji imprezy był recital Adama Tkaczyka i prezentacja fotografii z poprzednich edycji imprezy. Wiosnie towarzyszyła wystawa fotografii z policyjnych albumów przedwojennych ze zbiorów Jacka Dehnela.

Podczas 40. RWL odbyło się 8 spotkań, w których wzięło udział 550 osób.

VI Radomskie Targi Wydawnictw Regionalnych i Nagroda Literacka Miasta Radomia – odbyły się w grudniu 2017 roku w foyer Sali Koncertowej Radomskiej Orkiestry Kameralnej. W tegorocznej edycji imprezy wzięło udział 32 wystawców. Odbyły się także różnorodne spotkania: wykład o Teofilu Rewolińskim przygotowany przez Radomskie Towarzystwo Numizmatyczne, spotkanie z radomskimi pisarkami, spotkanie z laureatami Nagrody Literackiej Miasta Radomia 2017 oraz spotkanie z autorami antologii opowiadań „Powroty. Radom”. Atrakcją tegorocznych targów były pokazy czerpania papieru oraz wybijanie okolicznościowych żetonów, przygotowane przez Polskie Towarzystwo Numizmatyczne. Podczas trwania imprezy została wręczona Nagroda Literacka Miasta Radomia 2017. Laureatami zostali: Monika Sznajderman za „Falszerzy pieprzu” (kat. literacka), Łukasz Krzyżanowski za „Dom, którego nie było” (kategoria naukowa/popularnonaukowa) oraz Mieczysław Szewczuk za „Życie sztuką” (nagroda osobna). Uroczystą galę wręczenia nagrody uświetnił koncert Renaty Przemyskiej.

Ogółem podczas targów odbyło się 5 spotkań, a w imprezie uczestniczyło 1000 osób.

XI Otwarty Konkurs o tytuł Radomskiego Mistrza Polskiej Ortografii 2017 – odbył się 30 września. Dyktando zostało objęte patronatem przez Radę

40. Radomska Wiosna Literacka. Anna Skubisz-Szymanowska i Jacek Dehnel

Języka Polskiego przy Polskiej Akademii Nauk, a tekst napisał prof. Andrzej Markowski. Do udziału zgłosiło się 120 osób (w tym 17 z terenu powiatu radomskiego). Ostatecznie do pisania w Sali Koncertowej Ośrodka Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” przystąpiło 98 osób (w tym 13 z powiatu). W sprawdzaniu pomogli nauczyciele-metodycy z Radomskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli oraz z radomskiego oddziału Stowarzyszenia Nauczycieli Polonistów. Z okazji jedenaściej edycji konkursu odbyło się także tzw. „dyktando mistrzów”, w którym wzięli udział dotychczasowi zwycięzcy i wyróżnieni. Do pisania podeszło 14 osób. Mistrzem mistrzów została Agnieszka Jaworska-Więcoszek. Nagrody wręczono podczas popołudniowego spotkania w bibliotece, w czasie

którego prof. Markowski wygłosił wykład dotyczący współczesnego języka polskiego.

Festiwal Literacki Opętani Literaturą

Biblioteka była partnerem Muzeum Witolda Gombrowicza we Wsoli, głównego organizatora imprezy. W związku z tym w murach biblioteki odbyły się 4 spotkania: wykład prof. A. Fiuta „Ideologia i egzorcyzmy. Przypadek Miłosza”; spotkanie z Danutą Stenką, wykład prof. Jacka Leociaka „Czy słowa zabijają?”, dyskusja „Literatura bez kobiet?”. W sumie wzięło w nich udział 330 osób.

Spotkania autorskie, wieczory poezji, promocje wydawnictw regionalnych – Odbywały się w Bibliotece Głównej oraz filii nr 1, 6 i 16:

MBP w Radomiu - CZYTELNICZY - 2017 r.														
Filialna Agenda	Ogółem	wg wieku						wg zajęcia						
		1	2	3	4	5	6	P	R	U	S	M	I	Nz
F.1	2046	324	129	95	697	363	438	132	2	617	96	473	153	573
F.2	1087	206	42	51	346	193	249	34	2	335	57	270	66	323
F.3	1045	280	65	38	317	171	174	72	1	291	29	330	62	260
F.4	904	149	51	59	278	217	150	46	2	224	50	238	82	262
F.6	4428	828	396	306	1278	870	750	200	8	1344	285	1374	209	1008
F.7	1226	146	78	74	384	312	232	100	3	346	78	275	91	333
F.9	1086	189	83	60	310	218	226	45	0	231	38	308	116	348
F.10	1538	176	109	84	397	370	402	82	5	396	56	361	118	520
F.12	1173	154	78	93	423	256	169	73	2	383	103	327	59	226
F.15	1440	178	114	73	404	313	358	109	3	358	52	334	57	527
F.16	1499	313	136	99	434	305	212	126	3	426	85	459	60	340
Ogółem filie	17472	2943	1281	1032	5268	3588	3360	1019	31	4951	929	4749	1073	4720
Wyp.dla Dorosł.	4690	178	723	665	1417	941	766	199	10	1073	650	1408	359	991
Wyp.dla Dzieci	1839	615	262	90	570	206	96	76	2	413	66	956	117	209
Wyp. i Cz. Z. M.	302	7	15	9	94	81	96	10	0	121	9	22	33	107
Książka na telefon	10	0	0	0	0	1	9	0	0	0	0	0	0	10
Ogółem Bibl. Gł.	6841	800	1000	764	2081	1229	967	285	12	1607	725	2386	509	1317
Ogółem MBP	24313	3743	2281	1796	7349	4817	4327	1304	43	6558	1654	7135	1582	6037

- Promocja III tomu „Radomskich Studiów Humanistycznych”
- Spotkanie autorskie z Teresą Opoką i promocja książki *Poła-wiaczka dusz*
- Prezentacja tomiku *Aby piękno tego świata* Józefa Kaźmierczaka
- Wykład profesora Jana Miodka „Polszczyzna z lat 1918-2018”
- Spotkanie autorskie z Jarosławem Kretem
- Spotkanie pt. „Doktor Eugeniusz Schilling i jego związki z Radomiem”
- Wykład dr. Adama Duszyka „Utopie”
- Spotkanie autorskie z Ewą Podsiadły-Natorską
- Spotkanie z Arkadym Pawłem Fiedlerem
- Spotkanie autorskie z Izabelą Krasińską.

Ogółem w 2017 r. odbyło się 10 spotkań. Wzięło w nich udział 506 osób.

Wystawy

W głównym budynku biblioteki działają 3 galerie: w sali wystawienniczo-odczytowej, Mała Galeria RTF prezentuje dorobek fotografików zrzeszonych w Radomskim Towarzystwie Fotograficznym, natomiast w korytarzu I piętra działa Galeria M-10, w której prezentować mogą swoją twórczość ludzie młodzi. W działalność wystawienniczą angażują się również niektóre filie.

W Bibliotece Głównej w 2017 r. zorganizowano 27 wystaw, w wernisazach uczestniczyło 850 osób, w tym:

W Małej Galerii RTF: II wernisaży wystaw fotografików zrzeszonych w Radomskim Towarzystwie Fotograficznym (zbiorowa *Świąteczne klimaty*, Justyna i Stanisław Wolaninowie *Dałby Bug*, Dariusz Kilian *Ścieżki nieznanne*, zbiorowa *Kształty Pamięci*, zbiorowa *Matka*, zbiorowa *Dziecko*, zbiorowa *Radom w obiektywie*, zbiorowa *Kartka z wakacji*, zbiorowa *Symetrycznie/Niesymetrycznie*, zbiorowa *Wypominki*, zbiorowa *Nieoczywistość koloru*).

W sali wystawienniczo-odczytowej: 9 wystaw (*Obrazy i obrazki* Witolda Kowalskiego, *5 do kwadratu* Anny Ludwickiej, *Podejrzane piękno jest bez skazy* Moniki Majcher-Kozieł, X Marka Maja, *Intermedia 2017, Pasje i marzenia 10*, *Bieguny* Marty Trojanowskiej, *Portret sacrum* Łukasza Babuli, *Nie tak wolno* grupy Cztery Czwarte).

W Galerii M10 3 ekspozycje: (*Srebrną łuną* – prace dzieci z SOSW Wyszyński, *Koty, kotki, koceczki...* – prace dzieci z SOSW Wyszyński, *Przestrzeń w kolorze i szkicu* – Małgorzata Kwietniewska).

Ponadto w korytarzu na parterze zorganizowane zostały wystawy: *Najważniejsze nagrody literackie 2016 roku oraz SBP na ziemi radomskiej 1946-2017*.

W pomieszczeniu dawnej kawiarni zorganizowana została okolicznościowa wystawa fotografii *Po godzinach...* w związku z obchodami 100-lecia SBP.

Została także zorganizowana plenerowa wystawa *Ulica Piłsudskiego*

Autorzy prac prezentowanych na wystawie „Pasje i marzenia”, od prawej Elżbieta Raczkowska – opiekunka grupy

w kadrze, eksponowana na zabytkowym ogrodzeniu biblioteki.

W sali wystawienniczej filii nr 6 w 2017 r. odbyło się 9 ekspozycji: wystawa fotograficzna *Przyłęk*, wystawa fotografii *Oblicza Azji* Krzysztofa Jaworskiego, Piotra Pajestki i Piotra Tracza, wystawa fotografii Iwony Czubek, Iwony Nabzdyk, Barbary Polakowskiej i Aldony Sumińskiej *Martwa natura*, wystawa dyplomowa Wioletty Gołębiowskiej *Portrety*, wystawa malarstwa Łukasza Faldrowicza, wystawa fotografii Marka Zawadzaka i Tomasza Kuny *Ptaki*, wystawa fotografii Zbigniewa Staniszewskiego *Norwegia*, *Pro memoria* – fotograficzne wspomnienie Mirosława Kowalskiego).

Zorganizowano także 10 wystaw twórczości dzieci z okolicznych szkół i przedszkoli.

Małą galerię prowadzi także filia nr 16, która zorganizowała 6 wystaw: Bartosza Lenarcika *Tryptyk Nito*, wystawa fotograficzna Szczepana Pomarańskiego *Niby słońce to samo...*, wystawa prac plastycznych młodzieży z Ośrodka Szkolenia i Wychowania w Zwoleniu, wystawa fotograficzna *Czerp wiedzę z książek jak wodę ze studni* Magdaleny Błażewicz, *My i świat wokół nas* – wystawa prac plastycznych uczniów PG nr 3, *Cztery pory roku na osiedlu Południe* – wystawa fotograficzna młodzieży z koła fotograficznego. Ponadto w korytarzu pracownicy filii zorganizowali 15 wystaw „gazetek” (2017 – rokiem Jose-

pha Conrada, Tadeusz Kościuszko, Bezpieczne ferie zimowe, Wystawa prac dzieci wykonanych podczas ferii, *Zimowy krajobraz* – prace plastyczne dzieci z Przedszkola Publicznego nr 11 w Radomiu, *Witamy cię wiosno, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich*, *Polecamy Radomskich autorów: Powroty. Radom, Detektywi w bibliotece, Wakacje w bibliotece 2017, Mimosami jesień się zaczyna, Moje ukochane zwierzątko* – wystawa pokonkursowa, *Rok Rzeki Wisły 2017, Magia świąt, VI Radomskie Targi Wydawnictw Regionalnych*.

Filia nr 3 zorganizowała 6 wystaw. 4 wystawy prac przedszkolaków odbyły się w filii nr 9.

Ogółem w placówkach MBP zorganizowano 77 wystaw, z których 33 miało oficjalne otwarcia. W wernisażach uczestniczyło 1355 osób. Wszystkie ekspozycje wisiały w miejscach ogólnodostępnych, stąd liczba odbiorców równa jest liczbie odwiedzin w danej placówce w danym miesiącu.

Inne

Z pozostałych imprez dla dorosłych (własnych lub obcych) w 2017 r. należy wymienić m.in.:

- Konferencja naukowa „Hermeneutyka wartości w kulturze” organizowana przez Instytut Filologii Polskiej Wydziału Humanistycznego UMCS Lublin, UTH Radom, MSCDN Radom;
- *Czytanie na wolności* – impreza bookcrossingowa z okazji Świę-

ta Wolnych Książek (wymiana książek oraz plenerowe spotkania autorskie);

- Impreza bookcrossingowa na otwarcie filii nr 2;
- Wymienialnia książek w ramach Tygodnia Edukacji Globalnej w filii nr 2;
- W filii nr 1 rozpoczął się nowy cykl spotkań *Strefa Aktywności*, dotyczących edukacji finansowej, prowadzonych przez Lidę Chrzęstek – trenera edukacji finansowej. Odbyło się 5 spotkań, w których wzięły udział 52 osoby (tematy spotkań: *Sposoby oszczędzania pieniędzy, Zarządzanie własnymi pieniędzmi, Jak sobie radzić z nagłymi wydatkami, Dobre praktyki radzenia sobie z wydatkami wakacyjnymi, Edukacja finansowa*);
- *Kawiarnia poetycka Bez granic. Konwersacje miłosne* – Warsztaty Terapii Zajęciowej;
- *Żołnierze Wyklęci* – projekcja filmu i wykład dr. Sebastiana Piątkowskiego w filii nr 6;
- Klub Spec Mam w filii nr 6 – cykl spotkań dla młodych i przyszłych matek. Odbyły się 4 spotkania, w których uczestniczyło 60 osób;
- W ramach nowego cyklu „Blżej dzielnicowego” w filii nr 6 odbyły się 2 spotkania (udzielanie pierwszej pomocy oraz zagrożeń czadu);

MBP w Radomiu - CZYTELNIENIE - 2017 r.														
Filia/Agenda	Liczba odwiedzin	Liczba udostępionych w/ Oględm	Struktura udostępnionych w/				Czasopisma oprawne	Liczba udostęp. czasopism nieoprawnych	Liczba udostęp. materiałów audio-wizualnych	Gry i zabawy	Liczba udzielonych informacji	Liczba dni otwarcia	Zbiory elektroniczne	Uwagi
			Literatura piękna dla dorosłych	Literatura piękna dla dzieci	Literatura niebeletry- syczna	Literatura beletry- syczna								
F.1	1650	677	1	13	7	0	656	0	121	17690	291	0		
F.2	266	238	40	8	90	0	100	0	21	720	113	0		
F.3	466	505	57	135	116	0	197	0	23	251	225	0		
F.4	1055	1295	11	13	753	0	518	0	0	1311	202	0		
F.6	5002	4664	0	751	722	0	3191	0	112	38853	291	0		
F.7	899	215	0	15	19	0	181	0	6	1338	202	0		
F.9	1521	1161	90	189	97	0	785	0	31	1243	224	0		
F.10	1047	1014	0	0	347	0	667	0	0	1045	217	0		
F.12	885	170	0	0	0	0	170	0	0	885	222	0		
F.15	593	586	0	0	120	0	466	0	5	5190	240	0		
F.16	2935	1007	4	104	159	0	740	0	135	11368	251	0		
Ogółem filie	16319	11532	203	1228	2430	0	7671	0	454	79894	2478	0		
Czytelnia Ogólna	19274	40915	419	0	40496	0	0	0	0	20724	289	0		
Czytelnia Czasop.	10790	69340	0	0	8150	0	61190	0	0	12245	290	0		
Czytelnia Reg.	408	1769	18	1	1216	358	176	0	0	2146	291	0		
Wyp. i Cz. Z. M.	2012	8275	0	0	3124	0	1405	3438	12	5176	290	308		
Wypoż. dla Dorosł.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16506	277	0		
Wypoż. dla Dzieci	281	0	0	0	0	0	0	0	0	4465	287	0		
Ogółem Bibl. Gł.	32765	120299	437	1	44836	8508	62771	3438	12	61262	1724	308		
Ogółem MBP	49084	131831	640	1229	47266	8508	70442	3438	466	141156	4202	308		

- Przedstawienie Teatru „Proscenium”: *Majowe ksiuty z Temidą*;
- Spotkanie poświęcone misji katolickiej w Czadzie;
- Akademia Zdrowia Forever w filii nr 16 – wykład o mobbingu poprowadziła psycholog Magdalena Znosko;
- W ramach konsultacji logopedycznych w filii nr 1, 2, 16 odbyło się 7 spotkań;
- Filia nr 16 zorganizowała 27 indywidualnych szkoleń komputerowych dla dorosłych, które w sumie trwały 27 godzin;
- Filia nr 1 zorganizowała szkolenia komputerowe dla osób 50+ oraz szkolenia z obsługi drukarki 3D. Odbyło się 7 indywidualnych szkoleń.

Współpraca ze środowiskiem Biblioteka Główna:

W ramach współpracy z Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli pracownik działu Promocji książki i Biblioteki uczestniczył w 3 konferencjach organizowanych przez ośrodek: *Czytelnictwo jako wartość w życiu społecznym* (Jastrzębia), *Kreatywne formy pracy z książką* (Radom i Jastrzębia) i wygłosił następujące prelekcje: „Czytanie dla przyjemności. Książki po które najczęściej sięgają uczniowie” oraz „Współczesny rynek książki dla dzieci i młodzieży a wybory czytelnicze”.

W ramach współpracy z Aresztem Śledczym odbyło się 4 prelekcje po-

święcone przeglądowi nowości wydawniczych oraz – w drugiej części spotkań – wybranemu tematowi ogólnoliterackiemu (*Od Sherlocka Holmesa do... Kilka słów o początkach powieści detektywistycznej, Najpiękniejsze i najciekawsze biblioteki w Polsce i na świecie, Historia epistolografii, Opowieść o pewnej miłości – o Bolesławie Leśmianie*).

W ramach współpracy z Zespołem Szkół Integracyjnych im. Jana Pawła II pracownik działu wziął udział w akcji *Cała Polska Czyta Dzieciom*.

W ramach współpracy z telewizją lokalną ZebraTV zostało nagranych 49 odcinków programu *Książka na weekend*, w których recenzowali książki pracownicy biblioteki.

W ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Kultury „Amfiteatr” w czasie Fesy Pełnej Kultury pracownik Działu Promocji przeprowadził warsztaty pisania listów pt. „Czy ludzie jeszcze listy piszą?”.

Filia nr 1

Biblioteka dla seniora – impreza promująca czytelnictwo odbyła się w Domu Weterana w Radomiu. Kierownik filii nr 1 pokazał prezentację o funkcjonowaniu biblioteki, pracownik Działu Promocji opowiadał o wartościowych książkach.

Kierownik filii uczestniczył w spotkaniu Centrum Aktywności Lokalnej dla osiedla Ustronie.

Kierownik filii zasiadał w jury konkursu *Mistrz Pięknego Czytania* dla

klas III w PSP nr 9. Uczniowie tej szkoły byli najczęstszymi gośćmi podczas spotkań organizowanych w bibliotece.

W ramach współpracy z Publicznym Gimnazjum nr 4 uczniowie szkoły wraz z opiekunami przygotowywali raz w miesiącu *Biblioteczne Bajanie* i uczestniczyli w spotkaniach autorskich.

W *Biblioteczne Bajanie* zaangażowany był Teatr „Resursa”, który przygotował kilka spotkań dla najmłodszych.

W bibliotece funkcjonuje Lokalne Centrum Kompetencji. Czytelnicy i mieszkańcy Radomia mają do dyspozycji 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, urządzenie wielofunkcyjne, drukarkę 3D oraz rzutnik. Z komputerów skorzystało w tym roku 1440 osób.

Zespół Pracy Socjalnej nr 7 przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej – podopieczni ośrodka uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez bibliotekę.

Na wszystkie ważniejsze spotkania i lekcje biblioteczne napoje, słodczyce i jabłka dostarczał Bank Żywności.

Filia nr 3

Kierownik filii odbył prelekcję/spotkanie z rodzicami dzieci w wieku przedszkolnym na temat korzyści z zapisywania dzieci do biblioteki i czytania.

Filia nr 9

Zaangażowana była w Akcję Zima zorganizowaną we współpracy z Domem Kultury Borki, w ramach któ-

rej odbyły się 4 konkursy literackie, w których uczestniczyło 42 dzieci.

Filia nr 16

Współorganizowała „IV Festiwal Biegowy” na osiedlu Południe i miała swoje stanowisko, na którym odbywały się konkursy i prezentowana była oferta biblioteki.

Kierownik filii podczas wykładu dla studentów opowiadała o współpracy partnerów CAL dla osiedla Południe. W ramach współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w siedzibie MOPS Zespół Pomocy Społecznej nr 10 odbyło się spotkanie Centrum Aktywności Lokalnej. W ramach obchodów akcji „Czerwiec Aktywnych Społeczności” filia zorganizowała imprezę czytelniczną promującą czytanie, połączoną z warsztatami z okazji Dnia Ojca. W spotkaniu brały udział rodziny z dziećmi, podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Uczestnicy obejrzeli prezentację multimedialną o dokonaniach i działalności filii na rzecz lokalnej społeczności, dowiedzieli się o zaletach czytania, a w części warsztatowej dzieci przygotowały breloczki dla swoich ojców.

W ramach współpracy ze Szkołą Podstawową nr 21 kierownik filii uczestniczyła w obradach różnych komisji konkursowych. Konkursy te były najczęściej organizowane przez szkolną bibliotekę oraz nauczycieli nauczania początkowego. Uczestniczyła także w Szkolnym Konkursie Recytatorskim, w II edycji Regionalne-

Noc z Andersenem 2017

go Konkursu Pięknego Czytania oraz w Regionalnej Gali o Janie Kochanowskim i w akcji *Czytanie na dobranoc*.

W ramach współpracy z Publicznym Gimnazjum nr 3 uczniowie pod opieką Lucyny Kowalik-Roli uczestniczyli w zorganizowanych zajęciach „Co czytał starszy brat” podczas ferii w bibliotece 2017. Gimnazjalistki zapoznały uczestników ferii ze swoimi ulubionymi książkami z dzieciństwa. Na bazie tych opowiadań prowadzone były zajęcia z dziećmi.

W ramach współpracy z Klubem Osiedlowym Południe odbywały się spotkania Centrum Aktywności Lokalnej, spotkanie wielkanocne dla mieszkańców osiedla Południe i Żakowice.

Pracownicy filii nr 16 wraz z filią nr 1 promowali działalność filii podczas pikniku *Mieszkańcy Mieszkańcom*. Podczas pikniku na stoisku biblioteki odbywały się atrakcje dla dzieci, quiz wiedzy o książce i bibliotece, była także możliwość spotkania z radomskimi twórcami.

Na wszystkie ważniejsze spotkania napoje i owoce dostarczał Bank Żywności.

Ponadto w 2017 r. w Bibliotece Głównej zorganizowane także zostały: zabawa choinkowa dla dzieci pracowników biblioteki, uroczystość z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek 2017 oraz uroczystość z okazji obchodów 100-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Działalność dla dzieci i młodzieży
Ferie zimowe w bibliotece – odbywały się w trzech filiach biblioteki. Filia nr 1 organizowała Akcję Zima po raz pierwszy. Pierwszy tydzień ferii przebiegał pod hasłem *Worek bez dna*, drugi pt. *Palcem po mapie – Bajki Europy*. Podczas zajęć zorganizowanych zostało 9 konkursów (7 plastycznych, 1 literacki i 1 turniej), w których uczestniczyło 86 osób. Odbyło się także 10 prezentacji multimedialnych, zabawy z tekstem literackim, 6 dyskusji na temat baśni Europy. Udostępnionych było 5 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. W zajęciach zorganizowanych podczas ferii uczestniczyło 30 osób.

Filia nr 6 – podczas zajęć zorganizowano dwa tygodnie gier, zajęcia edukacyjne przez zabawę. W sumie w zajęciach uczestniczyło 24 dzieci (140 odwiedzin).

Filia nr 16 – podczas zajęć zostały zorganizowane: 1 konkurs plastyczny, w którym uczestniczyło 17 osób, 1 konkurs wiedzy (14 osób), zabawy integracyjne, ruchowe i umysłowe, 2 prezentacje multimedialne, zabawy z tekstem literackim i 3 dyskusje o książce oraz 1 pogadanka. Udostępnione były 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. W zajęciach zorganizowanych podczas ferii uczestniczyło 37 osób.

Akcja Lato w bibliotece – odbywała się w dniach 26.06-7.07.2017 w trzech filiach biblioteki:

Filia nr 1 zorganizowała Akcję Lato po raz pierwszy. Było dużo dobrej zabawy, zajęć plastycznych, konkursów, spotkań z ciekawymi ludźmi i warsztatów. Podczas wakacji w bibliotece dzieci gościli: Sławomira Wąsika – przyrodnika, który przybliżył im tajemnice życia dzikich zwierząt, Łukasza Sobola – prezesa Oddziału Miejskiego PTTK w Radomiu, Urszulę Kaszewską z Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, która przeprowadziła warsztaty ceramiczne *Gliniane obrazki z naturą w tle*, Małgorzatę Pawlak i Katarzynę Kałapską, które przeprowadziły warsztaty szdelkowania, Mikołaja Makowskiego – nastoletniego rzemieślnika, kowala z Kuźni Borzywoj, członka drużyny Grodu Piotrówka oraz Lidię Chrząstek, która poprowadziła warsztaty o zdrowym odżywianiu. Podczas zajęć odbyło się 6 konkursów (5 plastycznych, 1 quiz wiedzy), w których uczestniczyło 91 osób. Nie zabrakło też zabaw integracyjnych, ruchowych i umysłowych, 2 prezentacje multimedialne, 1 pogadanka, 4 zabawy z tekstem literackim.

Filia nr 6 – podczas zajęć odbywały się gry i zabawy. W zajęciach uczestniczyło 17 dzieci.

Filia nr 16 – akcja przebiegała pod hasłem „Detektywi w bibliotece”. Podczas zajęć zostały zorganizowane: 2 konkursy plastyczne – uczestniczyło w nich 33 osób; 2 quizy o książce (26 osób); 2 dyskusje o książce (28 osób) oraz 3 pogadanki (51 osób);

3 prezentacje multimedialne (59 osoby) oraz zabawy z tekstem literackim, zabawy integracyjne, ruchowe i umysłowe. Udostępnione były 3 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu.

W zajęciach uczestniczyło 39 osób.
Kampania „Cała Polska czyta dzieciom” – włączyły się w nią filie pracujące z dziećmi. Podczas XIV Ogólnopolskiego Tygodnia Głośnego Czytania filie nr 1, 6 i 16 zorganizowały spotkania z ciekawymi ludźmi, którzy opowiadali o sobie, o swoich zawodach i czytali fragmenty ciekawych książek:

Filia nr 1 w dniach 5-8 czerwca zorganizowała cztery spotkania w ramach obchodów XVI Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom. W spotkaniach wzięły udział dzieci z PP nr 10, PP nr 14, Moje Przedszkole, PSP nr 9, PSP nr 10 – specjalnej. Do udziału w akcji zostali zaproszeni: Sebastian Równy – dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego w Radomiu, Marta Trojanowska (spotkanie: *W świecie szalonej Pippi Pończoszanki*), Piotr Skoczylas – prezes Spółdzielni Mieszkaniowej „Ustronie” (wraz z Agatą Jasińską – kierownikiem Klubu Osiedlowego „Ustronie” i Iwoną Kuc – instruktorem oraz dziećmi z grupy teatralnej z tego klubu, przedstawili interpretację *Kota w butach*), Andrzej Daszewski – dziennikarz, miłośnik Węgier.

Filia nr 6 zorganizowała czytanie bajek przedszkolakom.

Filia nr 16 zorganizowała trzy spotkania. Gośćmi tegorocznej akcji byli: Kacper Piszczek – przyboczny 24 Radomskiej Gromady Zuchowej, Adam Kowalczyk – dziennikarz Radomskiej Grupy Mediowej, Marta Trojanowska.

Konkursy i inne formy pracy

W kwietniu 2017 r. po raz dziewiąty odbyła się bardzo lubiana, atrakcyjna impreza czytelnicza Noc z Andersemem. Z 1 na 2 kwietnia 2017 roku 32 dzieci bawiło się i walczyło o Patent Nieustraszonego Czytelnika. Gośćmi nocy byli: Centrum Helen Doron, Robert Utkowski, Teatrzyk z Zespołu Szkół Integracyjnych, Danuta Dołęcka. W rolę Andersena tradycyjnie wcielił się Włodzimierz Mancewicz.

Filia nr 1

Zainaugurowano nowy cykl imprez czytelniczych dla dzieci *Biblioteczne Bajanie*, który cieszy się ogromną popularnością. W 2017 r. odbyło się 17 spotkań. Zaproszeni goście, uczniowie PG nr 4 i pracownicy biblioteki czytali najfodszy różne utwory dla dzieci. Czytanie połączone było z różnymi aktywnościami wokół tekstu (ruchowymi, plastycznymi). Uczestnikami spotkań były przedszkolaki z PP nr 10, 14, 16, Mojego Przedszkola oraz uczniowie PSP nr 10 – Specjalnej oraz dzieci z MOPS. Tematy spotkań: *Trąbalski, Elmer i inne słonie, Czerwony Kapturek, Tęcza, Z Franklinem w bibliotece, Tuwim i Brzechwa w bibliotece, Halo, halo! Tutaj ptasie*

radio, *Co ze mnie wyrośnie, Pies, mój najlepszy przyjaciel, Krasnoludki są na świecie, Czarownice i wróżki, Misie są wśród nas, Gdzie jest Elmer?, Miał kotek miseczkę mleka..., Niezwykły świat Tupcia Chrupcia, Witaminki, witaminki..., Zimowe opowieści, O czym szumi las?*). Ogółem w spotkaniach uczestniczyło w sumie 859 osób.

Pracownicy filii zorganizowali 23 spotkania autorskie oraz z ciekawymi ludźmi. Uczestniczyło w nich 1066 osób. Były to spotkania z: Wojciechem Krupą (czterokrotnie), Jerzym Sekulskim, Robertem Kuśtą, Danutą Piątkowską-Porębą, Gają Kołodziej, Elżbietą Czajką, Martą Trojanowską, Anną Litwinek, Walentyną Pawelec, Sławomirem Wąsikiem, Łukaszem Sobolem, Urszulą Kaszewską, Małgorzatą Pawlak, Mikołajem Makowskim.

Zostały zorganizowane warsztaty detektywistyczno-literackie dla dzieci, prowadzone przez Dianę Ryściuk – przedstawicielkę Wydawnictwa ZAKAMARKI. Celem warsztatów było zachęcenie dzieci do samodzielnego czytania lektury. Odbyło się 5 spotkań, w których wzięło udział 115 osób.

Konkurs plastyczny „Pomocnicy św. Mikołaja” adresowany do dzieci klas I-III szkół podstawowych, którego celem było zachęcenie do korzystania ze zbiorów biblioteki.

Jednym z ciekawszych spotkań było „Spotkanie z kulturą romską”, które odbyło się w ramach Międzynarodowego Dnia Tolerancji i poświęcone

było mniejszości romskiej w Polsce. Zostali zaproszeni specjaliści, cyganolodzy, etnografowie, twórcy filmu „Romane Butia. Profesje romskie”: Agnieszka Caban – wiceprezes Radomskiego Stowarzyszenia Romów „Romano Waś” (Pomocna Dłoń), kierownik Muzeum Dialogu Kultur w Kielcach – Oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach, Alina Doboszewska – prezes fundacji „Dobra Wola” w Krakowie, która zrealizowała film „Romane Butia. Profesje romskie” oraz Paweł Lechowski – etnograf reżyser, scenarzysta, cyganolog, wieloletni pracownik Oddziału Etnograficznego Muzeum Okręgowe w Tarnowie.

Czytelnicy filii obchodzili Światowy Dzień Pluszowego Misia.

Warsztaty świąteczne „Magia Świąt”, które poprowadziła Dorota Kowalik-Nienartowicz, artysta plastyk, pracownik biblioteki.

W grudniu rozpoczął działalność Klub Gier Planszowych, adresowany do szerokiego grona uczestników. Celem Klubu jest popularyzacja gier planszowych, propozycja alternatywnego spędzania czasu. Odbyły się 2 spotkania, w których uczestniczyło 13 osób.

Filia nr 2

Otwarta po remoncie filia nr 2 w nowych, sprzyjających warunkach lokalowych, rozpoczęła działalność dziecięcą:

Pracownicy filii zainicjowali nowy cykl spotkań *Dwójkowa Akademia Czytelnika*, w ramach których miały miejsca różnorodne w tematyce spo-

Wystawa Moniki Majcher-Kozieł

tkania z ciekawymi gośćmi i podejmowane ciekawe tematy (Dzień głośnego czytania z Agnieszką Mąkosą, O przygodach w Radomiu, Urodziny Paddingtona, Spokanie z Krainą Czarów, Spotkanie z Dariuszem Wróblem jako Koiotkiem Matotkiem). W 2017 roku odbyło się 5 spotkań.

W filii odbyło się spotkanie z radomskim bajkopisarzem Wojciechem Krupą.

W ramach Tygodnia Edukacji Globalnej miało miejsce spotkanie z najmłodszymi promujące zdrowe odżywianie. (Wymienialnia książek zorganizowana w ramach tygodnia wykazana w innej części sprawozdania).

Filia nr 6:

Uczniowie Zespołu Szkół Integracyjnych im. Jana Pawła II zaprezentowali

dwa przedstawienia: *Zobacz sercem – spójrz inaczej* oraz *Nowoczesny Mały Książę*. Obejrzało je w sumie 91 osób.

W filii odbyło się 7 spotkań z cyklu *Czytanie bajek w języku angielskim* zorganizowane przez Centrum Helen Doron w Radomiu. Uczestniczyło w nich 270 dzieci.

- Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania.
- Cykl „Baśnie Świata”.
- Światowy Dzień Pluszowego Misia.
- Skarby jesieni – przedstawienie w wykonaniu uczniów PSP 34.
- Jasełka w wykonaniu uczniów PSP 34.
- Bajkowe Boże Narodzenie.

Filia nr 16

Zorganizowano 8 konkursów, w których wzięły udział 594 osoby. Konkursy te organizowane były podczas ferii i akcji lato w bibliotece, spotkania zorganizowanego w ramach obchodów Światowego Dnia Książki oraz podczas IV Festiwalu Biegowego na osiedlu Południe i pikniku Mieszkańcy Mieszkańcom. Konkursy miały następujące tytuły: *Pajęcza sieć, czyli jak poruszać się po Internecie* – konkurs wiedzy (ferie), *W krainie szachów* (ferie), *Turniej wiedzy o książce i bibliotece* (Światowy Dzień Książki), *Konkurs wiedzy o książce i bibliotece* (Festiwal Biegowy), *Poszukiwany, poszukiwana* (wakacje), *Jedź zdrowo – żyj kolorowo* (wakacje), *Moje ukochane zwierzątko* (z okazji Światowego Dnia Zwierząt), *Konkurs wiedzy o książce i bibliotece* (Piknik Mieszkańcy Mieszkańcom).

Pracownicy filii przeprowadzili:

- warsztaty wielkanocne – 5 spotkań. Podczas warsztatów dzieci dowiedziały się o zwyczajach i tradycjach wielkanocnych oraz wykonały ozdoby na świąteczny stół;
- warsztaty wiosenne – 1 spotkanie;
- warsztaty detektywistyczne z Wydawnictwa Zakamarki dla młodych czytelników – 5 spotkań, w których uczestniczyło 234 osoby;
- warsztaty plastyczne z okazji Dnia Ojca – 1 spotkanie, w którym uczestniczyło 7 osób;

- warsztaty „Świąteczne dekoracje”.

Łącznie w warsztatach uczestniczyło 355 osób.

Spotkania autorskie i z ciekawymi ludźmi. Gośćmi filii byli: Adam Kowalczyk, Wojciech Krupa, Magdalena Gliszczyńska, Adrian Szary.

W ramach Światowego Dnia Książki zorganizowany został w Filii nr 16 drużynowy „Turniej wiedzy o książce i bibliotece” dla uczniów klas II z PSP nr 21. W spotkaniu uczestniczyło 40 osób.

Filia nr 16 zorganizowała podchody literackie, w których uczestniczyło 19 osób.

W filii rozpoczął swoją działalność Klub Gier Planszowych.

Wycieczki i lekcje biblioteczne

Do obowiązków pracowników MBP należy organizacja wycieczek po bibliotece oraz lekcji bibliotecznych dla dzieci i młodzieży.

- Biblioteka Główna 33 grupy – 752 osoby (wycieczki po bibliotece)
- Filia nr 1 zorganizowała 8 lekcji bibliotecznych w formie prezentacji multimedialnej. Uczestniczyło w nich 200 uczniów.
- Filia nr 2 zorganizowała 11 lekcji bibliotecznych, w których wzięło udział 368 dzieci.
- Filia nr 3 zorganizowała 6 lekcji bibliotecznych, w których uczestniczyło 136 osób.

- Filia nr 6 zorganizowała 53 lekcje, w których wzięło udział 1327 osób.
- Filia nr 9 zorganizowała 2 lekcje biblioteczne i 2 wycieczki, w których wzięło udział 64 dzieci.
- Filia nr 16 zorganizowała 27 lekcji bibliotecznych, uczestniczyło w nich 483 uczniów.

Wszystkie lekcje biblioteczne miały charakter tematyczny (Historia książki oraz zalety czytania, Bezpieczne ferie, Siedmiu wspaniałych, Wiosna – pora roku, Skąd się wziął Koziołek Matołek? O Kornelu Makuszyńskim i jego twórczości dzieciom, Pierwsze spotkanie w bibliotece, Bezpieczne wakacje, Międzynarodowy Dzień Zwierząt, Spotkanie z książką *Dziennik łowcy przygód*, Co to takiego biblioteka, Światowy Dzień Pluszowego Misia, Św. Mikołaj w tradycji krajów europejskich, Tradycja świąt Bożego Narodzenia).

Ogółem miały miejsce 74 wycieczki i lekcje biblioteczne dla 3 315 osób.

W 2017 w 301 imprezach dla dzieci i młodzieży uczestniczyło 8 502 osoby.

Komputeryzacja

W tym zakresie w 2017 roku wykonano następujące prace:

Zakupienie programu księgowego Comarch ERP Optima.

Dokonanie upgrade (ulepszenie, dodanie nowych funkcji) programów: Comarch ERP Optima Kadry/Płace oraz Comarch ERP Optima Kasa/Bank.

Ponowienie licencji programu antywirusowego ESET EndPoint Antivirus NOD32 Client (100 licencji w tym rozbudowa o 20 użytkowników) na kolejne 3 lata.

Zakupienie oprogramowania Windows Serwer 2016 Essentials MOLP. Przeniesienie maszyn wirtualnych zawierających stronę mbpradom.pl wraz z całym oprogramowaniem zarządzającym siecią internetową na główny serwer Dell R520.

Przeprowadzenie testów w celu wybrania oprogramowania do tworzenia kopii bezpieczeństwa na taśmach magnetycznych LTO4 stosowanych w Pracowni Digitalizacji. Zakupienie, instalacja i konfiguracja wybranego oprogramowania Veeam Backup & Replication & One 9.5.

Zakupienie oprogramowania Office Standard 2016 MOLP EDU (4 licencje) oraz Office Professional Plus 2016 MOLP EDU (1 licencja).

Odnowienie umowy licencyjnej Internetowego Systemu Informacji Prawnej Legalis (licencja roczna).

Wykonanie w Aleph-ie prac związanych z wysyłaniem na konto e-mail czytelnika informacji o realizacji zamówień i wprowadzeniem kontroli zwrotów książek na stacjach roboczych przeznaczonych do udostępniania księgozbiorów (w przypadku nieprawidłowości pojawia się komunikat, że oddawana książka należy do innej agencji/filii).

Przeniesienie strony internetowej MBP w Radomiu na nowy serwer i do-

konanie update'u Joomla! i jej komponentów.

Przeprowadzenie rekonfiguracji sieci WiFi w Czytelnii Ogólnej i Czasopiśmie.

Odnowienie podpisu elektronicznego 2 pracownikom Działu Księgozości.

Sporządzenie on-line ankiety „Badanie satysfakcji użytkowników biblioteki” dotyczącej oceny jakości świadczonych usług przez MBP w Radomiu.

Wysłanie do firm oferty dotyczącej założenia i utrzymania na ich serwerze nowej internetowej strony Biuletynu Informacji Publicznej MBP w Radomiu. Ponadto utworzenie zakładki na stronie, podpięcie nowej domeny pod adresem bip.mbpradom.pl oraz przeprowadzenie szkolenia w zakresie obsługi strony.

Rozbudowa, reinstalacja i konfiguracja komputerów oraz podłączenie ich do sieci internetowej w wyremontowanej siedzibie filii nr 2.

Konfiguracja i podłączenie komputerów z programu Mazowszanie do sieci zainstalowanej w filii nr 1. Ponadto szkolenie w zakresie sporządzania wydruków 3D.

Szkolenie nowo zatrudnionych bibliotekarzy w zakresie udostępniania zbiorów, wyszukiwania opisów bibliograficznych, wprowadzania danych egzemplarza w module katalogowania oraz korzystania z katalogów OPAC.

W filiach nr 9 i 15 zwiększenie przepustowości łączy internetowych przez firmę Orange Polska. W ramach usługi Biznes Pakiet Fiber wymieniono łącze

internetowe DSL do 10 Mb/s na łącze światłowodowe do 300 Mb/s.

Zakup sprzętu: komputera przenośnego i urządzenia wielofunkcyjnego dla filii nr 2, komputera stacjonarnego oraz monitora dla Działu Instrukcyjno-Metodycznego i Sieci Miejskiej, monitora dla dzieła Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, dysku twardego Seagate ST200DM006 do komputera współpracującego z urządzeniem do nagrywania taśm magnetycznych LTO4 (tzw. biblioteka taśmowa) dla Pracowni Digitalizacji, dysku przenośnego 2 TB WD MyPassport Ultra 2 TB dla informatyka, dysku przenośnego dla filii nr 1 i filii nr 2.

Sprawy administracyjne i organizacyjne

W roku sprawozdawczym wykonano pięcioletni przegląd techniczny budynku biblioteki przy ul. Piłsudskiego 12, kwartalne przeglądy i konserwację systemu ppoż. w budynku MBP oraz przegląd i konserwację gaśnic w filiach biblioteki. Zaktualizowano instrukcję przeciwpożarową do obowiązujących przepisów. Zostały wykonane pomiary elektryczne oraz przegląd instalacji odgromowej.

W związku z przekazaniem przez właścicieli, po zakończonym remoncie, lokalu dla filii nr 2 dokonano instalacji sieci LAN, przeniesienia księgozbioru, zakupu wyposażenia (regaly, stoły, biurka, szafy, sprzęt multimedialny), zorganizowania biblioteki i otwarcia jej dla czytelników.

Przeprowadzone też zostały działania, które poprawiły estetykę i funkcjonowanie filii nr 3, 9, 15 oraz Wypożyczalni Głównej. Uzupełniono i wymieniono pojedyncze meble (np. lamy biblioteczne, regaly, wykładzinę podłogową).

Została także umalowana jedna klatka schodowa, część korytarzy i sala wystawiennicza w Bibliotece Głównej.

Dodatkowe środki finansowe

W roku 2017 MBP czyniła starania o pozyskanie dodatkowych pieniędzy na działalność. Uzyskaliśmy dotacje:

Prywatny sponsor Czesław Kruk darowizna na działalność biblioteki – 2 000 zł.

Program Operacyjny MKiDN – dotacja celowa na zadanie Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek – 75 000 zł.

Program Operacyjny MKiDN Partnerstwo dla książki – dotacja celowa

na zadanie VI Radomskie Targi Wydawnictw Regionalnych – 35 000 zł.

Starostwo Powiatowe w Radomiu – dotacja celowa na realizację zadań biblioteki powiatowej – 118 770 zł.

Ponadto biblioteka otrzymała dotacje celowe z Gminy Miasta Radomia na następujące zadania:

- 40. Radomska Wiosna Literacka – 23 000 zł,
- Nagroda Literacka im. Witolda Gombrowicza – 100 000 zł,
- VI Radomskie Targi Wydawnictw Regionalnych, Nagroda Literacka Miasta Radomia – 55 000 zł,
- Wykonanie sieci LAN w filii nr 2 MBP – 14 500 zł,
- Wykonanie inwentaryzacji budynku, ogrodzenia i zieleni oraz koncepcji rozbudowy Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Piłsudskiego 12 – 60 000.

Ogółem w 2017 roku biblioteka pozyskała dodatkowo 483 270 zł.

Stan zatrudnienia

		stan na dz.1.01.2017	stan na dz.31.12.2017
1.	osoby	80	83
2.	etaty	79,05	81
w tym: pracownicy merytoryczni			
1.	osoby	62	64
2.	etaty	61,05	63
administracja i obsługa			
1.	osoby	18	19
2.	etaty	18	18

Anna Skubisz-Szymanowska
Dyrektor MBP w Radomiu

W bibliotekach samorządowych powiatu radomskiego

Ewa Ukleja

Sieć bibliotek

W 2017 roku w powiecie radomskim działało, podobnie jak w roku 2016, 38 placówek bibliotecznych:

- Miejska Biblioteka Publiczna w Pionkach,
- 2 biblioteki miejsko-gminne (Iłża, Skaryszew),
- 10 bibliotek gminnych (Gózd, Jastrzębia, Jedlińsk, Jedlnia gm. Pionki, Jedlnia-Letnisko, Kowala, Przytyk, Wierzbica, Wolańów, Zakrzew)
- 25 filii bibliotecznych.

Lokale, remonty

Sytuacja lokalowa większości bibliotek samorządowych pozostała bez zmian, nie przeprowadzono dużych remontów.

Warto jednak wspomnieć, że w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Pionkach odnowiono wejście główne i łazienkę, zaadaptowano jedno z pomieszczeń na pokój socjalny dla pracowników, wymieniono oprawy oświetleniowe w całym budynku biblioteki głównej. Wyremontowano także lokal filii bibliotecznej przy ulicy Leśnej. Zmieniono ogrzewanie elektryczne na gazowe, położono płytki na podłogach, wyremontowano łazienkę, wygładzo-

no i pomalowano ściany. Koszty remontów pokryła MBP w Pionkach ze środków własnych.

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Iłży odświeżono (malowanie) pomieszczenia znajdujące się na drugim piętrze budynku.

Kadra

W 2017 roku nie nastąpiły zmiany kadrowe w porównaniu do roku ubiegłego. Bibliotekarze powiatu radomskiego należą do najlepiej wykształconych na Mazowszu; spośród 53 osób pracujących na stanowiskach bibliotekarskich 83% posiada wykształcenie zawodowe wyższe lub średnie. Niestety nadal 12 osób pracuje w niepełnym wymiarze godzin, a 8 pracowników etatowych obsługuje w ramach swego czasu pracy 2, a nawet 3 filie.

Tradycyjnie, jak co roku, z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek, organizowanego przez MBP w Radomiu oraz Zarząd Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, uhonorowano wyróżniających się bibliotekarzy powiatu. Nagrodę starosty w 2017 roku otrzymały: Elżbieta Aderek – dyrektor GBP w Wolanowie oraz Jądwiga Romanowska – dyrektor MGBP w Skaryszewie. Dyrektor radomskiej

biblioteki wręczyła listy gratulacyjne oraz upominki książkowe następującym osobom: Barbarze Arak z GBP w Jedlni-Letnisku, Zofii Maj – GBP Zakrzew, Teresie Niewczas – MGBP w Iłży oraz Agacie Chmielewskiej, Ewie Gerlach i Małgorzacie Mamnickiej z MBP w Pionkach.

Zbiory

W bibliotekach samorządowych powiatu radomskiego zgromadzono księgozbiór liczący łącznie 446 097 wol. W 2017 roku placówki uzupełniały księgozbiory ze środków własnych i z dotacji ministerialnych.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet I – „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych” zatwierdził na rok 2017 dotację w wysokości 26,5 mln zł z przeznaczeniem na zakup książek, multimedii, wydawnictw nutowych, kartograficznych oraz bieżących czasopism kulturalnych i społeczno-kulturalnych.

Biblioteki samorządowe powiatu radomskiego otrzymały ze wspomnianego wyżej Programu BN dotację celową w kwocie 120 500 zł, czyli o 6 000 zł więcej niż w roku 2016. Ze środków ministerialnych zakupiono 5 577 wol.

Ogółem na zakup nowości, ze środków organizatora oraz z dotacji BN, w bibliotekach powiatu radomskiego wydatkowano – 291 609 zł (8 449 zł więcej niż w roku 2016).

Najwyższy wskaźnik zakupu osiągnęła GBP w Jastrzębi – 15,89 wol. na 100 mieszkańców, najniższy wskaźnik zanotowano w mieście Pionki – 4,76 wol. na 100 mieszkańców.

Ogółem w bibliotekach samorządowych powiatu radomskiego przybyło 14 295 wol. (o 440 wol. mniej niż rok temu), w tym z zakupu 13 149 wol. (mniej o 477). Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców w powiecie wyniósł 8,69 % (w 2016 – 9,02 %).

W analizowanym okresie ze zbiorów w dziesięciu bibliotekach gminnych usunięto 10 513 wol. (książki zdezaktualizowane, zdekompletowane, zniszczone), dwie biblioteki nie ubytkowały zbiorów.

IBUK Libra

Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu wraz z bibliotekami powiatu radomskiego kontynuowała współpracę z Wydawnictwem Naukowym PWN w ramach projektu IBUK Libra. Z inicjatywy MBP, pełniącej funkcję biblioteki powiatowej, powołano we wrześniu 2016 roku Konsorcjum Bibliotek Publicznych Powiatu Radomskiego i Wschodniego Mazowsza. Konsorcjum funkcjonuje na bazie publikacji oferowanych przez platformę edukacyjną IBUK Libra. We wspomnianym przedsięwzięciu uczestniczą wszystkie biblioteki naszego powiatu. Użytkownicy bibliotek tworzących Konsorcjum mają dostęp do całodobowej „wirtualnej biblioteki” (1869 publikacji), z której mogą korzystać w dowol-

nym miejscu: w czytelni bibliotecznej, w domu, na uczelni itp.

Dzięki dobrej współpracy radomskiej biblioteki z wydawnictwem PWN (dystrybutorem projektu IBUK Libra) użytkownicy elektronicznych publikacji uzyskali na okres od 26 czerwca do 30 lipca 2017 r. dodatkowy darmowy dostęp do ok. 5 000 dodatkowych tytułów z następujących dziedzin: literatura faktu, literatura piękna, literatura kobieca.

Czytelnicy, udostępnienia

W bibliotekach powiatu zanotowano w 2017 roku spadek czytelnictwa. W 2017 roku zarejestrowano 16 726 czytelników tzn. o 416 osób mniej w porównaniu z rokiem 2016. Procent czytelnictwa za 2017 rok wyniósł 11,04 (w 2016: 11,35).

W 2017 roku wypożyczono ogółem: 297 415 wol. czyli o 7 080 mniej niż rok temu. Wskaźnik wypożyczeń na 1 czytelnika wyniósł, identycznie jak w roku poprzednim, 17,8 wol. Bibliotekarze udzieliли użytkownikom 33 477 informacji.

Zarejestrowano 46 485 udostępnień prezencyjnych, czyli o 4 731 mniej niż w roku ubiegłym. Użytkownicy czytelni najczęściej korzystają tylko z komputera.

Renesans przeżywają kluby czytelników. Ta prawie zapomniana forma działań bibliotecznych cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Członkami pionkowskiego Klubu Literatura i Kultura KLiK jest głównie młodzież; spotkania odbywają się kil-

ka razy w miesiącu i mają różnorodną formę: dyskusji, happeningu, inscenizacji, warsztatów. Tematyka spotkań najczęściej proponowana jest przez samych klubowiczów. Natomiast osoby dorosłe chętnie gromadzą się w siedzibie filii w Pionkach w ramach Czytelniczego Klubu Książki na tradycyjnych rozmowach o literaturze przy kawie, czasem z udziałem zaproszonego autora. Jeszcze inne cele postawił sobie Klub Miłośników Książki przy MGBP w Skaryszewie, który stara się (z sukcesem) jako partner biblioteki pozyskiwać środki finansowe na projekty i programy animujące czytelnictwo. W 2017 roku zrealizowano wspólnie projekt „Biblioteka odkrywca młodych talentów”. Także przy iłżeckiej bibliotece aktywnie działa Dyskusyjny Klub Książki.

Nowoczesna forma korzystania z księgozbioru wirtualnego (IBUK Libra) cieszy się coraz większym powodzeniem wśród czytelników; w 2017 roku zanotowano 12 858 sesji oraz 18 867 „wypożyczeń”.

Daje się zauważyć stały wzrost zainteresowania różnorodną ofertą kulturalno-edukacyjną bibliotek (spotkania autorskie, webinaria, wystawy, spotkania z poezją i muzyką, konkursy, gry i zabawy edukacyjne itp.). Tego typu działania adresowane są do ogółu mieszkańców, nie tylko czytelników.

Komputeryzacja

Placówki samorządowe powiatu radomskiego wyposażone są w 199

komputerów, niestety 48 z nich pozyskano w latach 2004-2009 i trzeba pomyśleć o ich wymianie. Czytelnicy bibliotek mają do dyspozycji 105 stanowisk komputerowych. Bezpłatne korzystanie z komputera i Internetu zapewniono użytkownikom w 35 spośród 38 placówek powiatu. Filie w gminie Jastrzębia nadal nie posiadają komputerów.

12 bibliotek gminnych wraz z 32 filiami pracuje w programie MAK+ firmowanym przez Instytut Książki, MGBP w Skaryszewie i jej 3 filie korzystają z systemu MATEUSZ.

Księgozbiory prawie wszystkich bibliotek gminnych zostały opracowane komputerowo w 100%; katalogi dostępne są online. Filie MGBP w Iłży (5) oraz GBP w Jedlni-Letnisku (3) również prezentują kompletne katalogi w Internecie. W pozostałych placówkach filialnych, oprócz wcześniej wspomnianych filii GBP w Jastrzębi, prace przy tworzeniu baz komputerowych są zaawansowane.

Elektroniczny system wypożyczeń wdrożyło już 6 bibliotek powiatu radomskiego: GBP w Jedlni-Letnisku, MGBP w Iłży (wraz z wszystkimi 5 filiami), GBP w Jedlnisku, GBP w Wolanowie, GBP w Wierzbicy, GBP w Zakrzewie. Od stycznia 2018 roku do grona bibliotek stosujących komputerowe udostępnianie dołączyły 3 filie biblioteki w Jedlni-Letnisku. Pozostałe biblioteki planują skorzystać z modułu wypożyczeń w najbliższym czasie.

Rozpoczęły się przygotowania do kolejnego etapu automatyzacji procesów bibliotecznych, czyli do elektronicznego skontrum.

Podobnie jak w latach ubiegłych MBP w Radomiu, dzięki dotacji celowej na działalność ponadlokalną, pokryła koszty rocznej opłaty licencyjnej za użytkowanie programu MAK+ przez wszystkie placówki, które przystąpiły do omawianego systemu.

Własne strony internetowe posiadają biblioteki w następujących gminach: Gózd, Iłża, Jastrzębia, Jedlińsk, Przytyk, Skaryszew, Wierzbica, Wolanów, Zakrzew. GBP w Jedlni-Letnisku prowadzi blog internetowy.

Nowoczesny sprzęt komputerowy i automatyzacja procesów bibliotecznych to norma we współczesnych bibliotekach. Dlatego konieczna jest stała opieka informatyczna. Dyrektorzy bibliotek samorządowych powiatu radomskiego zatrudniają informatyków na umowy zlecenia lub korzystają z pomocy informatyków urzędów gmin. Pracownicy działu informatyki MBP także, w miarę możliwości, wspierają swoją wiedzą bibliotekarzy powiatu poprzez telefoniczne konsultacje lub podczas wyjazdów do placówek. Nie są to jednak działania wystarczające, optymalne byłoby zatrudnienie informatyka w pełnym wymiarze godzin w każdej bibliotece gminnej lub jednego informatyka w radomskiej księżnicy, który miałby w zakresie czynności stałą opiekę nad bibliotekami powiatu.

Biblioteki powiatu radomskiego w 2017 r.

Lp.	Miejsce/Gmina	Biblioteki i filie		Przybytek księgozbioru		Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców	Czytelnicy		Wypożyczenia na zewnątrz				Udostępnianie na miejscu				
		Przybyło ogółem wol.	Liczba wol.	w tym zakup			Ogółem	Procent czytelnictwa	Książki	Czasopisma	Zb. audiol. i elektroniczne	Objętność	Na 1 czytelnika	Książki	Czasopisma	Zb. audiol. i elektroniczne	Ogółem
				Liczba wol.	Wartość w zł.												
1.	Gózd	832	827	17200,00	9,39	649	7,37	13971	0	0	13971	21,5	1197	635	0	1832	
2.	Itża*	2128	1962	36039,44	12,92	2542	16,74	41163	1874	68	43105	17,0	5809	3031	8	8848	
3.	Jastrzębia	1248	1115	26055,19	15,89	638	9,09	9982	566	0	10548	16,5	169	566	0	735	
4.	Jedlińsk	1297	1209	33000,00	8,48	941	6,60	19425	3002	0	22427	23,8	601	621	0	1222	
5.	Jedlinia-Let.	1553	1238	25159,48	9,77	2038	16,08	36223	1762	0	37985	18,6	3403	3135	0	6538	
6.	Kowala	861	856	20793,00	7,22	1409	11,88	21374	752	0	22126	15,7	6176	1725	0	7901	
7.	Pionki gm.	663	658	14725,00	6,53	400	3,97	16460	347	0	16807	42,0	891	384	0	1275	
8.	Pionki m.*	923	872	21674,03	4,76	2731	14,89	27125	1802	0	28727	10,5	704	1071	0	1775	
9.	Przytyk	871	831	17500,00	11,38	571	7,81	8114	495	0	8609	15,1	91	48	0	139	
10.	Skaryszew	1430	1408	31497,18	9,63	1749	11,96	36780	3577	0	40357	23,1	8810	5471	0	14281	
11.	Wierzbica	710	549	10401,05	5,58	1030	10,46	18000	0	0	18000	17,5	122	48	0	170	
12.	Wolanów*	620	536	11822,74	6,09	783	8,90	17346	328	0	17674	22,6	491	843	27	1361	
13.	Zakrzew	1159	1088	25741,84	8,61	1245	9,85	16566	501	12	17079	13,7	273	133	2	408	
	Ogółem	14295	13149	291608,95	8,69	16726	11,04	282529	14806	80	297415	17,8	28737	17711	37	46485	

* bez zakupu "książki mówionej"

Sporządziły: Ewa Ukleja, Małgorzata Supryk - Dział Instrukcyjno-Metodyczny MBP, Manola Turek - Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów MBP w Radomiu

Zdobywanie środków pozabudżetowych, udział w projektach, programach, sponsoring

Wszystkie biblioteki samorządowe powiatu radomskiego otrzymały, podobnie jak w latach ubiegłych, dotację z Programu BN „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek”; w roku 2017 łączna kwota dotacji wyniosła 120 500 zł.

Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie uczestniczyła w programie „Kraśzewski. Komputery dla bibliotek 2017”. Całkowita kwota na realizację zadania wyniosła 28 050 zł, z czego dofinansowanie ze środków Instytutu Książki – 23 843 zł. Zakupiono sprzęt i urządzenia komputerowe oraz oprogramowanie: komputery stacjonarne, monitory, laptop, dyski zewnętrzne, oprogramowanie Windows 10, UPS serwera, czytnik kodów kreskowych oraz drukarkę HP Color (urządzenie wielofunkcyjne).

Zakrzewska Biblioteka wspólnie z Urzędem Gminy przygotowała i zrealizowała projekt „Wyposażenie interaktywne i multimedialne Gminnej Biblioteki Publicznej w Zakrzewie”; wartość projektu – 53 883 zł. Wnioskodawcą był Urząd Gminy. Biblioteka otrzymała m.in.: monitor interaktywny, podłogę interaktywną, tablety, dysk do serwera, kolumny głośnikowe, drukarkę kolor A1 (ploter), programy graficzne Corel i Photoshop. Opisany projekt dofinansowany został ze środków UE – „Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbicy, w ramach środków przekazanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zorganizowała spotkanie autorskie oraz zakupiła chustę animacyjną.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Skaryszewie, w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Partnerstwo dla Książki”, zrealizowała wspólnie z partnerami projekt „Biblioteka odkrywca młodych talentów”, na który otrzymała dofinansowanie w wysokości 11 600 zł. Celem projektu, skierowanego do dzieci i młodzieży, było prowadzenie działań animujących czytelnictwo. Przeprowadzono cykl warsztatów konsultacyjnych, których intencją było poznanie potrzeb czytelnich dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Skaryszew. Spotkania środowiskowe z udziałem pedagoga Moniki Makowieckiej odbyły się w skaryszewskiej bibliotece oraz w 4 remizo-świetlicach na terenie gminy. Zorganizowano także warsztaty komiksowe, literackie i booktalkingowe pod kierunkiem pisarza Zbigniewa Masternaka.

Działania regionalne i wydawnicze bibliotek samorządowych

Biblioteki samorządowe dbają o dziedzictwo kulturowe regionu, są miejscem spotkań i integracji, współpracują ze szkołami, przedszkolami, organizacjami pozarządowymi, są ważnymi instytucjami kultury w regio-

nie i właśnie do mieszkańców powiatu adresowana była w roku ubiegłym bogata oferta kulturalno-oświatowa. Zaproponowano różnorodne imprezy czytelnicze, konkursy, koncerty, spektakle poetyckie, gry plenerowe, zajęcia edukacyjne dla najmłodszych, kursy komputerowe dla seniorów, warsztaty literackie, teatralne, robotyki, lekcje biblioteczne, kreatywne wakacje i ferie w bibliotece itp. Odbywały się spotkania autorskie, zaproszono m.in. Stanisława Srokowskiego, Wojciecha Cesarza, Ewę Stadmüller, Leszka Szczasnego, Marię Ulatowską, Jacka Skowrońskiego, Jana Czarneckiego. Miejskiej Bibliotece Publicznej w Radomiu udało się poszerzyć ofertę spotkań z literatami. Od kwietnia do grudnia 2017 roku, dzięki dotacji na działalność ponadlokalną, Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu zorganizowała 16 spotkań autorskich z pisarzami dla dorosłych i dla dzieci w siedzibach wszystkich 13 bibliotek gminnych powiatu radomskiego. Zaproszeni autorzy to: Zbigniew Kruszyński, Jacek Dehnel, Agnieszka Lingas-Łoniewska, Beata Ostrowicka, Ewa Chotomska, Przemysław Wechterowicz, Agnieszka Tyszka.

Działalność bibliotek samorządowych zasługuje na uwagę i popularyzację. Cieszy fakt, że o przedsięwzięciach edukacyjnych i kulturalnych bibliotek naszego powiatu można coraz częściej przeczytać na łamach „Bibliotekarza Radomskiego”, ogólnopolskiego „Poradnika Bibliotekarza”

oraz czasopism lokalnych wydawanych w powiecie radomskim.

Na uwagę zasługuje dwutygodnik samorządowy „Nad Zagożdżonką” wydawany od 18 lat przez Miejską Bibliotekę w Pionkach, obecnie ukazujący się w wersji elektronicznej. Wszystkie numery tego czasopisma, które ukazały się do roku 2011, zostały zdigitalizowane i są prezentowane w Radomskiej Bibliotece Cyfrowej.

W 2017 roku MGBP w Iłży wydała kolejny tomik wierszy regionalisty Jana Czarneckiego oraz książkę Wojciecha Krupy „Kaczka. Legenda iłżecka”.

Szczegółowe kalendarium imprez organizowanych przez biblioteki samorządowe powiatu można znaleźć w każdym numerze „Bibliotekarza Radomskiego” w dziale „Kronika”.

Podsumowanie

Jak podsumować jednym zdaniem działalność bibliotek samorządowych w 2017 roku? Może tak: „Nowoczesność i tradycja ofertą bibliotek dla czytelników” – nowe technologie, sprzęt, elektroniczna obsługa użytkowników, ale bez pomijania tradycyjnych wzorów, które od wieków przyciągają czytelników do książki i biblioteki.

Ewa Ukleja

Kierownik Działu
Instrukcyjno-Metodycznego
i Sieci Miejskiej MBP w Radomiu

Dzień Bibliotekarza i Bibliotek 2018

Mariola Turek

Uroczystości Dnia Bibliotekarza i Bibliotek w tym roku obchodzone były w radomskiej księgarni 10 maja. Tradycyjnie w organizację święta włączył się Zarząd Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy MBP w Radomiu. Na uroczystość zaproszone zostały władze miasta i powiatu, pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu, bibliotek gminnych i miejsko-gminnych powiatu radomskiego oraz ludzie współtworzący kulturę książki: księgarze, animatorzy życia literackiego i czytelnictwa. Uroczystość odbyła się w gmachu Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Przybyłych gości powitała dyrektor MBP Anna Skubisz-Szymanowska. Wśród nich znaleźli się: Julia Pitera – posłanka do Parlamentu Europejskiego, Sebastian Równy – dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego, Marian Oleszczuk – naczelnik Wydziału Promocji i Rozwoju Powiatu Starostwa Powiatowego, Adam Bochyński – radny miasta Radomia, Róża Domańska – właścicielka i kierownik Księgarni Literackiej im. Witolda Gombrowicza w Radomiu, Lidia Krzyżyk-Chrzastek – trenerka edukacji finansowej oraz Jerzy Se-

Marian Oleszczuk – naczelnik Wydziału Rozwoju i Promocji Powiatu wręcza nagrody Barbarze Arak i Zofii Maj

Od lewej: Anna Skubisz-Szymanowska, europosłanka Julia Pitera

kulski – były zastępca dyrektora MBP w Radomiu. Dyrektor MBP w sposób zwięzły omówiła dokonania bibliotek i bibliotekarzy za rok miniony. Mówiła m.in. o 530 tysiącach udostępnień dla ponad 24 tysięcy czytelników, reaktywowaniu Dyskusyjnego Klubu Książki w filii nr 6, cyklu prelekcji „Kobiety w historii Radomia” w filii nr 2, „Patroni radomskich ulic” w filii nr 1 oraz prowadzeniu Klubu Gier Planszowych.

Kulminacyjnym punktem uroczystości oczekiwanych z niecierpliwością przez wszystkich bibliotekarzy jest ogłoszenie laureata tytułu Bibliotekarza Roku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu. W tym roku tytuł ten przyznany został Marcie Trojanowskiej. Marta Trojanowska zatrudniona jest w Miejskiej Bibliotece Publicznej

w Radomiu w Dziale Promocji na stanowisku kustosa. Zaangażowana jest w promocję książki i biblioteki. Prowadzi lekcje biblioteczne w przedszkolach i szkołach podstawowych, zajęcia czytelnicze z dziećmi w filiach bibliotecznych i Bibliotece Głównej. Organizuje wystawy historyczne i książkowe według własnego pomysłu i scenariusza. Gromadzi materiały i publikuje teksty o bibliotekach zakładowych w „Bibliotekarzu Radomskim”. Jako jedyna zdecydowała się prowadzić spotkania czytelnicze w areszcie śledczym, które kontynuuje konsekwentnie od kilku lat. Jest inicjatorką konkursu fotograficznego „Radomskie zaułki książki” organizowanego samodzielnie. W pracy bibliotekarskiej promuje historię i zabytki miasta. Jest

Róża Domańska (z lewej) i Anna Skubisz-Szymanowska

aktywnym członkiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Laureatka otrzymała puchar z wygrawerowanym napisem „Bibliotekarz Roku 2017” oraz zapieczętowaną kopertę z nagrodą pieniężną od fundatora Czesława Kruka.

W Dzień Bibliotekarza i Bibliotek, jak tradycja nakazuje, składane są podziękowania i gratulacje za dotychczasową pracę od władz i dyrekcji oraz płyną życzenia dalszych sukcesów i pomyślności w pracy zawodowej i życiu osobistym.

Życzenia i kwiaty dla wszystkich bibliotekarzy na ręce dyrektor Anny Skubisz-Szymanowskiej złożyła eurodeputowana Julia Pitera.

Dyrektor Wydziału Kultury Urzędu Miejskiego Sebastian Równy złożył

życzenia oraz przekazał list gratulacyjny w imieniu prezydenta Miasta Radomia Radosława Witkowskiego.

Dyrektor Wydziału Promocji Starostwa Powiatowego Marian Oleszczuk złożył życzenia w imieniu starosty Mirosława Ślirczyka. Przekazał także upominki w postaci książek i gadżetów reklamowych dla radomskiej biblioteki.

Nagrody Starosty Radomskiego otrzymały: Barbara Arak – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Jedni-Letnisko oraz Zofia Maj – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Zakrzewie.

Dyplomy Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu otrzymały następujące pracownice MBP: Ewa Boruch – z filii nr 16, Anna Chruslak – kierownik filii nr 10, Ewa Nowak

W pierwszym rzędzie od lewej: Krystyna Szczepanik, Sebastian Równy, Marian Oleszczuk, Julia Pitera, Grażyna Wilk. W drugim rzędzie, drugi od prawej radny Adam Bocheński

– kierownik filii nr 2, Irena Majchrzak
– kierownik filii nr 9 i Katarzyna Rodek – pracownik filii nr 6.

Dyplomy Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu, która pełni jednocześnie funkcję biblioteki powiatowej, otrzymały bibliotekarki pracujące na terenie powiatu radomskiego: Teresa Niewczas – dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Iłży oraz jej pracownice: Urszula Barszcz, Małgorzata Kosel i Grażyna Rożek.

Święto bibliotekarzy to również okazja, aby złożyć podziękowania wszystkim osobom i instytucjom współpracującym z Miejską Biblioteką Publiczną w Radomiu oraz ją wspierającą.

W tej kategorii dyplomy Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu zostały przyznane: Lidii Krzyżak-Chrzastek – trenerce edukacji finansowej, Róży Domańskiej – właścicielce i kierownicze Księgarni Li-

terackiej im. Witolda Gombrowicza, regionalistce, osobie od lat związanej z biblioteką, Robertowi Sępniewskiemu – instruktorowi teatralnemu opiekującemu się Teatrem Resursa, Annie Sadal – dyrektorowi Domu Kultury Borki, Beacie Walaszek – dyrektorowi Biblioteki Pedagogicznej w Radomiu, Edycie Wójcik – dyrektorowi Radomskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Krzysztofowi Sokołowskiemu – dyrektorowi Banku Żywności w Radomiu oraz pracownicy Banku Annie Głogowskiej.

Na zakończenie uroczystości wzniesiony został toast, a wszyscy obecni zostali zaproszeni do kawiarni na tort, kawę i rozmowy towarzyskie.

Mariola Turek

Przewodnicząca Zarządu Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Radomiu

Po pięciu latach intensywnej i twórczej pracy w Miejskiej Bibliotece Publicznej, w Dziale Promocji Książki i Biblioteki, podczas Dnia Bibliotekarza odebrałaś tytuł Bibliotekarza Roku 2018. W laudacji dyrektor biblioteki podkreślała prowadzenie zajęć z dziećmi, spotkania czytelników w Areszcie Śledczym, zainicjowanie konkursu fotograficznego, organizowanie wystaw historycznych i książkowych według własnego pomysłu i scenariusza. Jakie znaczenie ma dla Ciebie ta nagroda?

To ogromne wyróżnienie, niespodziewane – więc tym większe. Ale i dowód na to, że trzeba konsekwentnie podążać swoją drogą. A moją drogą jest upowszechnianie czytelnictwa.

Jesteś autorką trzech książek dla dzieci: „Przygoda z Radomiem. Zbiór ciekawostek”, „Trzy dobre uczynki. Twardowski wraca na ziemię” i „Dziecko z baśni”. Byłaś członkiem Stowarzyszenia Przyjaciół Książki dla Młodych – Polska Sekcja IBBY. Filolog, bibliotekarka, blogerka, fotografik, autorka książek dla dzieci. Które z tych określeń jest Ci najbliższe?

To takie charakterystyczne dla naszych czasów – chcemy zamykać się w słowach-haśłach, słowach-kluczach, które określają naszą tożsamość. A to słowo-klucz, którym ja chciałabym się określić, wcale nie padło. Bo tak naprawdę najbliższe jest mi określenie czytelnik. Po prostu. Moim życiem kieruje jeden podstawowy imperatyw – obcowanie

z książką. I determinuje to życie z drugiej strony. Potrzeba czytania książek wartościowych, obcowania z książkami pięknymi, posiadania i jednych, i drugich. Więc – czytelnik.

Pasjonujesz się literaturą dla dzieci i młodzieży, drukujesz artykuły krytycznoliterackie w: „Poradniku Bibliotekarza”, „Guliwerze”, „Biblioterapeucie” i in. Wiemy, że kolekcjonujesz wydania „Alicji w Krainie Czarów” i prowadzisz blog poświęcony powieści Carrolla. Możesz zdradzić, ile masz wydań tych powieści i jak zaczęła się ta pasja?

To prawda, już na studiach moje zainteresowania mocno chyliły się w kierunku historii literatury dla dzieci i młodzieży. Zaczęło się zresztą prozaicznie – od zapisania się na zajęcia fakultatywne z literatury dla dzieci, które prowadziła na lubelskiej polonistyce dr Anna Kalinowska. Wiele jej zawdzięczam. Pamiętam, jak zapytała mnie kiedyś: *Czego pani brakuje w prawdziwym życiu, że chowa się pani w baśniach?* A ja myślę, że niczego mi nie brakowało. Po prostu zaczęłam tworzyć wokół siebie własną, prywatną Krainę Czarów. Szczególnie lubię odnajdować stare, zapomniane tytuły. Fascynuje mnie ilustracja w książce dla dzieci, śledzę z pasją współczesny rynek wydawniczy. Gdybym miała zacząć opowiadać, w którym momencie zaczęła się moja fascynacja twórczością Lewisa Carrolla, zajęłybyśmy cały numer. Więc muszę krótko. Uważam, że to dzieło genial-

nego umysłu. Kwintesencja literatury w ogóle – nie tylko dla dzieci. Ja tą książką żyję i myślę. Nieustannie inspiruje mnie do różnorodnych działań. I nie sądzę, aby ta skarbnica kiedykolwiek się wyczerpała. Pamiętam dobrze chwilę, kiedy zobaczyłam wydanie „Alicji w Krainie Czarów”, które stało się zaczątkiem kolekcji. Było to wydanie z ilustracjami Roberta Ingpena. Alicja przypomina na tych ilustracjach Rudowłosą z obrazu Axentowicza. Coś pięknego. Dziś obok tego wydania na półce stoi ponad sto innych wydań, z różnych lat i w różnych językach. Najstarsze? 1933 rok. Najodleglejsze miejsce wydania? Peru. Najdziwniejsze? Z ilustracjami japońskiej artystki Yayoi Kusama. Mogłabym tak wymieniać i wymieniać. Najciekawsze wydania omawiam na założonym kilka lat temu blogu „Herbatka z Szalonym Kapelusznikiem”. Zamieszczam tam także wszelkie możliwe odnalezione przeze mnie ślady obecności tej książki w kulturze popularnej.

Zatrzymujesz na stronach „Bibliotekarza Radomskiego” wydawanego przez MBP historię radomskich bibliotek zakładowych. Czy planujesz wydać informator historyczny na ten temat?

Od dobrych kilku lat wertuję wszelkie możliwe księgozbiory w poszukiwaniu znaków własnościowych nieistniejących radomskich bibliotek. Dotyczy to nie tylko bibliotek zakładowych, ale zarówno przed jak i powojennych księgozbi-

orów szkół, instytucji, organizacji. A zaczęło się to wszystko bardzo niewinnie, od zwrócenia uwagi na pieczęć Biblioteki Domu Kultury Zakładów Metalowych im. Generała Waltera, którą odnalazłam w jednej z książek oddanej na bookcrossing. Zdałam sobie sprawę, że kryją się za tym przecież całe nieistniejące już księgozbiory. A za tymi księgozbiorami ludzie, którzy je tworzyli, profilowali i którzy byli niejednokrotnie mimowolnymi świadkami ich niehumanitarnego często rozproszenia. A mnie zawsze fascynowały wędrówki księgozbiorów. Staram się dokumentować fotograficznie te odnalezione znaki własnościowe. Na razie porządkuję na łamach BR historii bibliotek zakładowych. Ale to temat na lata. Nieistniejących bibliotek długo nie zabraknie. Nie umiem jednak dzisiaj powiedzieć, czy i jak wykorzystam tę dokumentację. Wciąż porusza mnie jednak fakt, że po wielu ciekawych księgozbiorach pozostały jedynie źle odbite pieczęcie w pojedynczych ocalałych egzemplarzach.

Szczególnie bliskie ci jest dokumentowanie „przemijania czasu”, a nam bibliotekarzom kojarzysz się z „Radomskimi Zaułkami Książki”. Czy to imperatyw twórczy nakazuje Ci zatrzymywać ciekawe i ważne rzeczy w kadrze?

Nie wiem, co każe mi fotografować to wszystko, co się rozsypuje na naszych oczach, to co może ochronić już tylko naciśnięcie spustu migawki. Naprawdę nie wiem, co każe mi ocalać tę rzeczy-

wistość za pomocą aparatu, tak samo jak nie wiem, co każe mi ochraniać stare fotografie. Po prostu tak jest.

Czy zdradzisz, jaka historia wiąże się z twoim zainteresowaniem językiem migowym i kulturą niesłyszących? Czy miał na to wpływ wolontariat w Polskim Związku Głuchych?

Jeśli powiem, że język migowy to dla mnie najdoskonalszy z możliwych języków – będzie to nieco szalone, więc chyba muszę zacząć od początku. Czasami rzeczy najważniejsze zaczynają się od błahych zdarzeń – w moim przypadku było to przypadkowe uczestnictwo w kursie języka migowego w lubelskim oddziale PZG. Znajomi zrobili ten kurs i poszli w świat, a ja zostałam. Po powrocie do Radomia faktycznie dłuższy czas byłam wolontariuszem w PZG. Uwielbiałam tych ludzi – uczyli mnie nie tylko języka, ale i optymizmu i radości życia. Spotykaliśmy się w każdy czwartek – to były głównie starsze osoby. Czasami zdarzyło mi się pomagać – jeździłam z nimi na wycieczki, pomagałam w drobnych sprawach wymagających kontaktu ze słyszącymi, pracowałam wtedy w osiedlowym domu kultury i zapraszałam ich na wystawy, jedną nawet wspólnie zorganizowaliśmy – to był przegląd twórczości osób niesłyszących. Robiłam im też różne pogadanki na kulturalne, głównie książkowe tematy. Trwało to kilka lat. Na studiach podyplomowych z bibliotekoznawstwa pisałam pracę o czytel-

Marta Wiktoria Trojanowska odbiera wyróżnienie z rąk Anny Skubisz-Szymanowskiej. Z lewej Małgorzata Supryk

nictwie niesłyszących. Kiedy zaczęłam pracę w bibliotece, marzyłam, żeby sprowadzić niesłyszących do biblioteki. Nie udało się. Potem mocno ograniczono działalność radomskiego oddziału PZG i w finale straciłam z nimi kontakt, którego dzisiaj nie sposób odzyskać w takim stopniu, jak kiedyś. Otwarcie biblioteki na osoby niesłyszące – a więc w dużej mierze nieaktywne czytelnictwo – pozostało więc dla mnie niespełnionym pragnieniem. Niespełnionym, ale wciąż możliwym. Bo ci ludzie zdążyli mnie nauczyć, że nie ma rzeczy niemożliwych.

Imponująca jest lista ukończonych przez Ciebie kursów i szkoleń. Które z nich cenisz najbardziej?

No nie ma ich aż tak dużo! Najbardziej cieszę się, że udało mi się uczestniczyć w szkoleniu związanym z identyfikacją i konserwacją starych fotografii. Organizował go nieistniejący już ZEBID przy Bibliotece Na-

rodowej, a prowadziła znakomita specjalistka w tym zakresie – Anna Michaś. Kurs kończył się egzaminem. Uczestnicy musieli zidentyfikować techniki negatywowo-pozytywowe na przykładzie kilkunastu starych fotografii. Były pułapki! To, czego się tam nauczyłam, wykorzystuję do dzisiaj, cho-

ciaż głównie w rozwijaniu swoich zainteresowań.

Nie sposób wymienić wszystkich Twoich zainteresowań i pasji. Czy masz jakąś receptę na godzenie tyłu ról zawodowych i prywatnych?

Nie mam recepty. Mam natomiast kogoś, kto mi po cichu, często niezauważalnie, dyskretnie w tym pomaga. Głównie swoją wyrozumiałością i cierpliwością. To mój mąż. Mam też 6-letnią córkę, która od czasu do czasu przebąkuje, że chętnie zostałaby bibliotekarzem.

Dziękuję za rozmowę. Życzę Ci ciągłych inspiracji twórczych, ciekawych lektur i satysfakcji z nowych projektów. W imieniu Kapituły jeszcze raz gratuluję tytułu Bibliotekarza Roku 2017 roku.

Rozmawiała

Alicja Bożena Śliwa

sekretarz redakcji

„Bibliotekarza Radomskiego”

Wydarzenia

Nagroda im. Kierbedziów dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu

Marta Wiktoria Trojanowska

Nagrody i wyróżnienia to często wskazówka, że idzie się dobrą drogą. I dowód na to, że pozostało się tej drodze wiernym i konsekwentnie podążało nią nawet wtedy, gdy nie było to łatwe. Jeżeli dodatkowo tę konsekwencję i wiarę w podjęte działania widzą osoby spoza najbliższego środowiska – satysfakcja jest tym większa.

Taką właśnie nagrodę-wskazówkę otrzymała Miejska Biblioteka Publiczna podczas Dnia Kierbedziów, czyli Święta Bibliotekarzy i Bibliotek. 28

maja 2018 roku w Teatrze Syrena zebrał się przedstawiciel bibliotek województwa mazowieckiego – ludzie, którzy na co dzień oddają się służbie książki, poświęcają czas i uwagę czytelnikom, w ciszy uzupełniają bibliografie, skanują dokumenty do repozytoriów cyfrowych, przygotowują różnorodne imprezy i robią wszystko, aby upowszechnić czytelnictwo w różnych grupach wiekowych i środowiskowych. Ludzie, którzy przekraczają niejednokrotnie własne ograniczenia i ograniczenia środowiska. I wreszcie

Od lewej: Marta Trojanowska, Alicja Bożena Śliwa, Maria Kaczmarska, Anna Skubisz-Szymanowska

ludzie, którzy zwyczajnie po ludzku kochają książki. Na co dzień schowani za nimi i za wydarzeniami, które inicjują.

Teatralna scena, urokliwe światła, nastrojowe dżingle w tle. I statuetki. Prosta forma – szklany prostopadłoscian z wizerunkiem zabytkowego gmachu biblioteki ufundowanego przez Eugenię i Stanisława Kierbedziów. Na czarnej podstawie wyryte negatywowym liternictwem informacje o laureatach i kategoriach, w jakich nagroda została przyznana. Jedną z nich odbiera dla radomskiej księżnicy dyrektor Anna Skubisz-Szymanowska. Kategoria: „Pielęgnowanie tożsamości regionalnej”. W tych trzech słowach kryje się trud organizacji Radomskich Targów Wydawnictw Regionalnych oraz Nagrody Literackiej Miasta Radomia, tworzenia bibliografii ziemi radomskiej, działalności wydawniczej, organizacji cykli spotkań historycznych, stałego powiększania zasobów regionalnych w Radomskiej Bibliotece Cyfrowej oraz współpracy ze stowarzyszeniami i instytucjami. I coś, czego nie da się łatwo przeliczyć i wymierzyć – ciągłe i metodyczne scalanie środowiska radomskich twórców – chęć pomocy, współdziałania, bycia obok, radości z sukcesów, mobilizowania.

Ale statuetka niesie ze sobą jeszcze jedno znaczenie. Na czarno-białej fotografii powielonej na delikatnej

szklanej płytce drzwi do zabytkowego gmachu pozostaną już zawsze otwarte. A za nimi jest kolejny etap drogi...

Nagroda im. Kierbedziów została ustanowiona w 2005 roku przez Bibliotekę Publiczną m. st. Warszawy – Bibliotekę Główną Województwa Mazowieckiego. Przyznawana jest w pięciu kategoriach: „Innowacyjne formy pracy z czytelnikiem dziecięcym”, „Pielęgnowanie tożsamości regionalnej”, „Działalność na rzecz społeczności lokalnej”, „Działalność na rzecz bibliotek publicznych w powiecie” oraz „Samorząd przyjazny bibliotece”. Laureatami zostają osoby i instytucje (biblioteki) szczególnie zaangażowane w działalność na rzecz książki i czytelnictwa oraz zasłużone dla rozwoju bibliotekarstwa na Mazowszu. Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu – Anna Skubisz-Szymanowska odebrała statuetkę z rąk dr Agnieszki Strojek, wicedyrektor biblioteki warszawskiej ds. bibliotecznych. Jest to już druga Nagroda im. Kierbedziów w naszym dorobku. Pierwszą, jeszcze w formie dyplomu, otrzymaliśmy w roku 2009 za działalność na rzecz bibliotek publicznych w powiecie.

Marta Wiktoria Trojanowska

Pracownik
Działu Promocji Książki
i Biblioteki MBP w Radomiu

Rozbiliśmy bank

Ilona Michalska-Masiarz

Gdy rankiem 13 czerwca weszłam do sekretariatu i zerknęłam w otwarte drzwi gabinetu nr 1, ujrzałam niezwykłą ilość kwiatów oraz statuetek stojących na stole i wypełniających niemal całą przestrzeń. „Rozbiliśmy bank” – powiedziała radośnie dyrektorka, potwierdzając moje przypuszczenia. Dzień wcześniej bowiem odbyła się w „Resursie Obywatelskiej” uroczysta gala rozstrzygnięcia konkursu „Radom Obywatelski”, któremu towarzyszy konkurs „Miejsca Przyjazne w Radomiu”. I właśnie Biblioteka Główna oraz jej dwie filie zostały laureatkami tej drugiej nagrody.

Dostrzeżona i doceniona została tym samym działalność Miejskiej

Biblioteki Publicznej w Radomiu na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych. Konkurs „Miejsce przyjazne w Radomiu” po raz pierwszy został zorganizowany w 2017 roku, zaś w tym do kategorii „Miejsce przyjazne seniorom w Radomiu” dołączono drugą kategorię – „Miejsce Przyjazne Osobom z Niepełnosprawnością w Radomiu”. Jak zachęcają organizatorzy, do udziału w konkursie mogą być zgłaszane kawiarnie, sklepy, apteki, instytucje kultury, placówki edukacyjne, placówki użyteczności publicznej, które z uwagi na oferowane usługi, stosowane zniżki oraz dostępność architektoniczną wychodzą naprzeciw oczekiwaniom seniorów oraz osób

Nagrody dla biblioteki

Od lewej: Marcin Minda i Dorota Prawda – filia nr 1, Ewa Nowak – filia nr 2, Anna Skubisz-Szymanowska i Krzysztof Majerczyk – Biblioteka Główna

z niepełnosprawnością, w których czują się one miło i swobodnie, są godnie traktowane.

Działalność biblioteki na rzecz tych dwóch grup społecznych nie rozpoczęła się oczywiście w ubiegłym roku, jest prowadzona od wielu lat. Jednak generalne remonty trzech dużych filii MBP, poprawa ich warunków lokalowych wraz z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych zdecydowanie wpłynęły na poprawę wizerunku biblioteki oraz na rozszerzenie naszej oferty. I to podkreślaliśmy we wnioskach.

Na przykład filia nr 1 po przeprowadzce w 2016 roku do nowego lokalu, oprócz działalności kulturalnej skierowanej do szerokiej publiczności, stara się zapobiegać wykluczeniu cyfrowemu osób 65+. Pracownicy filii prowadzą

cieszące się dużym zainteresowaniem kursy komputerowe dla seniorów. Filia nr 2 po remoncie w 2017 r. w swojej działalności kulturalnej nastawiła się na potrzeby seniorów z osiedli Gołębiów I, Gołębiów II i Nad Potokiem poprzez organizację spotkań autorskich z pisarzami (głównie radomskimi) oraz promujących historię Radomia („Kobiety w historii Radomia”), z których bardzo chętnie korzystają seniorzy. Dzięki temu dwa certyfikaty „Miejsce Przyjazne Seniorom” trafiły właśnie do tych dwóch placówek.

Certyfikat „Miejsce Przyjazne Osobom z Niepełnosprawnością” przyznano z kolei Bibliotece Główniej, gdzie od początku 2017 roku działa zmodernizowana Wypożyczalnia i Czytelnia Zbiorów Multimedialnych (doposażona w ciekawe urządzenie, czyli elektro-

Pracownicy Działu Promocji Książki i Biblioteki, od lewej: Marta Trojanowska, Ilona Michalska-Masiarz, Dariusz Wróbel

niczny odtwarzacz książek mówionych „Czytark Plus”, umożliwiający odtwarzanie któreś spośród ponad 1600 cyfrowych książek mówionych), skąd od dwunastu lat pracownicy wyjeżdżają, aby chorym, starszym, niepełnosprawnym mieszkańcom Radomia dostarczać książki w ramach usługi „Książka na telefon”, gdzie odbywają się wystawy twórczości osób pokrzywdzonych przez los, jak choćby uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabo Widzących im. Ks. Prym. Kard. S. Wyszyńskiego w Radomiu, lekcje biblioteczne dla nich.

Każda nagroda cieszy, a ta szczególnie. Po pierwsze dlatego, że dotyczy osób, którym w życiu jest trudniej, a nasza działalność pozwala w jakimś stopniu umilić im codzienność. Po drugie

z tego powodu, iż informacje zawarte we wnioskach zostały zweryfikowane przez specjalną komisję. Efektem tej weryfikacji są trzy eleganckie tabliczki – certyfikaty „Miejsca przyjaznego” i mnóstwo ciepłych słów pod adresem biblioteki i bibliotekarzy, jakie odebrała dyrektor Anna Skubisz-Szymanowska na gali w „Resursie Obywatelskiej”. Oczywiście obiecujemy, że bibliotekarze MBP będą się nadal starać i nie tylko nie obniżać lotów, ale i rozwijać ofertę biblioteki skierowaną do osób starszych i niepełnosprawnych. Każdy czytelnik jest u nas mile widziany.

Ilona Michalska-Masiarz
Kierownik Działu Promocji Książki i Biblioteki

Agenda ONZ 2030

Ewa Ukleja

21 marca w Bibliotece Publicznej m. st. Warszawy – Bibliotece Głównej Województwa Mazowieckiego odbyło się seminarium zorganizowane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich pt. „Rzecznicstwo dla bibliotek: Agenda ONZ 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju”.

Co się kryje pod dość zagadkowym tytułem szkolenia? Przytoczmy kilka podstawowych informacji.

Agenda na rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 zawierająca Cele Zrównoważonego Rozwoju (ang. *The Sustainable Development Goals*) została przyjęta przez wszystkie 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego 25 września 2015 roku w Nowym Jorku^[1].

Agenda określa 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju oraz związanych z nimi 169 zadań, które mają zostać osiągnięte przez świat do 2030 roku. Cele obejmują szeroki zakres wyzwań, takich jak ubóstwo, głód, zdrowie, edukacja, równość płci, zmiany klimatu, zrównoważony rozwój, pokój, sprawiedliwość społeczną^[2]. Zastąpiły one Milenijne Cele Rozwoju, które zrealizowane miały być do 2015 roku^[3].

W Preambule do wspomnianej Rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ czytamy: „Niniejsza Agenda jest planem działań na rzecz ludzi, naszej planety i dobrobytu. Celem agendy jest również wzmocnienie powszechnego pokoju w warunkach większej wolności. Zdajemy sobie sprawę, że eliminacja ubóstwa we wszystkich jego formach i wymiarach, w tym skrajnego ubóstwa, stanowi największe wyzwanie w skali światowej i jest niezbędnym warunkiem zrównoważonego rozwoju. Niniejsza Agenda będzie wdrażana przez wszystkie kraje i wszystkich interesariuszy poprzez działania w ramach współpracy partnerskiej. Jesteśmy zdeterminowani uwolnić ludzkość od plagi ubóstwa i chcemy uzdrowić oraz zabezpieczyć naszą planetę. Jesteśmy zdecydowani na podjęcie śmiałych kroków ukierunkowanych na zmiany, które są pilnie potrzebne, aby skierować świat na ścieżkę zrównoważonego i trwałego rozwoju. Wyruszając w tę zbiorową podróż zobowiązujemy się, że nikt nie zostanie w niej pominięty. 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju i 169 powiązanych z nimi zadań, które dziś ogłaszamy, obrazuje skalę i ambitny charakter niniejszej nowej, powszechnej Agendy. Wspomniane

ne cele i zadania stanowią kontynuację Milenijnych Celów Rozwoju i wyrażają dążenia do realizacji nieosiągniętych zamierzeń. Założeniem Celów Zrównoważonego Rozwoju i powiązanych z nimi zadań jest przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi oraz osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt. Cele Zrównoważonego Rozwoju i powiązane z nimi zadania są współzależne i niepodzielne oraz zapewniają równowagę pomiędzy trzema aspektami zrównoważonego rozwoju: gospodarczym, społecznym i środowiskowym.

Cele i zadania będą przez najbliższe 15 lat stymulować działania w obszarach o kluczowym znaczeniu dla ludzkości i naszej planety^[4].

Dwuczęściowe seminarium, składające się z prezentacji multimedialnej oraz warsztatów, przeprowadziły panie: Mariola Ratscha – dyrektor Ośrodka Informacji ONZ w Warszawie, Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska – przewodnicząca SBP oraz Magdalena Gomułka reprezentująca Bibliotekę Śląską.

Celem szkolenia-warsztatów było przybliżenie uczestnikom spotkania idei zrównoważonego rozwoju, czyli takiego rozwoju, który odpowiada obecnym potrzebom ludzi, ich dobru i postępowi, ale w żaden sposób nie ogranicza możliwości rozwoju przyszłym pokoleniom.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich zachęca biblioteki do promowa-

nia i wspierania idei zrównoważonego rozwoju, gdyż biblioteki są instytucjami zaufania społecznego, które poprzez swe różnorodne działania od lat propagują i wpływają na dobrą jakość edukacji, przeciwstawiają się nierównościom społecznym, działają na rzecz zdrowia, ekologii, równości płci, pokoju i sprawiedliwości na świecie... – czyli Cele Zrównoważonego Rozwoju, sprecyzowane werbalnie i obrazowo (ikonki) poprzez Agendę 2030 ONZ, są bibliotekom bliskie i jak najbardziej godne wsparcia. Warto więc przy okazji różnorodnych przedsięwzięć i imprez korzystać z materiałów oferowanych przez ONZ. Najprostszym sposobem jest zamieszczanie na plakatach, afiszach informacyjnych, ulotkach – krótkiego stwierdzenia „Biblioteka wspiera Cele Zrównoważonego Rozwoju Agenda 2030 ONZ” oraz dodania wybranych ikonki symbolizujących konkretne działanie biblioteki, akcje czytelnicze, szkolenia, spotkania edukacyjne, warsztaty.

W części warsztatowej seminarium, przeprowadzonej przez Magdalenę Gomułkę z Biblioteki Śląskiej w Katowicach, wykorzystano elementy autorskiego projektu edukacyjnego Ośrodka Informacji ONZ w Warszawie oraz International Advocacy Programme, programu rzeczniczego IFLA dla bibliotek publicznych. Bibliotekarze, uczestniczący w spotkaniu dowiedzieli się, że wdrażaniem Agendy 2030 zajmują się następujące instytucje:

Ośrodek Informacji ONZ i Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA). Istotną dla bibliotekarzy sprawą jest współpraca z władzami samorządowymi, poznanie aktualnie realizowanych zadań gospodarczych i społecznych w danym mieście, powiecie, województwie. Pomoże to sprecyzować zadania, których mogą się podjąć biblioteki w ramach swej działalności lub we współpracy z innymi instytucjami. Uczestnicy warsztatów podkreślili celowość:

- organizowania spotkań informacyjnych przybliżających Cele Zrównoważonego Rozwoju,
- podkreślania zaangażowania biblioteki w realizację Agendy 2030 poprzez korzystanie z materiałów promocyjnych i ikon CZR na stronie biblioteki, mediach społecznościowych, plakatach, ulotkach,
- współpracy ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich, Biblioteką Narodową, biblioteką wojewódzką.

Podsumowując: Biblioteki, wykorzystując swój potencjał, mogą stać się ważnymi ośrodkami wspomagającymi wdrażanie i cele Agendy 2030.

Gdzie szukać informacji na temat Celów Zrównoważonego Rozwoju?

Więcej wiadomości o Celach Zrównoważonego Rozwoju można znaleźć na stronie Ośrodka Informacji ONZ www.unic.un.org.pl oraz [\[book.com/UnicPoland\]\(http://book.com/UnicPoland\), \[Twitter.com/UNICWarsaw\]\(https://twitter.com/UNICWarsaw\),](http://www.face-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Prezentacja multimedialna „Ośrodek Informacji ONZ: prezentacja Cele Zrównoważonego Rozwoju” dostępna pod adresem <http://www.un.org.pl/inne-materialy>,

Ulotka „Biblioteki na rzecz Agendy 2030” udostępniona jest przez Bibliotekę Śląską pod adresem: <http://www.bs.katowice.pl/pdf/Folder-PL.pdf>

Ewa Ukleja

Kierownik

Działu Instrukcyjno-Methodycznego i Sieci Miejskiej MBP w Radomiu

^[1] Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/70/1, 25 września 2015

^[2] Cele Zrównoważonego Rozwoju, www.un.org.pl

^[3] www.wikipedia.org

^[4] Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/70/1, 25 września 2015, Preambuła

Na Warszawskich Targach Książki 2018

Mariola Turek

17 maja 2018 roku czterdziestoosobowa grupa bibliotekarzy – członków Radomskiego Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Radomiu uczestniczyła w Warszawskich Targach Książki. Byli to członkowie z różnym stażem pracy w bibliotekarstwie i różnym stażem członkowskim w SBP. Byli adepti sztuki bibliotekarskiej, którzy w bibliotece zostali zatrudnieni kilka miesięcy wcześniej, byli bibliotekarze posiadający długoletni staż pracy w tym zawodzie oraz osoby, które przeszły już na emerytu-

rę, ale przez cały okres pracy w bibliotece byli członkami Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Był to pierwszy dzień targów. Tak więc bibliotekarzy obowiązywała akredytacja. Po zalogowaniu się na stronie targów i wydrukowaniu identyfikatora nie musieliśmy kupować biletów. Jedynie dla trzech emerytów zakupiono bilety.

Wyjazd miał charakter edukacyjny. Każdy z uczestników sam dysponował czasem i mógł go zagospodarować według własnych potrzeb. Jedni uczestniczyli w oficjalnym otwarciu

Przed wejściem na Stadion Narodowy

Przy stoisku Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

targów, inni zapoznawali się z ofertą wydawnictw, które prezentowały swój dorobek w targach, jeszcze inni zbierali materiały promocyjne, które będą im pomocne w pracy z dziećmi. Niektórzy zabiegali o autografy znanych autorów.

My, pracownice Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów MBP wykonywałyśmy czynności służbowe i zamawiałyśmy książki po promocyjnych cenach.

O godzinie 13.00 cała grupa spotkała się przy stoisku 311/G, tj. stoisku Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, aby wykonać pamiątkowe zdjęcie.

Jako organizatora wyjazdu niezmiernie cieszy mnie fakt, że w wy-

jeździe uczestniczyli członkowie ze wszystkich kół wchodzących w skład oddziału radomskiego, a także osoby, które nie są już czynne zawodowo. Dzięki temu wyjazd miał także charakter integracyjny.

Mariola Turek

Przewodnicząca Zarządu Oddziału
Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
w Radomiu

Działamy (nie)profesjonalnie

Zgrany duet

Aneta Podkowa

Biorąc powieść do ręki, zazwyczaj mamy jednego autora. Za bardzo nie zastanawiamy się, jak ona powstaje. 16 października 2017 r. w piękny słoneczny dzień gościł w naszych skromnych progach autorski duet Maria Ulatowska i Jacek Skowroński. Spotkanie odbyło się w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki działającego przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Wierzbicy, przybyło około 30 czytelników. Zebranych interesowało głównie, jak pisze się powieści we

dwoje. Czy najpierw jest dyskusja, czy każdy pisze z osobna, a następnie dopasowuje się tekst do całości, czy też zupełnie inaczej to wygląda. Nasi goście opowiedzieli o swoich potyczkach z literaturą solo i o tym jak zaczęli pisać razem.

Maria Ulatowska, znana w środowisku literackim jako Rysia, jak sama powiedziała, nie myślała o zawodowym pisaniu powieści. Owszem, na rynku wydawniczym miała już doświadczenie, bo w 2000 roku opublikowała

Maria Ulatowska i Jacek Skowroński z uczestnikami spotkania

książkę dotyczącą jej pracy zawodowej „Prawo dewizowe. Komentarz”. Przygodę z literaturą na dobre rozpoczęła na emeryturze, publikując w 2011 roku „Sosnowe dziedzictwo”. Jacek Skowroński, jak sam zaznaczył, zawsze chciał pisać powieści. W życiu miał się wielu profesji, zarabiając na życie między innymi jako tragarz, brukarz czy sprzedawca butów. Przez pewien czas „zajmował się” również włóczęgostwem. Przygodę z literaturą rozpoczął w 2008 r., publikując powieść kryminalną „Był sobie złodziej”.

Nasi goście poznali się na jednym ze spotkań literackich i pani Maria oznajmiła zebranych, że nie chce już pisać obyczajówek, tylko powieść kryminalną, którą zresztą już rozpoczęła. Pan Jacek zaproponował pomoc i tak powstało ich pierwsze literackie dziecko „Autorka”, wdane w 2014 roku. Jak sami zgodnie przyznali, rozwój wydarzeń, jaki nastąpił w powieści, nie mówiąc już o zakończeniu, po prostu ich zaskoczył. Na pytanie czytelników, jak pisali, odpowiedzieli, że każde z osobna, a następnie każde z nich „wgrzyzało się w tekst”, tak aby powstała wspólna całość. Wspólne pisanie niesie ze sobą wiele niespodzianek i na pewno nie należy do najłatwiejszych.

Autorzy opowiedzieli o książkach, które razem opublikowali i zaznaczyli, że piszą tylko o miejscach, w których byli. Akcje ich powieści rozgrywają się zarówno w Warszawie, w której oby-

dwoje mieszka, jak i poza nią. Kiedy piszą o innych miastach, zwiedzają i starają się zapamiętać najważniejsze detale, aby oddać je jak najwierniej w swoich książkach. Przed napisaniem „Historii spisanej atramentem”, która opowiada o dziejach rodziny pani Marii ze strony ojca, odbyli podróż do dawnych polskich Kresów i Rosji. Zanim powstała książka „Tylko milion”, zwiedzili Chiny i USA.

Jacek Skowroński studiował w Nowosybirsku i opowiadał zebranych o tym syberyjskim mieście pięknie położonym nad rzeką Ob, trzecim co do wielkości mieście w Rosji. Opowiadał o bardzo bogatych zbiorach biblioteki uniwersyteckiej powstałej w 1929 r., która zrobiła na nim ogromne wrażenie.

Spotkanie przebiegło w miłej atmosferze, autorzy nawzajem uzupełniali swoje wypowiedzi i chętnie odpowiadali na pytania czytelników. Po spotkaniu można było zakupić jedną ze wspólnych książek i otrzymać dwa autografy.

Aneta Podkowa
Dyrektor GBP w Wierzbicy

Nietypowa podłoga w zakrzewskiej bibliotece

Zofia Maj

W 2017 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie wzbogaciła się o nowe wyposażenie, nowoczesny, interaktywny sprzęt elektro-niczno-komputerowy i multimedialny. Było to możliwe dzięki współpracy z Urzędem Gminy, wnioskodawcą projektu „Wyposażenie interaktywne i multimedialne Gminnej Biblioteki Publicznej w Zakrzewie”. Na zakup sprzętu otrzymaliśmy dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej z programu „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich”. Całkowity koszt zakupu wyposażenia wyniósł 53 882 zł.

Do biblioteki zakupiono podłogę interaktywną wraz z pakietem gier edukacyjnych, monitor interaktywny z komputerem, drukarkę kolorową formatu A1, pięć tabletów, dwa dyski do serwera, zestaw komputerowy wraz z programami graficznymi (Corel Draw i Photoshop) oraz sprzęt nagłaśniający. W pomieszczeniach, w których znajduje się sprzęt, zamontowano rolety, przeprowadzono także remont i adaptację pomieszczenia, gdzie zamontowano dywan interaktywny.

Zakupione wyposażenie jest udostępniane mieszkańcom gminy, szcze-

Na dotykowym monitorze uczymy dzieci korzystania z komputerowego katalogu biblioteki

gólnie dzieciom i młodzieży. Sprzęt interaktywny pozwala na prowadzenie ciekawych zajęć edukacyjnych w ramach lekcji bibliotecznych, zajęć wakacyjnych, podczas ferii zimowych, a także warsztatów bibliotecznych. Na dużym dotykowym interaktywnym monitorze uczymy dzieci korzystania z komputerowego katalogu naszej biblioteki. Pokazujemy, jak wyszukiwać potrzebne informacje, a podczas zajęć z dziećmi prowadzimy interaktywne konkursy literackie, zabawy, kalambury. Monitor ma przekątną ekranu 65 cali, wbudowany komputer, głośniki, dostęp do Internetu, możliwa jest również obsługa obiektów intuicyjnymi gestami (pisanie i rysowanie palcami lub dowolnym, innym przedmiotem).

Podłoga interaktywna to nie tylko zwykła rozrywka dla najmłodszych. Zabawy interaktywne rozwijają wyobraźnię i skłaniają dzieci do kreatywnego spędzania wolnego czasu. Obraz, jaki wyświetla się na podłodze, tworzy wirtualny „magiczny dywan”, pełen zabaw i zadań logiczno-ruchowych. Dzieci nie tylko się bawią i aktywnie spędzają czas, ale również zdobywają umiejętności ze wszystkich dziedzin wiedzy.

Programy graficzne, znajdujące się w wyposażeniu – Corel i Photoshop, pozwalają na samodzielne tworzenie profesjonalnych prezentacji, filmów, ulotek, plakatów i folderów. Na ploterze projektujemy i drukujemy w formatach A3, A2, A1 plakaty, fotografie

na wystawy, materiały informacyjne. Monitor interaktywny, komputer i tablety wykorzystujemy do wyświetlania filmów i prezentacji multimedialnych podczas szkoleń i konferencji, natomiast zakupiony z projektu sprzęt nagłaśniający – podczas odbywających się w naszej bibliotece koncertów i pokazów filmowych.

W ostatnich latach obserwujemy bardzo szybki rozwój nowoczesnych technologii, które stają się obecne we wszystkich dziedzinach naszego życia. Szczególnie widoczne są wszechobecne urządzenia multimedialne i interaktywne. Telefony z dotykowymi ekranami całkowicie zdominowały rynek, natomiast tablety skutecznie rywalizują z komputerami. Również biblioteki podlegają tym samym trendom. Nasi czytelnicy na co dzień korzystają z takich urządzeń, dlatego cieszymy się, że Gminnej Bibliotece Publicznej w Zakrzewie udało się sprostać współczesnym wyzwaniom i zaoferować im nowoczesny sprzęt.

Zofia Maj

Dyrektor GBP w Zakrzewie

Z dziejów
radomskiego
bibliotekarstwa

Biblioteki (beletrystyczna i techniczna)
Zakładów Energetycznych Okręgu Wschodniego
(ZEOW) w Radomiu
Marta Wiktoria Trojanowska

Wiele radomskich zakładów pracy przez lata posiadało i rozbudowywało dwa niezależne od siebie księgozbiory, często ulokowane w osobnych pomieszczeniach, a nawet w oddalonych od siebie budynkach. Z punktu widzenia dzisiejszej opieki nad zbiorami była to interesująca sytuacja – tzw. biblioteka beletrystyczna i specjalistyczna rządziły się własnymi, często zupełnie odmiennymi prawami, obie pozostawały niejednokrotnie pod opieką osobnych działów, ich losy czasami łączyły się podczas przekształcania zakładów, często jednak do samego końca pozostawały odrębnymi jednostkami. O ile też dzieje bibliotek beletrystycznych można odtworzyć na podstawie dokumentów znajdujących się w archiwum Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu z czasów sprawa-

wowania nadzoru merytorycznego nad bibliotekami zakładowymi, o tyle losy księgozbiorów technicznych najczęściej pozostają niejasne, a z chwilą ich likwidacji i zniszczenia dokumentacji biblioteki (co niestety miało miejsce bardzo często i nie było powodowane złą wolą, ale po prostu nieświadomością roli, jaką mogłyby spełnić w przyszłości przy odtwarzaniu struktury zlikwidowanych bibliotek) nie są już możliwe do odtworzenia. Warto dodać, że nadzór merytoryczny wojewódzkiej wówczas biblioteki publicznej w Radomiu nie obejmował z reguły księgozbiorów technicznych. Ale jednak te księgozbiory były gromadzone i spełniały swoje ważne funkcje – lepiej lub gorzej, bo zależało to przecież w największej mierze od ich aktualizowania.

Zakłady Energetyczne Okręgu Wschodniego (ZEO) w Radomiu są jednym z takich przykładów – prowadzenia dwóch całkowicie niezależnych od siebie, pełniących odrębną funkcję księgozbiorów – beletrystycznego i technicznego. Co ciekawe, księgozbiory te nigdy nie zostały połączone, jak miało to miejsce w przypadku innych zakładów. Po pierwszym z nich ocalała szczątkowa dokumentacja pozwalająca na ustalenie losów biblioteki, po drugim zaś, oprócz kilku niewielkich wzmianek w kronikach zakładowych, pozostały jedynie wspomnienia dawnych pracowników. Odtworzenie dziejów obu bibliotek oparte jest więc w przypadku tego zakładu na dwóch zupełnie różnych typach „pamięci”.

Biblioteka Zakładowa Wschodniego Okręgu Energetycznego w Radomiu – tzw. biblioteka beletrystyczna – została utworzona w 1950 roku i funkcjonowała 43 lata. Od samego początku mieściła się przy ul. Zeromskiego 75, w siedzibie zakładu. Początkowo zajmowała przestronny i reprezentacyjny pokój w głównym budynku na parterze. W kronice zakładowej za 1970 rok zachowała się zbiorowa fotografia zespołu redakcyjnego kroniki. Została ona wykonana prawdopodobnie właśnie w bibliotece, bowiem za pozującymi można dostrzec regał z wyeksponowaną prasą oraz regał z książkami. Jest to jednak tak ciasny kadr, że trudno cokolwiek pewnego powiedzieć o tym pomieszczeniu.

Stan rzeczy zmienił się w połowie lat 70., kiedy biblioteka została przeniesiona do sali świetlicowej i ulokowana za sceną, od której oddzielała ją tylko kotara. Była to dość nietypowa lokalizacja księgozbioru, trudno jednak z perspektywy czasu ocenić, czy i na ile utrudniała prowadzenie biblioteki. W sprawozdaniu z działalności w 1978 roku można było przeczytać: *W dalszym ciągu biblioteka mieści się w ciasnym pomieszczeniu bez wentylacji, właściwego oświetlenia i ogrzewania. Pomieszczenie to było kiedyś sceną w sali świetlicowej. Brak jest właściwego wyposażenia jak regały, wystawki itp. co utrudnia właściwą pracę bibliotekarki. Podobno w tym roku zapewnione jest przeniesienie biblioteki do wygodnego i odpowiedniego pomieszczenia oraz modernizacja sprzętu bibliotecznego i urządzenie czytelnicy. Pozwoli to na rozwinięcie czytelnictwa i propagandy wizualnej.* Rok później, w planie pracy na 1979 rok, bibliotekarka pisała: *Nie uwzględniono w tym planie żadnych spotkań z autorami, ponieważ jest to na razie niemożliwe ze względu na obecne warunki, w jakich mieści się biblioteka. Wstyd, żeby tak przedstawiała się placówka kulturalna w mieście wojewódzkim. Na pewno nie byłoby to dobrą wizytówką Radomia, a zwłaszcza zakładu, w którym pracuję.* W planie tym znajduje się więc jedynie informacja o pogadankach przez radiowęzeł, sporządzaniu wystawek tematycznych oraz organizowaniu pomocy dla mło-

Choinka dla dzieci - losowanie książek

Fragment kroniki zakładowej z 1970 roku

dych uczących się czytelników w dobru odpowiednich lektur i artykułów. Mimo to w dokumentach zachowanych w archiwum MBP w Radomiu można odnaleźć ogólne wzmianki o organizowaniu, a nawet przodowaniu biblioteki w działalności kulturalnej. Niestety poza tymi mglistymi wzmiankami nie dotarłam do żadnych szczegółowych informacji o inicjatywach podejmowanych przez bibliotekę zarówno w czasach, zanim została pozbawiona dużego przestronnego lokalu, jak i wtedy, gdy mieściła się za sceną w świetlicy zakładowej. Zachowały się trzy tomy bardzo starannie prowadzonych kronik zakładu, obejmujące

lata 1968-1970; 1971-1973; 1979-1981. W kronikach tych nie ma najmniejszej nawet wzmianki na temat działalności kulturalnej (pamiętajmy jednak, że obejmują one zaledwie sześć pełnych lat). Pojawiają się w nich jedynie informacje o corocznych choinkach organizowanych dla dzieci pracowników, na których odbywały się loterie książkowe lub dzieci dostawały książki w prezencie: *Każde dziecko otrzymało w prezencie paczkę ze słodyczkami i książkę* – pisano w kronice w 1970 roku. Zachowała się w niej także fotografia z jednej z loterii książkowych przedstawiająca pochylonych nad rozłożonymi książkami

małych uczestników zabawy. Loterie książkowe na zabawach choinkowych to naturalny znak tamtych czasów, świadczą one jednak także o stosunku do czytelnictwa i świadomości jego wagi – co również było swoistym znakiem tamtych czasów. Trudno uwierzyć więc, aby mimo lokalowych problemów biblioteka ograniczała się tylko do pogadanek przez radiowęzeł, chociażby ze względu na osobę, która opiekowała się księgozbiorem. Od 1968 roku pracę w ZEOW na stanowisku bibliotekarza rozpoczęła pani Teodora Górską – uznana radomska poetka zrzeszona w Grupie Poetyckiej „Łuczywo”. Urodziła się w 1930 roku w Opatowie. Publikowała swoje wiersze w radomskiej prasie, wydała kilka zbiorów poezji (m.in. *Jeszcze ciągle czekamy*, Radom 1986; *Ta pamięć, która we mnie*, Radom 1990; *Pejzaże czasu*, Radom 1996). Jej twórczość wyróżniana była m.in. w organizowanych w ramach Radomskich Wiosen Literackich „Konkursach Jednego Wiersza” (1981, 1983). W sprawozdaniu z wyjazdu instruktazowego w 1984 roku można było przeczytać: *Bibliotekarka, zarazem członkini grupy poetyckiej „Łuczywo” przy WDK i długoletni kurator sądowy, została zgłoszona do odznaczenia „Zasłużony działacz kultury”*. Odznakę tę, oraz Nagrodę Prezydenta Miasta Radomia za swoją pracę, otrzymała cztery lata później. Bibliotekę opiekowała się ponad dwadzieścia lat, do odejścia na emeryturę w 1988 roku,

Pieczęć biblioteki technicznej ze zbiorów Zygmunta Łagowskiego

a więc pięć lat przed jej likwidacją. Wielu pracowników pamięta jeszcze dobrze panią Teodorę. Skupiało się wokół niej środowisko poetyckie, jak wspominał pan Zygmunt Łagowski – długoletni pracownik ZEOW, byli to jednak nie tyle pracownicy co ich rodziny! I chociaż kroniki zakładowe nie przyniosły żadnych informacji na temat działalności kulturalnej, pozwoliły jednak ustalić nazwisko bibliotekarki, która opiekowała się księgozbiorem beletrystycznym przed panią Teodorą Górską. Była to Teodozja Majewska, która pracowała w bibliotece od 1 stycznia 1959 do 30 czerwca 1968 roku jako starszy referent. Po odejściu na emeryturę Teodory Górskiej opiekę

Pieczęć biblioteki technicznej ze zbiorów Zygmunta Łagowskiego

nad księgozbiorem przejęła natomiast pani Halina Rejmar, która do tej pory prowadziła bibliotekę techniczną. Nie udało się ustalić jedynie nazwiska bibliotekarki, która opiekowała się księgozbiorem beletrystycznym przez pierwszych dziewięć lat.

A nie był to wcale mały księgozbiór. Nie wiadomo, jak narastał w ciągu pierwszych dwudziestu lat działalności biblioteki, w archiwum MBP w Radomiu zachowały się jednak niemal pełne dane z lat 1972–1989. I tak w 1972 roku księgozbiór liczył 5.911 woluminów, a biblioteka miała 671 zarejestrowanych czytelników; w 1973 roku: 6.277 woluminów, 718 czytelników; w 1974 roku: 6.485 wo-

luminów, 712 czytelników; w 1975 roku: 6.890 woluminów, 715 czytelników; w 1976 roku: 7.165 woluminów, 716 czytelników; w 1977 roku: 7.415 woluminów, 720 czytelników; w 1978 roku: 7.597 woluminów, 730 czytelników; w 1979 roku: 7.784 woluminów, 732 czytelników; w 1980 roku: 7.961 woluminów, 730 czytelników; w 1983 roku: 8.030 woluminów, 729 czytelników; w 1984 roku: 8.095 woluminów, 737 czytelników; w 1985 roku: 8.514 woluminów, 762 czytelników; w 1986 roku: 9.060 woluminów, 771 czytelników; w 1987 roku: 9.144 woluminów; w 1988 roku: 8.579 woluminów (po skontrum), 728 czytelników, w 1989 roku: 8.310 woluminów, 179 czytelników. Wiadomo także, że pod koniec lat 80. biblioteka prenumerowała osiem tytułów czasopism, w tym dwa fachowe.

Zaplecze świetlicowej sceny nie było docelowym miejscem dla rozwijającego się księgozbioru. W 1983 roku w dokumentach archiwalnych MBP w Radomiu pojawiła się adnotacja, że został on przeniesiony do nowego pomieszczenia i jest w trakcie porządkowania. W sprawozdaniu z wyjazdu instruktazowego do biblioteki, który odbył się rok później, można było natomiast przeczytać że: *Biblioteka została przeniesiona do nowego pomieszczenia, znacznie lepszego. Otrzymała nowe regały, trwają prace przy ponownym urządzeniu placówki. (...) Zatrważający jest fakt, że od 1982 roku nie kupiono do biblioteki*

ani jednej książki z braku pieniędzy na ten cel. Obecnie bibliotekarka próbuje ponownie nawiązać kontakt z księgarnią, by móc zaopatrywać się w książki. Ma również przygotować około 50 najbardziej wartościowych pozycji do oprawy. Zabiega o prenumeratę czasopism, gdyż w tej chwili nie otrzymuje żadnego tytułu. Prowadzona jest księga inwentarzowa, natomiast katalog alfabetyczny jest zdekompletowany i wymaga uzupełnień. Za książki zgubione bierze się 3-krotną wartość lub książkę w tej cenie. Księgozbiór dosyć podniszczony, chociażby ze względu na przeprowadzki. Trzy lata później, w 1987 roku, po wyjeździe służbowym zanotowano natomiast: *Obecnie biblioteka zajmuje jedno pomieszczenie o powierzchni ok. 20m². Jednakże kierownik działu socjalnego postanowił, że zostanie przydzielone pomieszczenie sąsiadujące z biblioteką. (...) Biblioteka nie ma katalogów bibliotecznych, przypuszczalnie w czasie, gdy mieściła się ona na scenie świetlicy (bez żadnego zabezpieczenia, oddzielona tylko kotarą) ktoś wyniósł karty katalogowe na makulaturę. Bibliotekarka po przyjeździe do pracy zastała tylko puste skrzynki. Do tej pory nie rozpoczęto prac nad uzupełnianiem katalogów.*

W dokumentach archiwalnych zachowała się także ważna informacja o układzie książek na półkach, a tym samym niewielka wskazówka dotycząca struktury księgozbioru. Książki podzielone były bowiem tematycznie

na: powieści z rozdziałem na polskie i obce, reportaże, książki podróżnicze, wojenne, społeczno-polityczne, biografie, młodzieżowe oraz lektury. Nie ma już jednak możliwości ustalić, jaki był procentowy układ tych pozycji. Wiadomo natomiast, że do 1989 roku z biblioteki prawdopodobnie mogli korzystać wszyscy radomianie. Po tym roku planowano dokonać zmiany w regulaminie, aby księgozbiór był dostępny jedynie dla pracowników zakładu. W tym samym czasie podczas jednego z wyjazdów instruktazowych omówiono z bibliotekarką konieczność zaewidencjonowania biblioteki jako placówki upowszechniania kultury w Miejskim Wydziale Kultury i Sztuki w Radomiu.

Sytuacja zaczęła zmieniać się na początku lat 90. W 1990 roku nastąpiła częściowa prywatyzacja Zakładu Usług Techniczno-Energetycznych w Radomiu i powstała Spółka Polskich Sieci Energetycznych, która partycypowała w kosztach utrzymania biblioteki. Jak wspomina pan Łagowski, biblioteka beletrystyczna przez pewien czas znalazła się też pod patronatem organizacji związkowej, wówczas nowości książkowe były kupowane z funduszy związkowych. W dokumentach zachowanych w archiwum MBP w Radomiu można przeczytać o wielu nieprawidłowościach w prowadzeniu biblioteki w ostatnich latach, kiedy pracowała w niej jeszcze pani Górka. Trudno z perspektywy lat porywać się jednak na jakąkolwiek ocenę, szczególnie że w dokumentach wymieniana była kilkakrotnie przyczyna

takiego stanu rzeczy – pogarszający się stan zdrowia bibliotekarki.

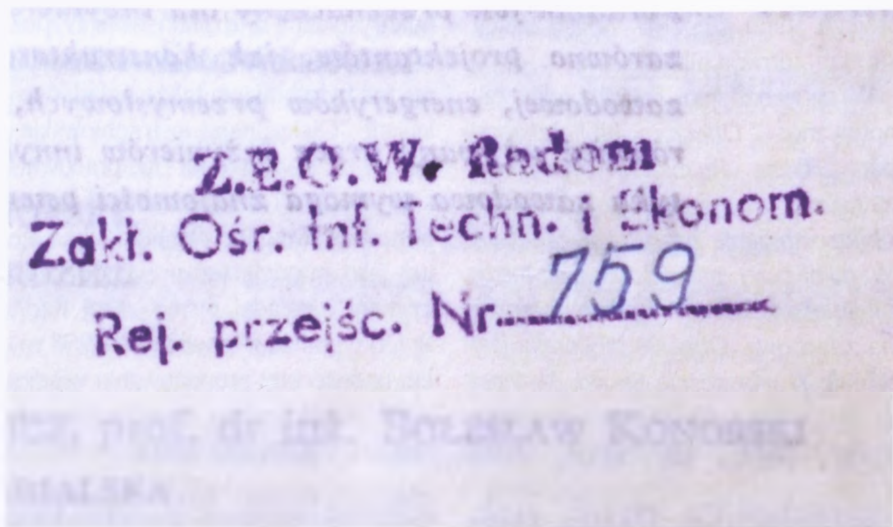
W sprawozdaniu z 1991 roku zanotowano: *Obecna bibliotekarka, pani Halina Rejmar wyprowadziła zaległości (...) w ciągu roku. Wg. jej obliczeń brakuje 2,5 tys. książek. (...) W najbliższej przyszłości być może biblioteka zakładowa będzie połączona z fachową. Obecnie biblioteka jest w całości własnością Spółki Akcyjnej Polskich Sieci Elektroenergetycznych (byłe ZEOW). We wrześniu pomieszczenie zostało wymalowane, bibliotekarka zadbała o estetykę lokalu i teraz jest to bardzo ładna biblioteka.* Taki optymistyczny stan rzeczy nie trwał jednak długo. Już dwa lata później w sprawozdaniu z wyjazdu w 1993 roku można było przeczytać, że od października 1992 roku biblioteka pozostawała zamknięta z powodu choroby pracownika oraz że od trzech lat nie kupiono ani jednej książki. Zaczęto także zmniejszać zatrudnienie w zakładzie.

Ostatecznie bibliotekę zlikwidowano w 1993 roku. Nie udało mi się ustalić, co stało się z księgozbiorem, prawdopodobnie rozstał się częściowo rozdzielony w zakładzie i pracownicy mogli odkupić poszczególne pozycje.

Biblioteka pozostała także w pamięci pracowników zakładu. Pan Leszek Jastrzębiowski, który przez wiele lat zarządzał firmą Polskie Sieci Elektroenergetyczne Wschód S.A., mającą siedzibę w tym samym kompleksie budynków, pamięta bibliotekę

beletrystyczną z dzieciństwa. W pomieszczeniu, w którym się znajdowała, można było bowiem także oglądać telewizję. Ojciec pana Jastrzębiowskiego był od początku lat 50. pracownikiem ZEOW i często zabierał go na poranki telewizyjne. Pamięta także, że już jako młodzieniec przychodził do czytelnicy i oglądał pismo „Kraj Rad”. Był to tygodnik wydawany od 1958 roku, poświęcony propagowaniu wiedzy o ZSRR, ale jednocześnie jedyne pismo z tak atrakcyjną warstwą wizualną w tamtych czasach. Z biblioteką miał także do czynienia w dorosłym życiu – już jako pracownik ZEOW (w latach 1974-77). Pamięta doskonale opiekującą się biblioteką panią Teodorę Górską, pamięta także księgozbiór techniczny, z którego korzystał.

Biblioteka techniczna była tylko jedenaście lat młodsza od biblioteki beletrystycznej. Informator „Biblioteki związkowe, techniczne i fachowe województwa radomskiego” (Radom 1977) odnotowuje jej pełną nazwę: Biblioteka Techniczna Zakładowego Ośrodka Informacji Technicznej i Ekonomicznej w Zakładach Energetycznych Okręgu Wschodniego. Założona została w 1961 i w roku wydania informatora liczyła 5 820 woluminów. Czynna była od poniedziałku do piątku w godz. 7.00-15.00, oraz w sobotę w godzinach 7.00-13.00, a więc godziny jej otwarcia pokrywały się zapewne z godzinami pracy zakładu (w przeciwieństwie do biblioteki beletrystycznej, która pozostawała otwar-

Pieczęć biblioteki technicznej ze zbiorów Zygmunta Łagowskiego

ta w godzinach popołudniowych). Posiadała okrągłą pieczęć z napisem: *Biblioteka Techniczna Z.E.O.W. – Radom*, z miejscem na numer inwentaryzacyjny książki.

W dokumentacji nie zachowały się prawie żadne wzmianki o bibliotece. Jedynie w kronice zakładu z 1968 roku znajduje się informacja, że: *Zarząd Polskiego Towarzystwa Energetycznego przy ZEOW powołał dwa zespoły: jeden ds. wygłaszania informacji przez radiowęzeł dotyczących ukazujących się ciekawych książek i artykułów na tematy ekonomiczne zamieszczanych w prasie fachowej, a drugi zespół do opracowania zestawienia książek ekonomicznych znajdujących się w bibliotece technicznej ZEOW*. Dzięki kronikom znamy także nazwisko bibliotekarki, która opiekowała się biblioteką techniczną: *13 listopada 1973 roku*

zmarła ob. Barbara Mosiołek, ostatnio samodzielny referent techniczny w Zakładowym Ośrodku Informacji Techniczno-Ekonomicznej w Wydziale Nowej Techniki ZEOW. Ob. Mosiołek urodzona 3.VI.1935 roku z wykształcenia technik budowlany, podjęła pracę w ZEOW 1.08.1954 roku i pracowała w ZOITE zwanym popularnie Biblioteką Techniczną przez cały czas aż do śmierci.

Biblioteka techniczna znajdowała się w pomieszczeniu na trzecim piętrze głównego budynku zakładu. Bardzo dużo cennych informacji o jej funkcjonowaniu przekazał mi wspomniany już pan Zygmunt Łagowski – długoletni pracownik ZEOW. Z księgozbiorem tym zetknął się, jeszcze zanim podjął pracę w zakładzie, jako uczeń Technikum Mechanicznego w Radomiu, które kształciło także

przyszłych energetyków. W technikum tym pracowali nauczyciele, którzy byli również na etacie w ZEOW, umożliwiali więc swoim uczniom korzystanie z księgozbioru technicznego na potrzeby pisania prac dyplomowych. Księgozbiór służył więc nie tylko pracownikom. Pan Łagowski rozpoczął pracę w zakładzie na początku lat 70. Pamięta, że biblioteka techniczna mieściła się w największym pomieszczeniu na rogu budynku, była pokaźna i obszerna. Księgozbiór stale uzupełniano o nowości, spełniał więc swoje funkcje i zaspokajał potrzeby pracowników. Był wręcz powodem do dumy dla zakładu. W bibliotece pracowały dwie osoby. Pan Łagowski wspominał także trzecią osobę – pana Jana Jarońskiego, który bardzo dbał o księgozbiór techniczny. Sam robił zresztą doktorat, będąc cały czas pracownikiem ZEOW.

Naturą księgozbioru specjalistycznego, szczególnie technicznego, jest szybkie „starzenie się”, jeżeli nie jest on stale uzupełniany o najnowsze publikacje. Pan Łagowski zaznacza jednak, że trudno już dziś ocenić, co mogło być główną przyczyną stopniowej degradacji tak ważnej dla zakładu biblioteki technicznej. Prawdopodobnie zadecydowało o tym stopniowe zaprzestawanie uzupełniania księgozbioru, ale także potrzeba wykorzystania pomieszczenia, w którym mieściła się biblioteka, do innych celów. Kolejnym powodem była także szybka komputeryzacja zakładu

i szeroko rozumiany proces cyfryzacji. Powoli mówiono więc o tym, że biblioteka ta przestaje pełnić swoje dawne funkcje. Gdy powstał Zakład Usług Technicznych Energetyki – jeden z zakładów przedsiębiorstwa, opieka nad biblioteką techniczną została przekazana nowemu dyrektorowi. Księgozbiór nadal był imponujący, ale coraz bardziej „trącił myszką” i biblioteka w naturalny sposób zaczęła zamierać. Kiedy została zlikwidowana, pracownicy mogli odkupić przydatne jeszcze książki i włączyć do domowych księgozbiorów. Nie udało mi się niestety ustalić daty rocznej likwidacji księgozbioru. Według aktualnie pracujących w firmie pracowników nie pozostały na terenie zakładu żadne egzemplarze, które kiedyś wchodziły w jego skład.

Serdecznie dziękuję panu Leszkowi Jastrzębiowskiemu za wszelką pomoc w uporządkowaniu historii biblioteki, pani Annie Kupidurze za pomoc w dotarciu do kronik zakładowych oraz panu Zygmuntowi Łagowskiemu – za poświęcony czas i cenne wspomnienia, z których mogłam skorzystać podczas pisania tego artykułu.

Marta Wiktoria Trojanowska

Pracownik

Działu Promocji Książki
i Biblioteki MBP w Radomiu

Bibliotekarz poleca

Wypożyczalnia
dla Dzieci

Magdalena Kielbasa

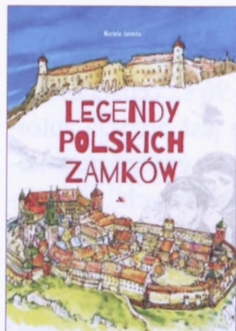

KIJOWSKA Renata. **Kuba Niedźwiedź. Historie z gawry.** – Kraków: Wydawnictwo Znak Emotikon, 2018. – 152 s.; cena 29.90 zł.

Częstym bohaterem bajek i książek dla dzieci jest niedźwiedź potocznie zwany misiem. To duże, silne i niebezpieczne zwierzę królujące w puszczach, będące postrachem dla zwierząt i ludzi raz jeszcze stało się główną postacią książki. Renata Kijowska, dziennikarka radiowa i telewizyjna, zadebiutowała jako autorka powieści dla dzieci książką „Kuba Niedźwiedź. Historie z gawry”. Stworzyła ciekawą dwuwarstwową książkę. Między poszczególnymi rozdziałami fabuły zamieściła noty informacyjne, mające wyjaśniać młodym czytelnikom trudne słowa, zapoznać z życiem dzikich zwierząt. Powieść przedstawia przygody niedźwiadka Kuby i jego rodziny oraz zaprzyjaźnionych z nią leśnych zwierzątek. Prezentuje troskliwe relacje rodzinne niedźwiedzi, rywalizację z innymi mieszkańcami puszczy – wilkami, opisuje przygody Kuby związane z różnymi sposobami pozyskiwania pożywienia, jego udział w ratowaniu przyjaciela wilka z sidła zastawionych przez kłusowników. Autorka stara się także pokazać, jak niedźwiedzie postrzegane są przez ludzi. Dla turystów stanowią potencjalne zagrożenie, zaś strażnicy parku prowadzą obserwację tych zwierząt poprzez fotokomórki i zakładanie nadajników. Dbają o bezpieczeństwo ludzi (odstraszają spoufalone zwierzęta gumowym ostrzałem) ale i zwierząt (opiekują się rannymi osobnikami). Powieść staje się bardziej autentyczna przez to, iż autorka oparła ją na faktach. Pierwotnym wzorem książki były prawdziwe historie niedźwiedzi. Powieść porusza w sposób możliwie subtelny takie trudne tematy jak: odwaga, empatia, strata kogoś bliskiego. Książka skłania do przemyśleń nad zachowaniem człowieka w dzikich, niezamieszkałych obszarach i zaznajomieniem się ze zwyczajami dzikich zwierząt. Z poruszającą treścią fabuły świetnie współgrają nastrojowe ilustracje. Jeśli chcecie dowiedzieć się więcej o zwyczajach tych leśnych stworzeń, o tym jakie niesamowite przygody spotkały Kubę i jego rodzinę, zachęcam do przeczytania tej książki.

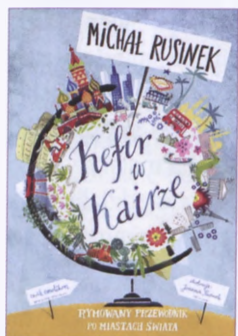
PIOTROWSKA Eliza. **Jajo. Jajka w gnieździe i kosmosie, czyli kogel-mogel dla dociekliwych.** – Warszawa: Wydawnictwo Nasza Księgarnia, 2018. – 96 s.; cena 59.90 zł. Książką szczególnie wartą polecenia jest pozycja autorstwa Elizy Piotrowskiej „Jajo. Jajka w gnieździe i kosmosie, czyli kogel-mogel dla dociekliwych”. Wszystko w niej jest naj... – długi tytuł, który zdaje się nie mieć końca, ogromna ilość informacji na temat jajka, mnóstwo ilustracji, które oglądałoby się bez przerwy, wreszcie duży format. Ta kopalnia wiedzy o wydawałoby się zwykłym jajku zaskoczyć może niejednego dorosłego czytelnika. Autor wyjaśnia, czemu uczynił przedmiotem książki ten niepozorny obiekt: „Według starożytnych Rzymian wszystko zaczyna się *ab ovo*, czyli „od jajka”: z wielkiego jajka powstała Ziemia, a ze skorupy Niebo. Życie na Ziemi też powstaje z jajek...”. Autorka zaczyna od opisu krajów, w których jajko miało duże znaczenie i było związane z początkiem wszechświata. Następnie czytelnik zapoznaje się z budową tego owalnego obiektu, różnicach w obrębie poszczególnych gatunków ptaków co do wielkości jaj, koloru, kształtu, liczbie składanych jaj. Jaja kojarzą się głównie z ptakami, ale lęgły się z nich w zamierzchłych czasach dinozaury, a obecnie także gady, ryby żyworodne, owady. Nawet niektóre ssaki są jajorodne (np. dziobak i kolczatka). Autorka wspomina także o człowieku, który początek bierze również z jajeczka. Dla człowieka najważniejsze są jaja kurze znajdujące zastosowanie w żywieniu, kosmologii, lecznictwie. Z jajkiem można przeprowadzić ciekawe eksperymenty chemiczne. Autorka zabiera nas w podróż po świecie, dzięki której podpatrujemy, w jakiej formie spożywa się ten pyszny produkt spożywczy. Znaczenie jajka ma też swoje odbicie w astronomii, sztuce, religii. W średniowieczu przodowała teoria wszechświata mającego kształt jajka. Zwyczaj zdobienia jaj sięga starożytności. Wiązał się on z religią i miał pomóc w osiągnięciu nieśmiertelności. Autorka przypomina, że kształt jajka – owal – uznawany był przez wielu architektów za kształt idealny, stąd np.: łuki, akwedukty. Dowiadujemy się, że jajka mają swoje pomniki, są obiektami muzealnymi, stanowią wenę dla malarzy. Jajko stało się także motywem literackim np.: w książce „Stoń, który wysiedziało jajko”. Jeśli interesuje Was, który ptak składa najwięcej jaj w roku, a który najmniej, jajko którego ptaka jest największe, a którego najmniejsze, jakie są sposoby zdobienia jajek, jakie wierzenia i przesady stały się jego udziałem, na czym polega Święto Rękawki, co w astronomii określa się mianem „zepsute jajko”, czym jest *ovofobia*, *escamoles*, powinniście koniecznie sięgnąć po tę książkę. Czy książka odpowie na pytanie nurtujące ludzkość od wieków: Co było pierwsze, kura czy jajko? Przekonajcie się sami.

JAROCKA Mariola. **Legendy polskich zamków.** – Kraków: Wydawnictwo AA, 2017. – 112 s.; cena 69.90 zł.

Dni wolne od nauki to świetny czas na aktywny wypoczynek, podróże, rodzinne wypadki do ciekawych i nieznanymi miejsc. Młodym czytelnikom, którzy odkryli już w sobie żyłkę podróżnika, polecam książkę autorstwa Marioli Jarockiej „Legendy polskich zamków”. Zgromadzonych jest w niej 27 legend dotyczących najważniejszych zabytkowych budowli, znajdujących się na terenie naszego kraju, z którymi warto zapoznać się przed wyruszeniem w drogę.

Wstępując w progi kaplicy na zamku w Baranowie Sandomierskim, pomyślmy sobie o dzielnej młodej damie, z domu Leszczyńskiej, która jak głosi legenda, wymodliła wybawienie od najazdu Szwedów. Przechadzając się dziedzińcem na zamku w Bytowie, wspomnijmy o nierównym pojedynku między biednym wiejskim parobkiem a komturem Zakonu Krzyżackiego. Zwiedzając zamek w Chęcinach, wyobraźmy sobie ogromny skarb pomieszkującej tu Królowej Bony. Wspinając się na górę zamkową w Janowcu, wypatrujemy starej studni z ukrytym w niej skarbem, wybudowanej niegdyś przez rzemieślnika. Przekraczając bramę zamku Krzyżtopór, obserwujemy, czy w okolicach zamku nie pojawiła się tajemnicza postać w stroju husarskim. Może się bowiem okazać, że to nikt inny jak Baldwin Ossoliński – właściciel zamku, który pośmiertnie nawiedza swoje włości. W książce można znaleźć wiele innych opowieści. Do każdej tajemniczej historii dołączone są obszerne informacje o historii powstania budowli, budowniczych, właścicielach. Książka, bogato ilustrowana, jest dodatkowo wzbogacona o aktualne zdjęcia zamków.

RUSINEK Michał. **Kefir w Kairze. Rymowany przewodnik po miastach świata.** – Kraków: Wydawnictwo Znak Emotikon, 2018. – 112 s.; cena 36.90 zł.

Michał Rusinek to znany autor książek dla dzieci. W najnowszej propozycji „Kefir w Kairze” autor zabiera młodych czytelników w podróż dookoła świata. Kolejność zwiedzania nie jest przypadkowa, decyduje o niej alfabetyczna klasyfikacja nazw miast. Zbiór krótkich, wierszowanych form zawiera charakterystykę największych metropolii. Z przewodnika o żartobliwym przekazie do-

wiadujemy się, że Bagdad – stolica Iraku – jest jednym z najgorętszych miast, zaś srogi, mroźny klimat panuje w Irkucku, stolicy Syberii. Autor informuje czytelnika o dużej liczbie ludności w Bangkoku – stolicy Tajlandii, o dużym zróż-

nicowaniu kulturowym w Londynie – stolicy Anglii, o wesołym usposobieniu mieszkańców Hawany – stolicy Kuby. Niekiedy przekaz jest nieco szerszy np. Rzym – Stolica Włoch słynie z tego, że Włosi piją duże ilości kawy i wina, jedzą pizzę i bogato gestykują. Z kolei w Hongkongu – metropolii Chin – jeżdżą przepełnione ludźmi pociągi, mieszkańcy grają w narodowy sport ping-pong i wszędzie niesie się dźwięk gongu. Innym razem autor szuka rymów do nazw stolic i buduje wymyślone historyjki, np. Ryga rymuje się z rydzami, Ateny z Antenami, Kair z Kefirem. Książka przepełniona jest grammi słownymi dotyczącymi np. próby wytłumaczenia pochodzenia nazw miast: Bukareszt od słów *Buka* (fikcyjne stworzenie) i *reszta*. Inny przykład stanowi nazwa Pekin i stworzenie historyjki o pewnym psie Pekińczyku. W niektórych rymowankach wyjaśnia jak wymawiać nazwy miast: Chicago czy Delhi. Czasem podobieństwo wyrazów jest dla autora weną: Dublin – Lublin, Lima – Limanowa. Tekst dopełniają równie istotne ilustracje. Śmieszne wierszyki sprawiają, że ciekawość młodych czytelników zostanie rozbudzona i zapragną sięgnąć po książki i atlasy, by dowiedzieć się więcej. Miłej podróży!

Magdalena Kiełbasa

Pracownik Wypożyczalni Głównej i Wypożyczalni dla Dzieci MBP w Radomiu

Czytelnia
Regionalna
Maria Kaczmarska

KULPA Anna. **Marzyć, znaczy tworzyć... : Teatr Powszechny im. J. Kochanowskiego w Radomiu 1976-2016.** – Radom : Teatr Powszechny Jana Kochanowskiego ; Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, 2017. – 580 s. ; il. cena 45 zł.

Monografia ukazała się z okazji 40-lecia Teatru im. Jana Kochanowskiego. Jej autorką jest absolwentka teatrologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, która doktoryzowała się w katedrze dramatu i teatru Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Od 2008 roku jest kierownikiem literackim w radomskim teatrze i koordynatorem Międzynarodowego Festiwalu Gombrowiczowskiego.

Początek publikacji to opowieść o teatralnych tradycjach Radomia, pierwszych udokumentowanych spektaklach, granych już w XVIII w. Autorka relacjonuje też losy „kielecko-radomskiego” teatru po wojnie. A następnie, poczynszy od 1976 roku, dzieli historię radomskiego teatru na okresy rządów poszczególnych dyrektorów. Autorka opisuje kolejne premiery, ważne wydarzenia z życia teatru,

dużo miejsca poświęca krytyce medialnej. Ciekawie opowiada, jak poszczególni dyrektorzy wpływali na kształt radomskiej sceny, a także jak kształtowała się skomplikowana relacja pomiędzy artystami a władzami miasta.

Wydawnictwo uzupełnia bogata ikonografia oraz szczegółowa bibliografia.

KUPISZ Dariusz, KOZDRACH Mariusz. **Kochanowscy w XV-XVIII wieku.** – Warszawa : Radom : Wydawnictwo Sejmowe; Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, 2018. – 454 s, il. ; tabl. cena 25 zł.

Książka stanowi kompendium wiadomości historyczno-genealogicznych dotyczących Kochanowskich, poczynając od pierwszych wzmianek o tej rodzinie aż po koniec XVIII w. Na jej kartach przedstawiono ponad 500 osób związanych wspólnotą krwi, a wywodzących się od średniowiecznych dziedziców Kochanowa. Dzięki temu autorzy poruszają zagadnienia zupełnie nowe. Dotychczasowe badania obejmowały zazwyczaj rodzinę poety z Czarnolasu, jego przodków, najbliższych krewnych, ewentualnie Kochanowskich parających się twórczością literacką. Tymczasem przedstawiciele tej rodziny przejawiali aktywność na różnych polach życia społeczno-gospodarczego dawnej Polski.

Książkę uzupełniają aneksy zawierające wykazy Kochanowskich pełniących urzędy ziemskie i grodzkie, zasiadających w gronie posłów na sejmy, senatorów, elektorów królów polskich, duchownych, oficerów i podoficerów wojska polskiego. Integralną częścią rozprawy są tablice genealogiczne prezentujące w ślad za tekstem poszczególne linie omawianej rodziny. Zamieszczone mapy ukazują kompleksy dóbr, będących w posiadaniu Kochanowskich.

PIĄTKOWSKI Sebastian. **Sądownictwo radomskie : zarys historii** – Radom : Radomskie Towarzystwo Naukowe, 2017. – 143 s. ; il. cena 17 zł.

Książka przedstawia udokumentowane losy radomskiego wymiaru sprawiedliwości od czasów najdawniejszych do współczesności. Początki sądownictwa w naszym mieście sięgają średniowiecza. Dowiemy się zatem, że w XIII wieku kompetencje sądowe w radomskim grodzie pełnił wójt. W XIV wieku na terenie Radomia funkcjonował już sąd wójtowski-ławniczy mający siedzibę w drewnianym ratuszu. Od 1613 r. w Radomiu usytuowana została stała siedziba Trybunału Skarbowego Koronnego. Kolejne losy radomskiego sądownictwa wiążą się ze zniewoleniem w okresie zaborów i odzyskaniem niepodległości w 1918 r. Książkę kończy omówienie współczesnej działalności sądów.

Na jakość sądownictwa wpływ miały nie tylko przepisy ustrojowe, ale przede wszystkim tworzący go ludzie. Przedstawione w publikacji sylwetki sędziów, prokuratorów i adwokatów dają podstawę do twierdzenia, iż często były to osoby nietuzinkowe, traktujące swoją pracę jako misję poprawienia rzeczywistości.

Książka nie jest monografią, lecz zarysem monograficznym, którego poszczególne rozdziały wymagają pogłębienia i wnikliwego przeanalizowania. Niestety w przypadku Radomia źródła archiwalne dotyczące sądownictwa są niekompletne, a czasami szczątkowe.

Zbiorki poezji autorów związanych z Radomiem

BUJANOWICZ, Maciej Michał. **Relouevtion.** – Radom : Wydawnictwo Lucky Robert Stepień, 2017. – 53 s. ; il.

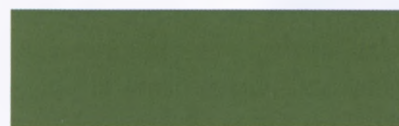
CZARNECKI, Jan. **Moja topola.** – Iłża : Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna , 2017. – 150 s.

FALKIEWICZ, Zofia. **Okruchy poezji.** – Radom : Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB, 2016. – 160 s.

Kamyki rzucane do rzeki : 1981-2016 : antologia. – Radom : Stowarzyszenie Grupa Literacka „Łuczywo”, 2017. – [32] s.

Maria Kaczmarska

Kierownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego MBP w Radomiu

**Z Czasopism
Regionalnych**
Dorota Ważyńska

BLUM Bogusław. **Chocim, legiony, wójt Pionek i „Białe róże”** // Królowa Świata.- 2018, nr 1, s. 6-7, il.

Artykuł przedstawia sylwetkę majora Mieczysława Kozar-Słobódzkiego – żołnierza Legionów, samorządowca, pedagoga, kompozytora, autora muzyki wielu znanych pieśni patriotycznych takich jak: „Rozkwitały pęki białych róż”, „My Pierwsza Brygada” oraz „Maszerują chłopcy, maszerują”.

To postać wielce zasłużona dla Pionek. Podczas krótkiego pobytu w tym mieście, pełniąc w latach 1934-1937 funkcję wójta, przyczynił się do uporządkowania spraw oświatowych i sanitarnych gminy.

HICKIEWICZ Jerzy, RATAJ Piotr. **Włodzimierz Krukowski (1887-1941) – twórca lwowskiej szkoły pomiarów elektrycznych** // Biuletyn Informacyjny Oddzia-

lu Radomskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich im. prof. Włodzimierza Krukowskiego.- 2017, nr 1, s. 16-24

W opracowaniu przedstawiono postać Włodzimierza Krukowskiego, elektro-technika-metrologa, człowieka o wszechstronnej wiedzy, znakomitego wykładowcy, w latach 1930-1941 profesora Politechniki Lwowskiej, członka polskich i międzynarodowych organizacji naukowo-technicznych oraz działacza społecznego. Krukowski urodził się w 1887 r. w Radomiu. Dzieciństwo i młodość spędził w Narwie (Estonia), a w 1905 r. rozpoczął studia na wydziale matematyczno-fizycznym Uniwersytecie w Petersburgu. Był wybitnym polskim elektrotechnikiem, specjalistą w dziedzinie techniki licznikowej wzorców i pomiarów. Z tego zakresu opublikował 23 prace i zgłosił 60 patentów. Z zamiłowaniem kolekcjonował stare zegary oraz książki. Aresztowany przez gestapo, został rozstrzelany razem z innymi profesorami lwowskich uczelni w 1941 r.

M.K. **Józef Grzeczmarowski – budowniczy i bojownik** // Tygodnik Radomski w Gminach i Powiatach.- 2018, nr 145, s. 8, il.

Artykuł przybliży postać Józefa Grzeczmarowskiego, prezydenta Radomia i jego wielkiego budowniczego. Rozbudowa miasta była jego życiową misją i na tym polu osiągnął wiele. Był inicjatorem wielkich inwestycji komunalnych, m.in. wodociągów miejskich i kanalizacji, gazowni, rzeźni. Dzięki jego staraniom wybudowano w 1938 r. wiadukt na ul. Słowackiego. W pierwszym roku po wojnie był współzałożycielem Radomskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Inicjował budowę osiedli: Obozisko, Planty, XV-lecie, Żeromskiego. Długo by wyliczać jego zasługi dla miasta. Dlatego nie bez powodu jest stwierdzenie, że „po Kazimierzu Wielkim, największym budowniczym Radomia był Józef Grzeczmarowski”. Kwestią najbliższego czasu jest nadanie mu tytułu Honorowego Obywatela Miasta Radomia.

PLUTA Robert. „**Myślę, że to wielka zaleta tej szkoły, że uczeń traktowany jest indywidualnie, nie jest anonimowy**”: rozmowa z dyrektorem Zespołu Szkół **Muzycznych, Robertem Plutą** / rozm. przepr. Krzysztof Górak // Twój Radom Twój Region.- 2018, nr 56, s. 4-5, il.

Robert Pluta związany jest ze szkołą muzyczną od dawna. Był jej uczniem, później nauczycielem, kierownikiem sekcji muzycznej, a od 2009 r. jest jej dyrektorem. Za swoje osiągnięcia oraz za działania na rzecz rozwoju edukacji muzycznej i upowszechnianie kultury muzycznej, m.in. poprzez organizowanie otwartych koncertów, został nagrodzony brązowym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. W wywiadzie opowiada, co przez lata zarządzania placówką udało mu się zrealizować i zdradza, jakie ma plany dotyczące szkoły na naj-

bliższą przyszłość. Z dumą mówi o muzycznych osiągnięciach wychowanków szkoły.

PUTON Paweł. **Radomskie miejsca kultu i pamięci św. Kazimierza** // Królowa Świata.- 2018, nr 2-3, s. 16-18, il.

Tematem artykułu jest historia lokalnego rozwoju kultu i pamięci św. Kazimierza, którego losy związane są mocno z naszym miastem. Autor, poszukując śladów upamiętnienia i oddania czci królewiczowi, dokonuje przeglądu radomskich kościołów oraz przestrzeni miejskiej pod kątem występowania ikonografii i miejsc jemu poświęconych. Dzięki staraniom bpa Edwarda Materskiego św. Kazimierz ustanowiony został w 1983 r. patronem Radomia, a od 1992 jest także patronem diecezji radomskiej.

Dorota Ważyńska

Pracownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego MBP w Radomiu

RADOM

BIBLIOTEKA GŁÓWNA

2.01.2018. „W moim magicznym domu” – otwarcie zbiorowej wystawy prac członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego w Małej Galerii RTF.

5.01.2018. „Cyfrowe światy” – wernisaż wystawy grafiki komputerowej i ilustracji książkowej Piotra Sokołowskiego.

9.01.2018. „Oczami dziecka” – otwarcie wystawy plastycznej młodych artystów z „Kuchni Artystycznej” Miejskiego

go Ośrodka Kultury „Amfiteatr” w Radomiu w Galerii M10.

2.02.2018. „Duety” – otwarcie wystawy malarstwa i rysunku Krystyny Joanny Szymańskiej.

4.02.2018. Zabawa choinkowa dla dzieci pracowników MBP.

6.02.2018. „Dzień zakochanych w fotografii” – otwarcie zbiorowej wystawy zdjęć członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego w Małej Galerii RTF.

1.03.2018. „Radom – moje miasto w rodzinnym obiektywie” – otwarcie wystawy pokonkursowej prac pochodzących z Międzyprzedszkolnego Konkursu Fotograficznego w Galerii M10. Konkurs zorganizowało Publiczne Przedszkole nr II w Radomiu.

6.03.2018. „Dwa światy” – otwarcie zbiorowej wystawy prac członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego w Małej Galerii RTF.

9.03.2018. „Kolorami pisane imię Boga. Ikony” – otwarcie wystawy ikon ks. Stanisława Drąga z okazji jubileuszu 50-lecia twórczości.

27.03.2018. „Nietypowe formy książki” – prelekcję dla penitencjariuszy radomskiego Aresztu Śledczego wygłosiła Marta Trojanowska – pracownik Działu Promocji Książki i Biblioteki MBP.

3.04.2018. „FotoŻart” – otwarcie zbiorowej wystawy prac członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego w Małej Galerii RTF.

10.04.2018. „Moje pejzaże” – wernisaż wystawy malarstwa Krzysztofa Mańczyńskiego w ramach 41. Radomskiej Wiosny Literackiej.

10.04.2018. „Śpiewana historia Polski” – recital Kuby Michalskiego w autorskim programie poezji śpiewanej w ramach 41. Radomskiej Wiosny Literackiej.

11.04.2018. Spotkanie ze Sławomirem Koperem, pisarzem, publicystą, autorem książek historycznych, w ramach 41. Radomskiej Wiosny Literackiej.

12.04.2018. „Ścieżka obok drogi – literackie wspomnienie o Marszałku Józefie Piłsudskim”. Fragmenty wspomnień Kazimierzy Ilfakowiczówny zaprezentowała Ewa Dałkowska przy akompaniamencie Andrzeja Janaszka. Impreza w ramach 41. Radomskiej Wiosny Literackiej.

13.04.2018. Spotkanie z Tomaszem Sekielskim, dziennikarzem i autorem książek kryminalnych, w ramach 41. Radomskiej Wiosny Literackiej.

21/22.04.2018. X Noc z Andersenem – impreza dla dzieci oparta na motywach baśni Hansa Christiana Andersena.

FILIA NR 1

9.01.2018. „Księżniczka na ziarnku grochu” – spotkanie z Danutą Piątkowską-Porębą, aktorką Teatru „Resursa” w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie.

9.01.2018. Warsztaty z edukacji finansowej dla uczniów szkół średnich poprowadziła Lidia Chrząstek, edukatorka finansowa.

30.01.2018. „W Pacanowie kozy kują” – imprezę czytelniczną dla najmłodszych w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie poprowadził Dariusz Wróbel, aktor Teatru „Resursa”.

6.02.2018. „Z Pyzą na polskich drózkach” – impreza w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie.

6.02.2018. „Rok lodu i ognia” – spotkanie z podróżniczką Kamilą Kieciar, która pokonała szlak biegnący od Meksyku aż po Kanadę.

7.02.2018. „Patroni radomskich ulic” – spotkanie z Izabellą Mosańską.

9.02.2018. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

20.02.2018. „Kocie opowieści” – impreza czytelnicza dla dzieci w ramach cyklu spotkań Biblioteczne Bajanie.

23.02.2018. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

6.03.2018. „Szalony pościg za Bolkiem i Lolkiem” – impreza czytelnicza w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie.

9.03.2018. Spotkanie Klubu Gier Planszowych.

13.03.2018. „Czołem, nie ma hien” – spotkanie z podróżnikiem Andrzejem Mellerem połączone z promocją najnowszej książki o Wietnamie.

20.03.2018. Warsztaty z edukacji finansowej dla uczniów szkół średnich poprowadziła Lidia Chrząstek, edukatorka zarządzania i finansów.

22.03.2018. Spotkanie z Ewą Murawską, logopedą-afazjologiem w ramach profilaktyki zdrowia.

23.03.2018. Spotkanie członków Klubu Gier Planszowych.

27.03.2018. „O szczęściu i innych uczuciach” – impreza czytelnicza w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie.

27.03.2018. Spotkanie z Ewą Murawską, logopedą-afazjologiem w ramach profilaktyki zdrowia.

3.04.2018. „Cesarski słowik w świecie baśni Andersena” – spektakl Teatru „Resursa” w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie.

5.04.2018. Spotkanie z radomskim podróżnikiem Dawidem Penkallą.

12.04.2018. „Majowe ksiuty z Temidą” – spektakl w wykonaniu aktorów Teatru „Proscenium”.

17.04.2018. Warsztaty z edukacji finansowej dla uczniów szkół średnich przeprowadzone przez Lidę Chrząstek.

23.04.2018. Spotkanie z Robertem Stępnem, wydawcą i księgarzem w ramach obchodów Światowego Dnia Książki.

24.04.2018. „Z jakiej jestem bajki?” – spotkanie w ramach cyklu imprez dla dzieci Biblioteczne Bajanie.

FILIA NR 2

9.01.2018. „Kobiety w historii Radomia” – prelekcja o Marii Gajl i Helenie Stadnickiej.

11.01.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „Hulaj dusza, czyli jak to z Panem Twardowskim było...”. Imprezę czytelniczną poprowadziła Marta Trojanowska.

18.01.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „Gdzie są »zbawcy książek«”? Impreza czytelnicza dla najmłodszych oparta na motywach książki Agnieszki Stelmaszyk.

25.01.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „O sekretnym życiu krasnali”. Impreza czytelnicza dla najmłodszych oparta na motywach książki Wojciecha Witłaka.

30.01.2018. „Kobiety w historii Radomia” – prelekcję o Marii Kelles-Krauz i Marii Walewskiej wygłosiła dr Agata Morgan.

6.02.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „Pomyśl, zanim wrzucisz” –

pogadanka w ramach Dnia Bezpiecznego Internetu.

8.02.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „Hejt-STOP” – pogadanka w ramach Dnia Bezpiecznego Internetu.

9.02.2018. Spotkanie autorskie z Elżbietą Czajką, poetką i pisarką.

22.02.2018. Spotkanie autorskie z Ewą Podsiadły-Natorską, pisarką.

2.03.2018. Spotkanie autorskie z Ewelina Matuszkiewicz i promocja jej najnowszej książki „Biały latawiec”.

6.03.2018. „Kobiety w historii Radomia” – prelekcję poświęconą życiu i działalności Stanisławy Wronckiej oraz Elżbiety Gałęckiej (Jackiewiczowej) wygłosiła Iwona Kaczmarska.

7.03.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: o tym, czy „Świat to bajka” opowiedział pisarz i poeta, Adrian Szary.

15.03.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „Prawa czy lewa”? Skarpetkowe spotkanie na podstawie książki Justyny Bednarek „Przygody dziesięciu skarpetek” poprowadziła Marta Trojanowska.

22.03.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „Wielkanocne idą święta”. Impreza czytelnicza z elementami poezji ks. Jana Twardowskiego.

4.04.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „Szczęście na patyku” – zajęcia literacko – plastyczne związane z twórczością Hansa Christiana Andersena poprowadziła Monika Sasin – pracownik Filii nr 2.

10.04.2018. Spotkanie z Zofią Stanecką, autorką poczytnych książek dla

dzieci w ramach 41. Radomskiej Wiosny Literackiej.

19.04.2018. Dwójkowa Akademia Czytelnika: „Książka w życiu pomaga” – spotkanie z okazji Światowego Dnia Książki.

26.04.2018. Kolejna prelekcja z cyklu „Kobiety w historii Radomia”, tym razem poświęcona Teresie Grodzińskiej, wygłoszona przez Małgorzatę Jurecką.

28.04.2018. Spotkanie autorskie z poetką Moniką Knapczyk i promocja jej książki „Zegar melodii”.

FILIA NR 6

2-4.01.2018. Konsultacje logopedyczne dla dzieci i młodzieży z wadami wymowy z Ewą Murawską, psychologiem-afazjologiem.

11.01.2018. „Na skraju depresji” – otwarcie wystawy fotografii artystów związanych z Centrum Fotografii Krajoznawczej Polskiego Towarzystwa Turystycznego i Krajoznawczego: Marty Kaczorowskiej-Nowak, Remigiusza Kutuły, Iwony Nabzdyk, Barbary Połakowskiej, Justyny Wolanin i Stanisława Wolanina.

13.01.2018. Czytanie bajek w języku angielskim z Centrum Helen Doron. Imprezę czytelniczą dla dzieci poprowadzili lektorzy Centrum: Małgorzata Kazana i Scott Carter.

10.02.2018. Czytanie bajek w języku angielskim z Centrum Helen Doron. Imprezę poprowadzili lektorzy Centrum: Małgorzata Kazana i Scott Carter.

16.02.2018. „Równia pochyła” – otwarcie wystawy plakatu i grafiki użytkowej Teresy Bysiec.

2.03.2018. Spotkanie członków Klubu Gier Planszowych.

8.03.2018. „Fotel, krzesło, ławka” – otwarcie wystawy fotograficznej Szczepana Pomarańskiego.

16.03.2018. Spotkanie organizacyjne Dyskusyjnego Klubu Książki.

24.03.2018. Czytanie bajek w języku angielskim z Centrum Helen Doron. Dzieci wraz z Małgorzatą Kazaną i Scottem Carterem powitały wiosnę, szukając pierwszych jej oznak.

27.03.2018. „Pożegnanie zimy, powitanie wiosny” – przedstawienie z cyklu „Cztery pory roku” w wykonaniu uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej nr 34 pod kierunkiem Ewy Bajor.

10.04.2018. Spotkanie z Zofią Stanecką, autorką poczytnych książek dla dzieci w ramach 41. Radomskiej Wiosny Literackiej.

12.04.2018. „Chwile z codzienności” – otwarcie wystawy malarstwa Doroty Wulczyńskiej-Kieloch.

FILIA NR 16

2.01.2018. „Było, minęło...” – otwarcie wystawy fotografii Rafała Olbromskiego.

5.01.2018. Klub Gier Planszowych – cykliczne spotkanie miłośników towarzyskich gier planszowych.

9.02.2018. Spotkanie autorskie z Elżbietą Czajką, poetką i pisarką.

9, 23.02.2018. Spotkania Klubu Gier Planszowych.

1.03.2018. Otwarcie wystawy prac plastycznych Doroty Kozłowskiej.

8.03.2018. „Pokój pełen opowieści” – pierwszą odsłonę nowego cyklu spotkań dla dzieci: „Krykiet z Królową Kier” poprowadziła Marta Trojanowska.

16.03.2018. Klub Gier Planszowych.

22.03.2018. „Pokój pełen opowieści” tym razem poświęcony Florce – bohaterce cyklu książek Roksanę Jędrzejewskiej-Wróbel.

30.03.2018. Klub Gier Planszowych.

5.04.2018. „Pokój pełen opowieści”: „Czy Brzydkie Kaczętko jest brzydkie”? – lekcja biblioteczna na podstawie motywu baśni Hansa Christiana Andersena.

9.04.2018. Akademia Zdrowia „Forever”: „Wiosną po zdrowie”. Spotkanie poprowadziła Lidia Chrzęstek, socjolog medycyny, edukatorka profilaktyki zdrowia.

19.04.2018. „Pokój pełen opowieści”: „Franklin na tropie”. Impreza czytelnicza dla dzieci oparta na motywach książki „Franklin detektywem”.

24.04.2018. Spotkanie z Walentyną Pawelec, poetką i pisarką w ramach obchodów Światowego Dnia Książki.

25.04.2018. Spotkanie z dr. Jerzym Sekulskim, autorem „Encyklopedii Radomia”.

GÓZD

8.12.2017. „Za pasem święta, a ktoś majstruje przy prezentach” – spektakl Teatru Edukacji i Profilaktyki „Maska” z Krakowa w gminnej bibliotece, któ-

ry obejrzały dzieci z klas pierwszych oraz sześciolatki z miejscowej szkoły podstawowej. Aktorzy z humorem przedstawili „ciężką” pracę Mikołaja i jego pomocników. Mali widzowie brali czynny udział w przedstawieniu; przy okazji zabawy dowiedzieli się o znaczeniu przyjaźni, szczerości i odpowiedzialności.

IŁŻA

14.12.2017. Otwarcie wystawy malarstwa Eleny Faliszewskiej – Rosjanki, od 20 lat mieszkanki Wolanowa.

15-26.01.2018. „Ferie w bibliotece” – cykl zajęć edukacyjno-rekreacyjnych dla najmłodszych czytelników Oddziału dla Dzieci.

24.01.2018. „Najaktywniejszy czytelnik roku 2017” – rozstrzygnięcie konkursu połączone z balem karnawałowym dla dzieci.

31.01.2018. „Rok Zamku Iłżeckiego 2018” – w ramach obchodów iłżecka biblioteka zorganizowała konkurs fotograficzny, który podsumowano podczas sesji Rady Miejskiej. Nagrodzone prace wykorzystano w wydany kalendarz ścienny.

5.02.2018. Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka – iłżecka biblioteka nagrodzona w konkursie ogłoszonym przez Rzecznika Praw Dziecka na przeprowadzenie w swoim regionie obchodów wspomnianego dnia. MGBP, pod hasłem „Najważniejsze słowa: opieka i ochrona – Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka”, przeprowadziła cykl lekcji bibliotecznych oraz zorganizowała

spotkanie integracyjne w PSP w Błazinach. Dzieci miały okazję zapoznać się z przepisami Konwencji o Prawach Dziecka i wspólnie z bibliotekarkami i nauczycielami je przeanalizować. W ramach głośnego czytania dzieciom wysłuchano opowiadania „Bracia” z książki Anny Czerwińskiej-Rydel i Renaty Piątkowskiej „Moje prawa! Ważna sprawa!”.

7.02.2018. „Wyślij kartkę do Powstańca” – iłżecki Oddział dla Dzieci otrzymał specjalne podziękowanie za udział w ogólnopolskim projekcie „BohaterON – włącz historię!”. Zajęcia dla młodych czytelników przyczyniły się do poszerzenia wiedzy o Powstaniu Warszawskim i o powstańcach.

6.03.2018. „Świat kolorów” – wernisaż malarstwa radomianki Elżbiety Sekulskiej połączony z obchodami Międzynarodowego Dnia Kobiet zorganizowanymi przez Koło SBP działające przy iłżeckiej bibliotece.

20.03.2018. Spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone nowościom zakupionym przez MGBP. Członkinie DKK zaproponowały zorganizowanie spotkania z Remy Horn Jakubowskim – autorem książki „Chiny: imperium herbaty”.

22.03.2018. „Najpiękniejsza palma wielkanocna” – coroczny konkurs zorganizowany wspólnie z Towarzystwem Ochrony i Promocji Zawodów Ginących. Wykonane prace eksponowano podczas procesji Niedzieli Palmowej.

6.04.2018. Zmagania konkursowe w Iłży i o Iłży – II etap XVII Regionalnego

Konkursu Wiedzy o Kulturze Ziemi Radomskiej skierowanego do uczniów klas gimnazjalnych oraz szkół ponadgimnazjalnych. W wycieczce po Iłży, a następnie w zmaganiach terenowych uczestniczyło 10 grup młodzieży z Radomia i powiatu radomskiego, w tym 3 grupy ze szkół iłżeckich. Rywalizacja – rodzaj „gry miejskiej”, polegała na rozwiązaniu quizu dotyczącego Iłży, jej historii i zabytków. Biblioteka była współorganizatorem konkursu.

13.04.2018. „Jestem przyjacielem ludzi” – spektakl profilaktyczno-edukacyjny w wykonaniu aktorów krakowskiego Teatru „Kurtyna” adresowany do najmłodszych czytelników Oddziału dla Dzieci.

Filia w BŁAZINACH

15-26.01.2018. Ferie w bibliotece – cykl zajęć edukacyjno-rekreacyjnych dla najmłodszych czytelników.

25.04.2018. Spotkanie z Łukaszem Dębskim – autorem książek dla dzieci.

Filia w JASIEŃCU IŁŻECKIM

15-26.01.2018. Ferie w bibliotece – cykl zajęć edukacyjno-rekreacyjnych dla najmłodszych czytelników.

3.03.2018. „Świat bez kobiet byłby jak ogród bez kwiatów” – impreza integracyjna inauguracyjna działalność reaktywowanego Koła Gospodyń Wiejskich zorganizowana przez Środowiskowy Dom Kultury w Jasieńcu Iłżeckim oraz miejscową bibliotekę.

13.04.2018. „Jestem przyjacielem ludzi” spektakl profilaktyczno-eduka-

cyjny dla najmłodszych czytelników w wykonaniu aktorów z krakowskiego Teatru „Kurtyna”.

Filia w KRZYŻANOWICACH

15-26.01.2018. Ferie w bibliotece – cykl zajęć edukacyjno-rekreacyjnych dla najmłodszych czytelników.

25.04.2018. Spotkanie z Łukaszem Dębskim – autorem książek dla dzieci.

Filia w PAKOŚLAWIU

15-26.01.2018. Ferie w bibliotece – cykl zajęć edukacyjno-rekreacyjnych dla najmłodszych czytelników.

5.04.2018 „Śpiewająca Biblioteka” – spotkanie literacko-muzyczne dla najmłodszych poprowadzone przez pisarkę i ilustratorkę Edytę Zarębską oraz kompozytora Roberta Zarębskiego.

13.04.2018. „Jestem przyjacielem ludzi” – przedstawienie Teatru „Kurtyna” zorganizowane w ramach Programu Profilaktyki Uzależnień finansowanego przez Gminę Iłża.

Filia w SEREDZICACH

15-26.01.2018. Ferie w bibliotece – cykl zajęć edukacyjno-rekreacyjnych dla najmłodszych czytelników.

5.04.2018 „Śpiewająca Biblioteka” – spotkanie literacko-muzyczne dla najmłodszych poprowadzone przez Edytę i Roberta Zarębskich.

JASTRZĘBIA

4.04.2018. „Marzenia zwierząt” – finał konkursu plastycznego, ogłoszo-

nego z okazji Światowego Dnia Bezdomnych Zwierząt, adresowanego do uczniów szkół podstawowych. Biblioteka, współorganizator imprezy, zadbała o dodatkowe atrakcje i zaprosiła gości specjalnych. Odbyło się spotkanie autorskie z Przemysławem Wechterowiczem. Policjant przekazał dzieciom informacje, jak zachować się w zetknięciu z groźnym psem oraz jakie konsekwencje karne ponoszą właściciele za niewłaściwe zabezpieczenie agresywnych zwierząt. Wiele uwagi poświęcono odpowiedniemu traktowaniu zwierząt i ich pielęgnowaniu. Merytoryczną wiedzę podzielił się Cezary Sygocki – lekarz weterynarii. Wręczono nagrody autorom najlepszych prac konkursowych; wyróżnione dzieła prezentowane są na wystawie w GBP.

Filia w MAKOSACH STARYCH

15.03.2018. Głośne czytanie zorganizowane przez gminną bibliotekę w siedzibie filii. W spotkaniu uczestniczyły dzieci z klas 0 i I miejscowej szkoły podstawowej. Dyrektor GBP przeczytała jeden rozdział książeczki „Przygody Bolka i Lolka” opowiadający jak chłopcy próbowali skonstruować raketę, która poleciał w kosmos. Treść opowiadania niosła pouczenie, że nie zawsze to, co robimy w domu, nudząc się, jest bezpieczne. Na zakończenie dzieci otrzymały kolorowaną z Bolkiem i Lolkiem.

JEDLIŃSK

12.12.2017. „Użytkowanie systemu bibliotecznego MAK+” – warsztaty dla

pracowników bibliotek samorządowych powiatu radomskiego zorganizowane i przeprowadzone przez GBP w Jedlińsku we współpracy z radomską biblioteką.

13.02.2018. „Ścięcie Śmierci” – obchód ludowy odbywający się corocznie w Jedlińsku. W organizacji plenerowego widowiska brali udział pracownicy biblioteki.

28.02.2018. Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych – obchody połączone z projekcją filmu „Zagończyk” o Franciszku J. Jaskulskim. Uroczystość odbyła się w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Jedlińsku z udziałem dyrektora biblioteki.

27.03.2018. „Zapomniany Ojciec Niepodległości Ignacy Jan Paderewski” – prelekcja Sebastiana Piątkowskiego w bibliotece adresowana do dorosłych mieszkańców gminy.

28.03.2018. „100-lecie Niepodległości 1918-2018” – wystawa w bibliotece.

19.04.2018. „II Spotkanie z poezją, fraszką i piosenką” w Środowiskowym Domu Samopomocy.

23.04.2018. Obchody Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej w PSP w Jedlance. W uroczystości uczestniczyli pracownicy gminnej biblioteki.

25-27.04.2018. „Cała Polska Czyta Dzieciom” – spotkania z uczniami szkoły podstawowej w Jedlińsku.

JEDLNIA gm. Pionki

1-31.12.2017. „Zima” – wystawa prac plastycznych dzieci z oddziału przedszkolnego z Jaroszek.

1-31.03.2018. „Wodą malowane” – wystawa akwareli Małgorzaty Wólczyńskiej, artystki pochodzącej z Jedlni-Letnisko, obecnie mieszkanki Rzymu.

3-28.04.2018. „Wielkanoc” – wystawa prac plastycznych wykonanych różną techniką przez przedszkolaków z Jaroszek.

JEDLNIA-LETNISKO

6-31.12.2017. „W kolorze i szarościach” – wystawa prac Małgorzaty Wróblewskiej wykonanych techniką akrylu.

13.12.2017. „Magiczne słowo” – przedstawienie edukacyjne Teatru Lalek „Bajka” sfinansowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

16.12.2017. „Zakazana Wyspa” – gra planszowa, którą biblioteka otrzymała od Tajemniczego Mikołaja – anonimowego sponsora.

20.03-18.04.2018. Cykl lekcji bibliotecznych dla dzieci przedszkolnych. Najmłodszy dowiedzieli się co nieco o historii książki, rozwiązywali zagadki, wysłuchali bajeczek i wierszyków na temat biblioteki.

KOWALA

5-23.03.2018. Cykl lekcji bibliotecznych dla uczniów młodszych klas szkoły podstawowej. Dzieci dowiedziały się, jak korzystać z zasobów biblioteki, jak wyszukać e-booka w platformie książek elektronicznych.

3-20.04.2018. Spotkania z poezją adresowane do przedszkolaków. Dzieci wysłuchały wierszyków Danuty Wałiów i narysowały ilustracje do nich, obejrzały bibliotekę i dowiedziały się, jak zostać czytelnikiem.

24.04.2018. „A to Polska właśnie” – gminny konkurs czytelniczy; współorganizatorem była GBP. Młodzi uczestnicy zmierzali się z zadaniami teoretycznymi, rozwiązywali kalambury, krzyżówki, wykazali się znajomością legend.

PIONKI

19.12.2017. „Kartka Bożonarodzenia naszych marzeń” – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego.

2.01.2018. Uruchomienie elektronicznej wypożyczalni w systemie MAK+; każdy czytelnik otrzymał nową Kartę Biblioteczną.

11.01.2018. Spotkanie Klubu Literatura i Kultura. „Moralność w świecie materialnym”.

15.02.2018. Spotkanie organizacyjne grupy KLiK.

22.02.2018. Lekcja biblioteczna dla dzieci z Miejskiego Przedszkola nr 1. Dzieci poznawały bibliotekę i wysłuchały bajeczek, na pamiątkę wizyty otrzymały kolorowe zakładki do książek.

19.04.2018. Lekcja biblioteczna dla dzieci z przedszkola „Kolorowe Pudelfko”.

25.04.2018. „Pionki, przyroda i Ja” – rozstrzygnięcie konkursu plastyczne-

go dla dzieci i dorosłych. Część na gród sponsorował Urząd Miejski.

Filia Nr 1

11.01.2018. Spotkanie Czytelniczego Klubu Książki poświęcone życiu i twórczości Zofii Nałkowskiej.

25.01.2018. „Czarne inspiracje” – otwarcie wystawy malarskiej Marleny Kruk – Galeria Wolumin.

15.02.2018. Lekcja biblioteczna dla dzieci z przedszkola „Lipowy Zakątek”.

16.02.2018. Spotkanie CKK z cyklu „Porozmawiajmy o...” – Stanisław Władysław Reymont.

15.03.2018. „Niech no tylko zakwitną jabłonie czyli rzecz o Agnieszce Osieckiej” – spotkanie CKK.

11.04.2018. „Spacerkiem po miastach” – otwarcie wystawy malarstwa Marcina Maciejczyka w Galerii Wolumin.

24.04.2018. Lekcja biblioteczna dla dzieci z przedszkola „Lipowy Zakątek”.

26.04.2018. „Taka miłość się nie zdarza”: Gustaw Holoubek i Magdalena Zawadzka – spotkanie CKK.

PRZYTYK

22.01.2018. „Smerfne przygody” – spektakl teatru „Błaznany Bębenek” z Trzebini. Mali widzowie włączali się w akcję przedstawienia i mieli wpływ na przebieg wydarzeń. Była to dla najmłodszych żywa lekcja teatru.

9.03.2018. Zbigniew Masternak gościem Gminnej Biblioteki Publicznej

w Przytyku. W spotkaniu z pisarzem uczestniczyła grupa młodzieży klas siódmych miejscowej szkoły podstawowej. Autor książek, scenariuszy teatralnych i filmowych poprowadził warsztaty, podczas których uczniowie próbowali swoich sił w pisaniu scenariuszy.

SKARYSZEW

1.12.2017. „Biblioteka odkrywca młodych talentów” – uroczyste podsumowanie projektu realizowanego w ramach programu MKiDN „Partnerstwo dla Książki”. Celem przedsięwzięcia, skierowanego do dzieci i młodzieży, było prowadzenie działań animujących czytelnictwo. Dzięki konsultacjom społecznym, akcjom czytelniczym, warsztatom, konkursom – starano się poznać oczekiwania czytelników, aby udoskonalić ofertę biblioteki i dopasować ją do potrzeb zwłaszcza młodych czytelników. Projekt realizowany był przez bibliotekę wraz z partnerami: Urzędem Miasta i Gminy, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury, Stowarzyszeniami „Przyjaźń” i „Wspólny Trakt”. Laureatom konkursów literackich – młodym ludziom, którzy poprzez uczestnictwo w projekcie, mogli zrealizować swe pasje literackie – wręczono nagrody (tablety).

10.12.2017. Bożonarodzeniowy kiermasz charytatywny zorganizowany przez Urząd Miasta i Gminy; na stoisku bibliotecznym sprzedawano książki o tematyce świątecznej i regionalnej. Dochód przeznaczono na rzecz podopiecznych Hospicjum Królowej Apostołów w Radomiu

28.12.2017. „Czytelnik Roku 2017” – rozstrzygnięcie konkursu adresowanego do osób dorosłych. Nagrodzono 10 najaktywniejszych czytelników.

15-19.01.2018. Ferie w bibliotece – zajęcia edukacyjno-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży. Największą popularnością cieszyły się warsztaty z wykorzystaniem drukarki 3D, tym razem każdy uczestnik mógł wydrukować swoje własne popiersie.

16.02.2018. „Światowy Dzień Kota” – przedszkolaki obejrzały bajki „Kot w butach” i „Przygody Kota Filemona”, a następnie własnoręcznie stworzyły i ozdobiły maski kotków, wzorując je na ilustracjach z bibliotecznych książeczek.

19.02.2018. „Wstępy” – jarmark „koński” najśłynniejszy w Polsce. Skaryszewska biblioteka na własnym stoisku prezentowała książki regionalne.

3-28.04.2018. Pokonkursowa wystawa stroików wielkanocnych wykonanych przez przedszkolaki. Prace wykonane były różną techniką i z różnych materiałów, można było zobaczyć np. zajączka ze skarpety, baranki z masy solnej, kurczaki z bazi wierzbowych.

11.04.2018. Lekcja biblioteczna dla dzieci z samorządowego przedszkola. Maluchy zwiedziły bibliotekę, dowiedziały się, jak zostać czytelnikiem, wysłuchały bajki „Jak skrzat Jagódka zakładał bibliotekę”.

WIERZBICA

5.12.2017. „Kto mieszka w moim piórniku?” – spotkanie z uczniami klas pierwszej szkoły podstawowej: „Pla-

stusiowy pamiętnik” Marii Kownackiej. Szkoła 100 lat temu a obecnie.

10.01.2018. „Mali bohaterowie” – lekcja tematyczna, na podstawie opartej na faktach książki Barbary Gawryluk, dotycząca tematu niesienia pomocy w sytuacji zagrożenia.

17.02.2018. „Kocie Święto” – cykl imprez bibliotecznych dla przedszkolaków z okazji „Światowego Dnia Kota”. Dzieci zapoznały się z bajkami i wierszykami, których bohaterem jest kot, dowiedziały się także o dzikich kotach żyjących na wolności, obejrzały fragment filmu „Filemon i Bonifacy”, wykonały samodzielnie figurkę kotka z dostępnych materiałów.

27.02.2018. „W świecie książki i filmu” – spotkanie autorskie ze Zbigniewem Masternakiem, pisarzem, dziennikarzem, autorem scenariuszy filmowych. Uczniowie gimnazjum mieli okazję spróbować swych sił, tworząc scenariusz filmów o swojej miejscowości. Było to pierwsze ze spotkań zorganizowanych w ramach obchodów 70-lecia Gminnej Biblioteki w Wierzbicy.

7.03.2018. „Czy mamy w sobie coś z detektywa?” – Spotkanie z Małgorzatą Strękowską-Zarembą – dziennikarką, współautorką podręczników, autorką książek dla dzieci, m.in. o Detektywie Kefirku. W trakcie spotkania uczniowie uczestniczyli w zabawach detektywistycznych prowadzonych przez pisarkę, dowiedzieli się również, która półkula mózgu odpowiada za zmysł detektywistyczny. Było to drugie ze spotkań organizo-

wanych w ramach obchodów 70-lecia Gminnej Biblioteki w Wierzbicy.
20.04.2018. „Spotkanie z Basią” – Zofia Stanecka gościła w wierzbickiej bibliotece, dzieci przedszkolne wysłuchały fragmentów książek o Basi, obejrzały zabawne scenki inscenizowane przez autorkę przy użyciu barwnych kukiełek. Było to trzecie ze spotkań zorganizowanych w ramach obchodów 70-lecia Gminnej Biblioteki w Wierzbicy.

WOLANÓW

1-28.02.2018. Wystawa malarstwa Małgorzaty Rojek – mieszkanki Wolanowa. Obrazy dużego formatu przedstawiające martwą naturę można było oglądać we wnętrzach biblioteki.

6.02.2018. Uroczystość nadania herbu, flagi i pieczęci gminie Wolanów. Gminna Biblioteka była współorganizatorem gali.

12.02.2018. Spotkanie z bajką w przedszkolu – bibliotekarka odwiedziła maluchy i starszaki, czytała im bajki, opowiadała o książkach i bibliotece.

4.03.2018. „Kobiety są naj...” – popołudnie artystyczne z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet firmowane przez wójta gminy, szkołę podstawową, bibliotekę i ośrodek kultury.

15.03-15.04.2018. Wystawa wielkanoctnych kartek świątecznych prezentowana w holu biblioteki.

15.04.2018. „Iglą malowane” – wystawa rękodzieła Marii Sikorskiej, mieszkanki Wieniawy. Prezentowane były obrazy wykonane techniką haftu krzyżkowego.

24-26.04.2018. „Magiczny świat krasnali” – cykl spotkań edukacyjno-rekreacyjnych dla przedszkolaków inspirowany książeczkami o krasnoludkach, zorganizowany przez GBP oraz Centrum Kultury.

ZAKRZEW

1-31.12.2017. Cykl lekcji bibliotecznych dla uczniów z PSP im. Jana Kochanowskiego w Zakrzewie oraz PSP im. Orła Białego w Dąbrówce Podlężnej. Uczniowie poznali zasady korzystania, księgozbiór oraz katalog komputerowy biblioteki.

19.01.2018. „Tango, tango” – koncert karnawałowy w bibliotece. Wystąpili: Beata Marczevska (wokalistka), Adam Snopek (pianino) oraz Michał Opeldus (akordeon). Muzycy związani z Teatrem Śląskim w Katowicach zaprezentowali tanga z różnych epok i zakątków świata.

16-23.01.2018. Ferie zimowe w bibliotece – odbyły się zabawy z książką, zajęcia i gry ruchowe, zabawy integracyjne i gry logiczne. Atrakcją były zabawy i gry na dywanie interaktywnym, zakupionym w ramach projektu dofinansowanego ze środków UE.

9.03.2018. Koncert, spotkanie i wystawa z okazji Dnia Kobiet. Wystąpił duet Adam Tkaczyk (śpiew, gitara) i Anna Starowicz (skrzypce) z autorskim koncertem do wierszy wybitnych poetów. Muzycy zaprezentowali także piosenki z repertuaru zespołu Wyspy Dobrej Nadziei. Otwarcie wystawy „Czapki z głów...” – zaprezentowano ponad

100 nakryć głowy z różnych części świata i różnych epok. Kolekcja pochodzi z prywatnych zbiorów mieszkańca gminy Zakrzew, Jerzego Krzosa.

14.04.2018. „Herbata w kulturze Chin i Polski”. W wieczorze z kulturą Azji wzięli udział przedstawiciele Ambasady Chin, Sri Lanki, Indii, przedstawiciele Sejmu i Senatu, władze gminy Zakrzew oraz przedsiębiorcy z Radomia i powiatu radomskiego. Uroczystość uświetnił występ zespołu ludowego „Zakrzewiaczy”. Wyświetlono film „Chiny. Kolebka herbaty” oraz zaprezentowano książkę Remiego H. Jakubowskiego, „Chiny. Imperium herbaty”, wydaną przez wydawnictwo OZCONTI Mariana Jarosza z Kozinek.

18.04.2018. Gminny Konkurs Ortograficzny. W tym roku tematem przewodnim obu dyktand było stulecie odzyskania niepodległości przez Polskę. W konkursie, zatytułowanym „Po polsku o historii”, wzięło udział 19 uczniów z terenu gminy Zakrzew, wyłonionych w eliminacjach szkolnych.

23.04.2018. „Pieśń o Powale z Taczowa” – promocja książki oraz spotkanie z autorem, radomskim pisarzem Wojciechem Krupą. Ilustracje wykonała Małgorzata Flis, malarka, grafik, ilustratorka publikacji dla dzieci. Książka została wydana przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Zakrzewie.

Filia w GULINKU

28.01.2018. Filia biblioteczna i Dom Ludowy w Gulinku zorganizowały „Dzień Babci i Dziadka”. Przygotowa-

no przedstawienie kukielkowe, życzenia, laurki oraz słodki poczęstunek dla babć i dziadków.

10.02.2018. Bal karnawałowy dla dzieci przygotowany przez bibliotekę i Dom Ludowy w Gulinku. W programie: zabawy i konkursy z nagrodami.

Filia w WACYNIE

16-23.01.2018. Zimowe ferie w bibliotece – zajęcia edukacyjno-rekreacyjne dla dzieci, m.in.: gry i zabawy logiczne, zajęcia plastyczne, origami, decoupage.

Filia w WOLI TACZOWSKIEJ

1-31.03.2018. „Janina Porazińska – 130 rocznica urodzin pisarki” – lekcje tematyczne w bibliotece dla uczniów klas 0 i 2.

3-28.04.2018. „Rok Zbigniewa Herberta 2018” – wystawa poświęcona życiu i twórczości pisarza.

Oprac.

Ewa Ukleja

Kierownik

Działu Instrukcyjno-Metodycznego
i Sieci Miejskiej MBP w Radomiu

Emilian Henryk Wilk

Pracownik Działu Promocji Książki
i Biblioteki MBP w Radomiu

Zaprosili nas

Anna Skubisz-Szymanowska

Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” na otwarcie świątecznej wystawy rękodzieła artystycznej uczestników terapii zajęciowej Środowiskowego Domu Samopomocy w Radomiu „Mała nadzieja to ta, która wciąż się zaczyna” (13.12.2017).

Dyrektor Zespołu Szkół Plastycznych im. Józefa Brandta w Radomiu na uroczystość podsumowania VI Ogólnopolskiego Biennale Autoportretu w rysunku uczniów szkół plastycznych oraz otwarcie wystawy konkursowej (15.12.2017).

„Łaźnia” Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na Doroczną Wystawę Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego 2017 (9.01.2018).

Wójt Gminy Zakrzew i Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej na koncert karnawałowy „Tango, tango” w wykonaniu: Beaty Marczewskiej – wokół, Adama Snopka – pianino, Michała Opeldusa – akordeon. (19.01.2018).

Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku na otwarcie wystaw: „Interplay”, Sylwia Jakubowska „Dom/Schron”, Karol Szostak „Rzeźba – malarstwo” (20.01.2018).

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” na wernisaż wystawy „Fotogeny: barański, grzyb, kłochowicz, korbiński, mazur, słomski” (29.01.2018).

Samorząd Województwa Mazowieckiego i Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Radomiu na konferencję „Lekcje o regionie w szkołach województwa mazowieckiego” (31.01.2018).

„Łaźnia” Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na „Świat w obrazie”, wykład prof. Zbigniewa Bajka i Izabeli Bieli oraz wystawę szkiców inspirowanych obrazem „Świat Krystyny” (9.02.2018).

Stowarzyszenie Aktywni na Targowej ze Skaryszewa na wystawę ikon ks. Stanisława Drąga „Kolorami pisane imię Boga” (9.02.2018).

Klub „Igrek” Spółdzielni Mieszkaniowej „Budowlani” na uroczysty wieczór z okazji piętnastolecia działalności Koła Poezji Nie-Odkrytej „Szufłada” (15.02.2018).

Przewodnicząca Rady Powiatu Teresa Bartosiewicz, Starosta Radomski

Mirosław Ślifirczyk, Powiatowa Rada Sportu na IX Galę Sportu Powiatu Radomskiego (17.02.2018).

Dyrektor Zespołu Szkół Plastycznych im. Józefa Brandta w Radomiu na otwarcie wystawy prac Piotra Sokołowskiego „Cyfrowe światy” (23.02.2018).

Dyrektor Zespołu Szkół Plastycznych im. Józefa Brandta w Radomiu i Dziekan Wydziału Sztuki UT-H w Radomiu na otwarcie wystawy twórczości artystycznej pedagogów szkoły i uczelni „Jedno miasto – dwie szkoły” zorganizowanej w galerii szkolnej (2.03.2018).

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu oraz kuratorka wystawy **Bożena Kowalska** na wernisaż poplenerowej wystawy prac z XXXV Pleneru dla artystów posługujących się językiem geometrii „Światło w geometrii” (2.03.2018).

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu na wystawę Jana Berdyszaka „Międzywartości” (2.03.2018).

Prezydent Miasta Radomia Radosław Witkowski na akcję „Stwórz pisankę – pomóż dzieciom” (10.03.2018).

Zespół Szkół Muzycznych im. Oskara Kolberga w Radomiu na koncert

„Dwa fortepiany i młody muzyk roku” w wykonaniu Michała Drewnowskiego, Franciszka Bawoła, Kamila Woźniaka – fortepian, Grzegorza Chwalińskiego – werbel, wibrafon, Piotra Motyki – akordeon (11.03.2018).

„Łaźnia” Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na otwarcie wystawy „Józef Machała – Malarstwo” (16.03.2018).

Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” na promocję książki Sebastiana Piątkowskiego „Sądownictwo radomskie. Zarys historii” (16.03.2018).

Zespół Szkół Skórzano-Odzieżowych, Stylizacji i Usług w Radomiu na galę finałową III Ogólnopolskiego Konkursu dla Młodych Projektantów Kreacji – Prowokacje! (16.03.2018).

„Łaźnia” Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na otwarcie wystawy „Trzy wymiary grafiki” (23.03.2018).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Dział Pieczy Zastępczej w Radomiu na uroczyste spotkanie wielkanocne (26.03.2018).

Wójt Gminy Jedlińsk i Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlińsku na prelekcję Sebastiana Piątkowskiego „Zapomniany Ojciec Niepod-

ległości Józef Ignacy Paderewski” (27.03.2018).

Prezydent Miasta Radomia Radosław Witkowski na spotkanie wielkocenne (27.03.2018).

„Łaźnia” Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na otwarcie wystawy malarstwa i fotografii Zygmunta Drońskiego „Za fasadą codzienności” (13.04.2018).

Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku na otwarcie wystawy „Moc natury – Henry Moore w Polsce” (21.04.2018).

Muzeum Wsi Radomskiej na piknik rodzinny „Muzeum dla Niepodległej” (28.04.2018).

Dom Kultury „Idalin” na Złot Modularzy Kolejowych (28-29.04.2018).

Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu na otwarcie wystawy „Barwy dziecięcych losów. Mali bohaterowie lektur w kulturze i sztuce” (11.05.2018).

Wójt Gminy Jastrzębia i Gminna Biblioteka Publiczna w Jastrzębi na „Rodzinną Majówkę” (13.05.2018).

Ośrodek Kultury i Sztuki „Reursa Obywatelska” na benefis Róży Domańskiej (17.05.2018).

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” na wernisaż wystawy „Wojciech Fangor – Optyczne wibracje” (18.05.2018)

Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu na wernisaż wystawy „W poszukiwaniu piękna” (19.05.2018).

Muzeum Regionalne w Kozienicach im. Prof. Tomasza Mikockiego oraz współorganizatorzy na festyn pszczelarski „Puszcza miodem płynąca” (26.05.2018).

Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego na uroczystość z okazji Dnia Kierbedziów Święta Bibliotekarzy i Bibliotek (28.05.2018).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Dział Pieczy Zastępczej w Radomiu na uroczyste obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego (29.05.2018).

Oprac.

Anna Skubisz-Szymanowska
Dyrektor MBP w Radomiu

SPIS TREŚCI

W pierwszych słowach 1
Anna Skubisz-Szymanowska

MINĄŁ ROK

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Radomiu 3

Anna Skubisz-Szymanowska

W bibliotekach samorządowych powiatu radomskiego 26

Ewa Ukleja

Dzień Bibliotekarza i Bibliotek 2018 33

Mariola Turek

Z pasji działania – rozmowa z Martą Wiktoria Trojanowską laureatką tytułu Bibliotekarz Roku 2018 37

Alicja Bożena Śliwa

WYDARZENIA

Nagroda im. Kierbedziów dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu 41

Marta Wiktoria Trojanowska

Rozbiliśmy bank 43

Ilona Michalska-Masiarz

RELACJE, REFLEKSJE

Agenda ONZ 2030 46

Ewa Ukleja

Na Warszawskich Targach Książki 2018 49

Mariola Turek

DZIAŁAMY (NIE)PROFESJONALNIE	
Zgrany duet	51
<i>Aneta Podkowa</i>	
Nietypowa podłoga w zakrzewskiej bibliotece	53
<i>Zofia Maj</i>	
Z DZIEJÓW RADOMSKIEGO BIBLIOTEKARSTWA	
Biblioteki (beletrystyczna i techniczna)	
Zakładów Energetycznych Okręgu Wschodniego	
(ZEOW) w Radomiu	55
<i>Marta Wiktoria Trojanowska</i>	
BIBLIOTEKARZ POLECA	
Wypożyczalnia dla Dzieci	64
<i>Magdalena Kielbasa</i>	
Czytelnia Regionalna	67
<i>Maria Kaczmarek</i>	
Z Czasopism Regionalnych	69
<i>Dorota Ważyńska</i>	
Kronika	71
<i>Ewa Ukleja, Emilian Henryk Wilk</i>	
Zaprosili nas	84
<i>Anna Skubisz-Szymanowska</i>	

41 RADOMSKA
WIOSNA LITERACKA
10-13 kwietnia 2018 r.

10 kwietnia (wtorek)

Godz. 10.30 – spotkanie z **Zofią Stanecką**
(Filia nr 2, ul. Zientarskiego 1A)

Godz. 12.30 – spotkanie z **Zofią Stanecką**
(Filia nr 6, ul. Kusocińskiego 13)

Godz. 17.00 – Wernisaż wystawy
Moje pejzaże - malarstwo Krzysztofa Mańczyskiego

Godz. 18.00 – recital **Kuby Michalskiego**
Śpiewana historia Polski

11 kwietnia (środa)

Godz. 17.00 – spotkanie ze **Sławomirem Koprem**

12 kwietnia (czwartek)

Godz. 17.00 – **Ścieżka obok drogi**. Literackie wspomnienie
o Marszałku **Józefie Piłsudskim**
w wykonaniu **Ewy Dałkowskiej**
(prezentacja fragmentów wspomnień
Kazimierzy Iłłakowiczówny)
z muzyką na żywo
w wykonaniu **Janusza Bogackiego**

13 kwietnia (piątek)

Godz. 17.00 – spotkanie z **Tomaszem Sekielskim**
prowadzenie **Robert Utkowski**

